

***Program ochrony środowiska
dla gminy Wodzisław na lata 2022-2025
z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028***

***Program ochrony środowiska
dla gminy Wodzisław na lata 2022-2025
z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028***

Praca wykonana pod kierunkiem:

Maciej Mikulski

Skład autorski:

Agnieszka Jaszczuk

Spis treści

1. Wstęp	8
1.1 Podstawa prawna opracowania.....	8
1.2 Cel i zakres opracowania	8
1.3 Metodyka opracowania	9
2. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.....	9
3. Spójność z dokumentami strategicznymi – założenia programowe.....	11
3.1 Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).....	11
3.2 Polityka energetyczna Polski do 2040 roku	12
3.3 Polityka ekologiczna Państwa 2030.....	12
3.4 Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”	13
3.5 Strategia produktywności 2030 (PROJEKT).....	13
3.6 Strategia zrównoważonego rozwoju transportu do 2030 roku	13
3.7 Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030.....	13
3.8 Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030: Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.....	14
3.9 Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030.....	14
3.10 Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030	15
3.11 Program Ochrony Środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2015-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.....	15
3.12 Program ochrony środowiska dla powiatu jędrzejowskiego na lata 2018-2022 z uwzględnieniem perspektywy do 2028 r.	16
4. Charakterystyka ogólna gminy Wodzisław.....	18
4.1 Położenie administracyjne i fizyczno-geograficzne	18
4.2 Sposób użytkowania terenu	20
4.3 Demografia	21
4.4 Działalność gospodarcza.....	21
4.5 Dziedzictwo kulturowe.....	22
5. Ocena stanu środowiska	24
5.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza	24
5.1.1 Warunki klimatyczne	24
5.1.2 Ocena stanu	25
5.1.3 Analiza SWOT	28
5.2 Zagrożenia hałasem	28
5.2.1 Ocena stanu	28
5.2.2 Analiza SWOT	31

5.3	Pola elektromagnetyczne	31
5.3.1	Ocena stanu	31
5.3.2	Analiza SWOT	32
5.4	Gospodarowanie wodami.....	32
5.4.1	Ocena stanu	33
5.4.2	Analiza SWOT	40
5.5	Gospodarka wodno-ściekowa.....	40
5.5.1	Ocena stanu	40
5.5.2	Analiza SWOT	43
5.6	Zasoby geologiczne	43
5.6.1	Ocena stanu	43
5.6.2	Analiza SWOT	44
5.7	Gleby.....	44
5.7.1	Ocena stanu	44
5.7.2	Analiza SWOT	45
5.8	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	45
5.8.1	Ocena stanu	45
5.8.2	Analiza SWOT	49
5.9	Zasoby przyrodnicze.....	50
5.9.1	Ocena stanu	50
5.9.2	Analiza SWOT	53
5.10	Zagrożenia poważnymi awariami.....	54
5.10.1	Ocena stanu	54
5.10.2	Analiza SWOT	54
6.	Prognoza stanu środowiska na terenie gminy Wodzisław w kolejnych latach	55
7.	Adaptacja do zmian klimatu	56
8.	Podsumowanie dotychczasowych działań w zakresie ochrony środowiska	57
9.	Powiązania obszarów interwencji z zagadnieniami horyzontalnymi.....	58
10.	Cele, kierunki interwencji i zadania wraz z harmonogramem rzeczowo - finansowym	59
11.	Cele, kierunki interwencji, zadania i wskaźniki monitorowania Programu ochrony Środowiska	63
12.	System realizacji programu ochrony środowiska	67
12.1	Zarządzanie Programem Ochrony Środowiska.....	67
12.1.1	Instrumenty prawne.....	67
12.1.2	Instrumenty finansowe	68
12.1.3	Instrumenty społeczne.....	68
12.1.4	Instrumenty strukturalne i infrastrukturalne	68

12.2 Monitorowanie Programu Ochrony Środowiska	69
12.3 Sprawozdawczość.....	69
12.4 System instytucji zaangażowanych w realizację programu ochrony środowiska.....	70
12.5 Wykaz interesariuszy	70
10. Spis tabel.....	72
11. Spis rysunków.....	73
12. Wykorzystywane akty prawne	73
13. Bibliografia:	77

Wykaz skrótów

SKRÓT	OBJAŚNIENIE
B(a)P	Benzo(a)piren
BAT	Best available technology – Najlepsze dostępne techniki
Dz.U.	Dziennik Ustaw
Dz.Urz.	Dziennik Urzędowy
GDDKiA	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GDOŚ	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GUS	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	Główny Zbiornik Wód Podziemnych
IMGW	Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej
IUNG	Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach
JCWP	Jednolita Część Wód Powierzchniowych
JCWpd	Jednolita Część Wód Podziemnych
OSChR	Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza
OZE	Odnawialne Źródła Energii
PEM	Pole elektromagnetyczne
PGWWP	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
PIG-PIB	Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy
PM10, PM2,5	Pył zawieszony o średnicy ziaren do 10µm, pył zawieszony o średnicy do 2,5µm
PMŚ	Państwowy Monitoring Środowiska
POŚ	Program Ochrony Środowiska
PSH	Państwowa Służba Hydrogeologiczna
PSZOK	Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
RZGW	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
<i>Ustawa ooś</i>	Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko
<i>Ustawa poś</i>	Ustawa Prawo Ochrony Środowiska
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
Woj. Święt.	Województwo Świętokrzyskie

Podstawowe jednostki

cm	centymetr
dam ³	dekametr sześcienny
ha	hektar
kg	kilogram
km	kilometr
m ³	metr sześcienny
Mg	megagram (tona)
mm	milimetr
os	osoba
szt.	sztuka

1. Wstęp

1.1 Podstawa prawna opracowania

Podstawą prawną opracowania Programu ochrony środowiska dla gminy Wodzisław (POŚ) jest art. 17 ust. 1 ustawy *Prawo Ochrony Środowiska (ustawa poś)* [1], który nakłada na organy wykonawcze – w tym przypadku organ wykonawczy gminy – obowiązek sporządzenia gminnego programu ochrony środowiska uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w art. 14 ust. 1 *ustawy poś*, tj. znajdującymi się w ustawie *o zasadach prowadzenia polityki rozwoju* [2]. Projekt programu ochrony środowiska według art. 17 ust. 2 *ustawy poś* podlega zaopiniowaniu, w przypadku gminnych programów ochrony środowiska dokonują tego organy wykonawcze powiatu. Zgodnie z art. 18 ust. 1 *ustawy poś*, program ochrony środowiska dla gminy uchwała rada gminy. Z wykonania programów organ wykonawczy gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia radzie gminy. Według art. 17 ust. 4 *ustawy poś* przy opracowaniu polityki ochrony środowiska obligatoryjne jest zapewnienie udziału społeczeństwa na zasadach i w trybie określonym w Rozdziale 3 ustawy *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (ustawa ooś)* [3]. Niniejszy POŚ został zakwalifikowany do rodzaju dokumentów wymienionych w art. 46 ust. 1 pkt 1 *ustawy ooś*, co oznacza, że wymaga strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz, zgodnie z art. 51 ust. 1 *ustawy ooś*, sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko. Projekt POŚ wraz z prognozą, zgodnie z art. 54 ust. 1 *ustawy ooś*, podlega opiniowaniu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (RDOŚ) i Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (PWIS).

Ustawa poś nie określa ram czasowych obowiązywania programów ochrony środowiska. Jednakże programy te uwzględniając cele zawarte w dokumentach nadrzędnych są uzależnione od czasu obowiązywania tych dokumentów. W przypadku konieczności aktualizacji Programu ochrony środowiska zastosowanie mają przepisy art. 14 ust. 2 ustawy *o zmianie ustawy - Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw* [4] tj.: „Jeżeli program ochrony środowiska, o którym mowa w ust. 1, wymaga aktualizacji, odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu albo rada gminy uchwała **nowy program ochrony środowiska (...)**”.

1.2 Cel i zakres opracowania

Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia POŚ jest realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. Polityka ochrony środowiska jest zaś zespołem działań mających na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. POŚ powinien stanowić podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu danej jednostki samorządu terytorialnego.

Głównym celem strategicznym dokumentu jest poprawa stanu środowiska na terenie gminy oraz utrzymanie jego dobrego stanu, tam gdzie został on osiągnięty. POŚ przedstawia ponadto kierunki działań w zakresie ochrony środowiska na kolejne lata, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i racjonalnego gospodarowania środowiskiem i jego zasobami, których realizacja pozwoli osiągnąć wyznaczony cel. Ze względu na planowany monitoring realizacji dokumentu, stanowi on również narzędzie kontroli stanu środowiska i jego poprawy oraz zrównoważonego rozwoju gminy.

Struktura opracowania obejmuje omówienie:

- 1) spójności z dokumentami strategicznymi i programowymi wyższego szczebla;
- 2) sytuacji społeczno-gospodarczej gminy oraz jej charakterystyki;
- 3) oceny stanu środowiska na terenie gminy Wodzisław z uwzględnieniem dziesięciu obszarów interwencji: (1) ochrona klimatu i jakości powietrza, (2) zagrożenia hałasem, (3) pola

- elektromagnetyczne, (4) gospodarowanie wodami, (5) gospodarka wodno-ściekowa, (6) zasoby geologiczne, (7) gleby, (8) gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, (9) zasoby przyrodnicze, (10) zagrożenia poważnymi awariami;
- 4) analizy SWOT (S- Strengths (mocne strony), W- Weaknesses (słabe strony), O- opportunities (szanse), T- threats (zagrożenia)) dla każdego obszaru interwencji;
  - 5) celów, kierunków interwencji i zadań wynikających z oceny stanu środowiska i przeprowadzonych analiz SWOT;
  - 6) harmonogramu rzeczowo-finansowego zdefiniowanych zadań własnych;
  - 7) zadań monitorowanych;
  - 8) wskaźników monitorowania postępu realizacji zadań i celów z określeniem źródła informacji i poziomu docelowego;
  - 9) systemu realizacji POŚ w zakresie zarządzania, finansowania i monitorowania w oparciu o ustalone wskaźniki.

1.3 Metodyka opracowania

Punktem wyjścia przy opracowaniu Programu była analiza i ocena stanu ochrony środowiska i jego poszczególnych komponentów dla dziesięciu obszarów interwencji. Przy ocenie stanu został wykorzystany model D-P-S-I-R (driving forces/czynniki sprawcze - pressures/presje - state/stan - impact/oddziaływanie - response/środki przeciwdziałania) stosowany przez Komisję Europejską, Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) oraz Europejską Agencją Środowiska do sporządzania ocen zintegrowanych oraz ocen skuteczności polityki ekologicznej. Struktura modelu D-P-S-I-R pozwala na sprawne generowanie kompleksowej, opartej na badaniach, analizach i ocenach informacji o środowisku. Przeprowadzona ocena stanu środowiska dała podstawę do identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń w ramach poszczególnych obszarów interwencji.

Dokument został sporządzony w oparciu o „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”, które są dokumentem pomocniczym przygotowanym przez Ministerstwo Klimatu w 2015 roku i zmienionym w roku 2020.

Przyjęte w POŚ rozwiązania uwzględniają w pierwszej kolejności działania prowadzące do poprawy stanu środowiska, w tym poprawy stanu jakości powietrza i wód powierzchniowych, zapewnienia racjonalnej gospodarki odpadami i gospodarki wodno-ściekowej, przeciwdziałania zmianom klimatu i adaptacji do nich, w tym zapobiegania skutkom suszy, ochrony przed hałasem i polami elektromagnetycznymi, zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska, zapobiegania klęskom żywiołowym oraz do zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców.

2. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Czym jest Program Ochrony Środowiska?

Program ochrony środowiska jest podstawą systemu zarządzania środowiskiem. Przedstawia charakterystykę każdego z komponentów środowiska oraz jego mocne i słabe strony, określa elementy zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych i możliwości poprawy ich stanu. Program ochrony środowiska wyznacza ponadto cele, które należy osiągnąć i kierunki działań jakie należy podjąć w perspektywie najbliższych lat, aby poprawić stan środowiska przyrodniczego lub utrzymać go na poziomie gwarantującym stabilność środowiska i równowagę przyrodniczą.

Spójność z dokumentami strategicznymi

POŚ jest elementem realizacji polityki ochrony środowiska i opiera się na dokumentach stanowiących jej podstawę. Cele zdefiniowane w POŚ wynikają więc z tych dokumentów i obejmują poprawę stanu środowiska, zrównoważone gospodarowanie jego zasobami i ochronę różnorodności

biologicznej i krajobrazu oraz ograniczenie negatywnego wpływu działalności człowieka wraz z odpowiednim gospodarowaniem odpadami i ściekami dla zrównoważonego rozwoju jednostki samorządu terytorialnego i jej mieszkańców.

Charakterystyka gminy i ocena stanu środowiska na jej terenie

Gmina Wodzisław jest gminą miejsko-wiejską położoną w południowo wschodniej części powiatu jedrzejowskiego przy granicy z województwem małopolskim. Na jej terenie dominują użytki rolne, lasy zajmują niewielki fragment powierzchni gminy – 13,1%. Udział osób w wieku poprodukcyjnym na terenie gminy rośnie, choć ogólna liczba ludności spada. Dominującą sekcją gospodarki narodowej na terenie gminy jest handel i naprawa pojazdów. Zabytki stanowią zespoły sakralne i pałacowe. Odnotowane problemy wpływające na stan środowiska stanowią: przekroczenie norm ozonu w powietrzu, występowanie niskiej emisji, brak czujników jakości powietrza, brak ścieżek rowerowych, podatność wód podziemnych na zanieczyszczenie, zły stan wód powierzchniowych, zagrożenie suszą, epizodyczne problemy z jakością wody pitnej, niewielkie skanalizowanie gminy, liczne zbiorniki bezodpływowe, występowanie nielegalnych składowisk odpadów, rosnący udział odpadów zmieszanych w ogólnej ilości odbieranych odpadów, rosnące koszty gospodarowania odpadami, niewielka powierzchnia lasów, duża presja na formy ochrony przyrody i tereny cenne przyrodniczo, brak korytarzy ekologicznych i brak szlaków turystycznych.

Prognoza stanu środowiska na terenie gminy i adaptacja do zmian klimatu

Wraz z realizacją zadań wyznaczonych w POŚ dla gminy Wodzisław przewiduje się poprawę stanu środowiska na terenie gminy. Stwierdzono jednakże występowanie zagrożeń, które mogą utrzymać ten stan na aktualnym poziomie lub nawet go pogorszyć. Zagrożenia obejmują: pogłębienie ubóstwa energetycznego i zmian klimatycznych, wzrost ilości produkowanych odpadów oraz postępowanie niezgodnie z adaptacją do zmian klimatu. Mogą one negatywnie wpłynąć na stan jakości powietrza, wód powierzchniowych i podziemnych (w tym dostępu do odpowiedniej ilości i jakości wody pitnej), gleb i zasoby przyrodnicze. W celu ograniczenia wpływu zmieniającego się klimatu na środowisko, jego stan oraz ludzi zaproponowano działania adaptacyjne.

Cele, kierunki interwencji i zadania oraz wskaźniki monitorowania

W POŚ dla gminy Wodzisław wyznaczono zadania obejmujące dążenie do poprawy stanu powietrza i zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do powietrza, ograniczenie uciążliwości i natężenia hałasu komunikacyjnego, zabezpieczenie przed powodzią i niedoborem wody, rozwój infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej, odpowiednie gospodarowanie odpadami, ochronę form ochrony przyrody i rozwój ekoturystyki oraz poprawę zabezpieczeń przed negatywnymi skutkami poważnych awarii. Określono ponadto wskaźniki monitorowania, które pozwolą kontrolować realizację zadań zawartych w POŚ dla gminy Wodzisław, stan środowiska i wpływ na nie wyznaczonych przedsięwzięć.

System realizacji, monitoringu i sprawozdawczości POŚ

Realizacja POŚ wynika z przepisów prawa, jest jednakże zależna od ilości środków finansowych przeznaczonych na ten cel, innych działań, które gmina jest zobowiązana wykonywać oraz zaangażowania społeczeństwa, na którym spoczywa realizacja niektórych zadań. Z wykonania zapisów POŚ gmina sporządza raporty oparte na monitoringu realizacji zadań i osiągnięcia celów.

3. Spójność z dokumentami strategicznymi – założenia programowe

Potrzeba opracowania nowego POŚ dla gminy Wodzisław wynika z konieczności dostosowania polityki ochrony środowiska na terenie gminy do zmieniających się przepisów prawa i głównych dokumentów strategicznych, na podstawie których prowadzona jest polityka rozwoju, należą do nich m.in.:

- ✓ Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
- ✓ Polityka energetyczna Polski do 2040 roku;
- ✓ Polityka ekologiczna państwa 2030;
- ✓ Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”;
- ✓ Strategia produktywności 2030 (PROJEKT);
- ✓ Strategia zrównoważonego rozwoju transportu do 2030 roku;
- ✓ Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030;
- ✓ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony;
- ✓ Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030;
- ✓ Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030;
- ✓ Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2015-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025;
- ✓ Program ochrony środowiska dla powiatu jędrzejowskiego na lata 2018-2022 z uwzględnieniem perspektywy do 2028 r.;

Poniżej przedstawiono główne cele i założenia polityki środowiskowej wpisane w szereg dokumentów strategicznych i programowych, do których nawiązuje niniejszy POŚ.

3.1 Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Głównym celem jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym [1 MP].

Cel szczegółowy I: Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną.

Cel szczegółowy II: Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.

Cel szczegółowy III: Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

Cele w obszarach wpływających na osiągnięcie celów *Strategii*:

- Kapitał społeczny: Poprawa jakości kapitału ludzkiego, w tym:
  - lepsze dopasowanie edukacji i uczenia się do potrzeb nowoczesnej gospodarki,
  - poprawa zdrowia obywateli,
- Transport: Zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa warunków świadczenia usług związanych z przewozem towarów i pasażerów, w tym:
  - budowa zintegrowanej sieci transportowej,
- Energia: Zrównoważenie systemu energetycznego Polski, w tym:
  - poprawa bezpieczeństwa energetycznego oraz efektywności energetycznej,
- Środowisko: Rozwój potencjału naturalnego na rzecz obywateli i przedsiębiorców, w tym:
  - zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód,
  - likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,

- zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego,
- ochrona gleb przed degradacją,
- zarządzanie zasobami geologicznymi,
- gospodarka odpadami,
- oddziaływanie na jakość życia w zakresie klimatu akustycznego i oddziaływania pól elektromagnetycznych.

3.2 Polityka energetyczna Polski do 2040 roku

Celem polityki energetycznej jest bezpieczeństwo energetyczne przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko przy optymalnym wykorzystaniu własnych zasobów energetycznych. Składowe celu obejmują zmniejszenie udziału węgla w wytwarzaniu energii elektrycznej do 50-60% w 2030 r., zwiększenie udziału energii odnawialnej do 21-23% w 2030 r., wdrożenie energetyki jądrowej w 2033 r., ograniczenie emisji CO₂ o 30% do 2030 r. oraz wzrost efektywności energetycznej o 23% do 2030 r. [2 MP].

Cele szczegółowe:

- pokrycie zapotrzebowania na zasoby energetyczne,
- pokrycie zapotrzebowania na energię elektryczną,
- pokrycie zapotrzebowania na gaz ziemny, ropę naftową i paliwa ciekłe,
- obniżenie emisyjności sektora energetycznego oraz bezpieczeństwo pracy systemu,
- obniżenie emisyjności sektora energetycznego oraz dywersyfikacja struktury wytwarzania energii,
- powszechny dostęp do ciepła oraz niskoemisyjne wytwarzanie ciepła w całym kraju.

3.3 Polityka ekologiczna Państwa 2030

Strategia jest jedną z podstaw prowadzenia polityki ochrony środowiska w Polsce. Celem głównym jest rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców [3 MP].

Cel szczegółowy I: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:

- zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód,
- likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb,
- przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej,

Cel szczegółowy II: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska:

- zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,
- zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa,
- Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnienie najlepszych dostępnych technik BAT.

Cel szczegółowy III: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.

Cel horyzontalny I: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji ekologicznych społeczeństwa.

Cel horyzontalny II: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.

3.4 Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”

„Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki” bezpośrednio wpisuje się w priorytet unijnej strategii rozwoju „Europa 2020”, którym jest inteligentny i zrównoważony rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu [4 MP].

Cel 1: Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki:

- koncentracja wydatków publicznych na działaniach prorozwojowych i innowacyjnych,
- uproszczenie, zapewnienie spójności i przejrzystości systemu danin publicznych mające na względzie potrzeby efektywnej i innowacyjnej gospodarki,

Cel 3. Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców:

- transformacja systemu społeczno-gospodarczego na tzw. "bardziej zieloną ścieżkę", zwłaszcza ograniczanie energo- i materiałochłonności gospodarki,
- wspieranie rozwoju zrównoważonego budownictwa na etapie planowania, projektowania, wznoszenia budynków oraz zarządzania nimi przez cały cykl życia.

3.5 Strategia produktywności 2030 (PROJEKT)

Cel główny to progresywny wzrost produktywności w warunkach gospodarki: neutralnej klimatycznie, o obiegu zamkniętym, opartej na danych.

Cele szczegółowe w obszarze Zasoby naturalne (ziemia i surowce):

- wzrost wydajności surowcowej gospodarki,
- wzrost wykorzystania surowców odnawialnych i biomasy w gospodarce.

3.6 Strategia zrównoważonego rozwoju transportu do 2030 roku

Jest to dokument planistyczny, który stanowi integralny element spójnego systemu zarządzania krajowymi dokumentami strategicznymi. Transport jest wskazany jako jeden z najistotniejszych czynników wpływających na rozwój gospodarczy kraju, a dobrze rozwinięta infrastruktura transportowa wzmacnia spójność społeczną, ekonomiczną i przestrzenną kraju oraz przyczynia się do wzmocnienia konkurencyjności polskiej gospodarki. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku wyznacza najważniejsze kierunki interwencji i działań oraz ich koordynacji w zakresie osiągnięcia celu głównego. Wyznaczone kierunki interwencji są komplementarne i nie można realizować żadnego z nich w oderwaniu od całej Strategii. Celem głównym jest zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego poprzez utworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego [5 MP].

Kierunki interwencji:

- budowa zintegrowanej sieci transportowej,
- poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym,
- zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności,
- poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i przewożonych towarów,
- ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko,
- poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na transport.

3.7 Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030

Głównym celem jest rozwój gospodarczy wsi umożliwiający trwały wzrost dochodów jej mieszkańców przy minimalizacji rozwarstwienia ekonomicznego, społecznego i terytorialnego oraz poprawie stanu środowiska naturalnego [6 MP].

Cel 1: Zwiększenie opłacalności produkcji rolnej i rybackiej:

- zarządzanie ryzykiem w sektorze rolno-spożywczym,

Cel 2: Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska

- rozwój infrastruktury społecznej i rewitalizacja wsi i małych miast,
- zrównoważone gospodarowania i ochrona zasobów środowiska,
- adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom,

Cel 3: Rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa

- wzrost umiejętności i kompetencji mieszkańców wsi,
- budowa i rozwój zdolności do współpracy w wymiarze społecznym i terytorialnym.

3.8 Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030: Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony

Jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa, którą należy rozumieć jako skoordynowane działanie wszystkich podmiotów na rzecz rozwoju poszczególnych regionów. Celem głównym jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów dla osiągania zrównoważonego rozwoju kraju, co będzie sprzyjało osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym [7 MP].

Cel 1: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

- Kierunek interwencji 1.1. – Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo.
- Kierunek interwencji 1.4. – Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych.
- Kierunek interwencji 1.5. – Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.

Cel 2: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.

- Kierunek interwencji 2.3. – Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.

Cel 3: Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

- Kierunek interwencji 3.2. – Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym.

3.9 Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

Dokument strategiczny przygotowany z myślą o zapewnieniu warunków stabilnego rozwoju społeczno-gospodarczego w obliczu ryzyka, jakie niosą ze sobą zmiany klimatu, ale również z myślą o wykorzystaniu pozytywnego wpływu, jaki działania adaptacyjne mogą mieć nie tylko na stan polskiego środowiska, ale również wzrost gospodarczy. Realizuje działania UE, które obejmują poprawę odporności państw na aktualne i oczekiwane zmiany klimatu, w tym lepsze przygotowanie do ekstremalnych zjawisk pogodowych oraz redukcja kosztów społeczno-ekonomicznych z tym związanych. Celem głównym jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu.

Cele:

- zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska,
- skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich,
- rozwój transportu w warunkach zmian klimatu,
- zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu,
- stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu,
- kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.

3.10 Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030

Dokument ustanawia stabilne ramy będące sprzyjającym otoczeniem dla zrównoważonej, ekonomicznie efektywnej i sprawiedliwej transformacji w kierunku gospodarki niskoemisyjnej. Został opracowany w oparciu o obowiązujące krajowe strategie i opracowywane dokumenty strategiczne. Przedstawia założenia i cele oraz polityki i działania odnoszące się do pięciu wymiarów.

Wymiar „**obniżenie emisyjności**”: ograniczenie emisji gazów cieplarnianych oraz wykorzystania węgla kamiennego i brunatnego, a także rozwój biopaliw i OZE.

Wymiar „**efektywność energetyczna**”: ograniczenie zużycia energii, rozwój ekologicznych i efektywnych systemów ciepłowniczych oraz produkcji ciepła w kogeneracji.

Wymiar „**bezpieczeństwo energetyczne**”: zmniejszenie udziału węgla kamiennego w wytwarzaniu energii.

Wymiar „**wewnętrzny rynek energii**”: rozwój sieci gazowej i elektrycznej oraz wzrost poziomu elastyczności systemu energetycznego wraz ze wzrostem produkcji energii ze źródeł odnawialnych.

Wymiar „**badania naukowe, innowacje i konkurencyjność**”: wdrażanie nowych technologii sprzyjających transformacji energetycznej i poprawie jakości życia społeczeństwa.

3.11 Program Ochrony Środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2015-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025

Głównym celem stworzenia Programu ochrony środowiska jest dążenie do poprawy stanu środowiska w województwie oraz ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko zanieczyszczeń, ochrona i rozwój walorów środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami. Celem nadrzędnym dokumentu jest zrównoważony rozwój regionu sprzyjający klimatowi z zachowaniem walorów przyrodniczych i racjonalnej gospodarki zasobami [I].

Cele:

- ochrona różnorodności biologicznej, krajobrazowej i geologicznej województwa:
  - zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu siedlisk i gatunków oraz przeciwdziałanie zagrożeniom dla różnorodności biologicznej,
  - zarządzanie zasobami przyrody i krajobrazem zarówno na obszarach chronionych, jak i użytkowanych gospodarczo,
  - działania z zakresu pogłębiania i udostępniania wiedzy o zasobach przyrodniczych i walorach krajobrazowych województwa,
- prowadzenie zrównoważonego gospodarowania wodami umożliwiające osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód:
  - osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych,
  - rozwój infrastruktury wodno-ściekowej,
  - ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z zasobami wodnymi,
- poprawa jakości powietrza w województwie świętokrzyskim:
  - redukcja emisji ze źródeł spalania paliw o małej mocy do 1 MW,
  - ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych,
  - ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł przemysłowych,
  - podniesienie świadomości społeczeństwa w zakresie wpływu zanieczyszczeń na zdrowie oraz konieczności ochrony powietrza,
  - osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu,
  - zwiększenie roli planowania przestrzennego w ochronie powietrza,
  - osiągnięcie krajowego celu redukcji narażenia na pyły zawieszone,
- wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł i zastosowania instalacji do jej produkcji,
- poprawa klimatu akustycznego w województwie świętokrzyskim,

- utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym,
- gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa:
  - osiągnięcie poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia wskazanych frakcji odpadów komunalnych oraz ograniczenie masy odpadów ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania,
  - wzrost selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych,
  - minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów z sektora gospodarczego oraz osiągnięcie wymaganych poziomów odzysku tych odpadów,
  - koordynacja gospodarki odpadami w województwie i edukacja ekologiczna,
  - wzrost masy odpadów zagospodarowanych na cele energetyczne,
- zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi oraz ograniczenie presji na środowisko związanej z ich eksploatacją,
- zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii,
- racjonalne użytkowanie zasobów leśnych
- ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu:
  - zachowanie funkcji środowiskowych, gospodarczych, społecznych i kulturowych gleb,
  - rekultywacja terenów zdegradowanych i zdewastowanych,
  - ochrona gleb w kontekście zmian klimatu.

3.12 Program ochrony środowiska dla powiatu jędrzejowskiego na lata 2018-2022 z uwzględnieniem perspektywy do 2028 r.

Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia dokumentu jest realizacja przez powiat polityki ochrony środowiska na terenie powiatu zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych [II].

Cele:

- osiągnięcie i utrzymanie norm jakości powietrza atmosferycznego, w tym ograniczenie niskiej emisji i emisji komunikacyjnej, wzrost wykorzystania energii odnawialnej oraz edukacja ekologiczna,
- ograniczenie hałasu i ochrona przed jego oddziaływaniem,
- ochrona przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym,
- dążenie do osiągnięcia dobrego stanu wód poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń do wód, ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi oraz zapewnienie ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody,
- ochrona zasobów i poprawa stanu użytkowych wód powierzchniowych i podziemnych,
- ochrona zasobów złóż poprzez racjonalne nimi gospodarowanie oraz zmniejszenie uciążliwości ich wydobycia,
- ochrona i poprawa jakości gleb,
- racjonalna gospodarka odpadami obejmująca minimalizację składowanych odpadów i ograniczenie uciążliwości odpadów dla środowiska,
- zachowanie i ochrona zasobów przyrodniczych, bioróżnorodności i funkcji ekosystemów oraz prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej i wzrost lesistości,
- ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii, minimalizację ich skutków oraz zachowanie bezpieczeństwa mieszkańców i środowiska.

Do innych dokumentów, z których celami i działaniami jest spójny niniejszy dokument należą: Krajowy program ochrony powietrza, Krajowy program ograniczania zanieczyszczenia powietrza [8 MP],

Program ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych (Program ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego) [1 WŚ], Narodowy program rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły [5], Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju, Plan przeciwdziałania skutkom suszy [6], Program przeciwdziałania niedoborowi wody [9 MP], Aktualizacja Krajowego Programu oczyszczania ścieków komunalnych [10 MP], Krajowy plan gospodarki odpadami [11 MP], Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów, Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej [12 MP], Strategia rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ [III], Plan zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego [2 WŚ].

4. Charakterystyka ogólna gminy Wodzisław

4.1 Położenie administracyjne i fizyczno-geograficzne

Gmina Wodzisław jest gminą miejsko-wiejską położoną w zachodniej części województwa świętokrzyskiego, w południowo wschodniej części powiatu jędrzejowskiego. Zajmuje obszar 177 km² (17 666 ha), co stanowi 11% całkowitej powierzchni powiatu. Na terenie gminy funkcjonują 43 sołectwa oraz 43 miejscowości, w tym miasto Wodzisław.

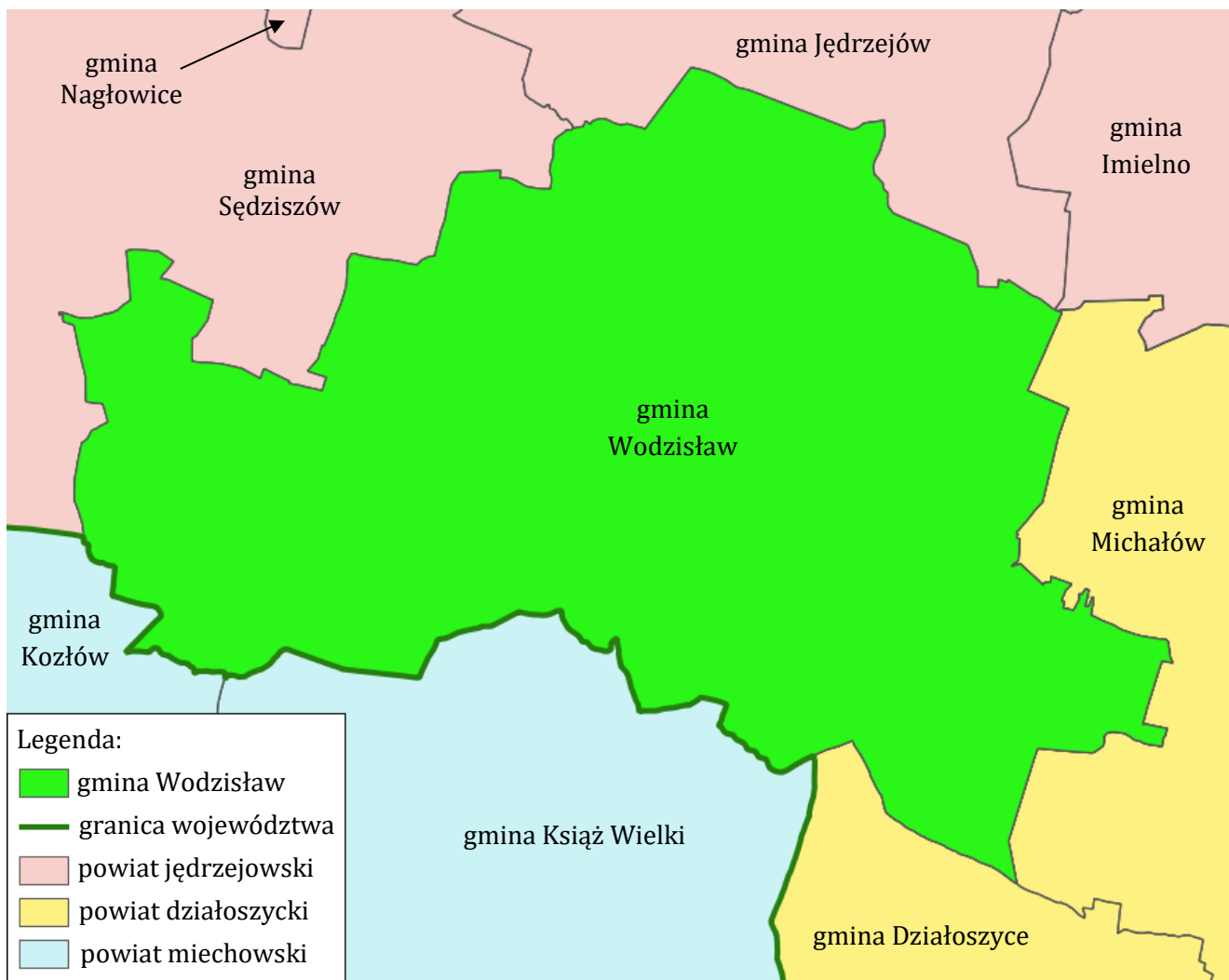

Rysunek 1. Położenie gminy Wodzisław na tle powiatu i województwa.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoportala.

Gminę Wodzisław otacza siedem gmin: cztery wiejskie i dwie miejsko-wiejskie. Są to:

- Należące do województwa świętokrzyskiego:
  - Powiat jędrzejowski:
    - Sędziszów (miejsko-wiejska) – od zachodu,
    - Jędrzejów (miejsko-wiejska) – od północy,
    - Imielno (wiejska) – od północnego wschodu,
  - Powiat działoszycki:
    - Michałów (wiejska) – od wschodu,
    - Działoszyce (miejsko-wiejska) – od południowego wschodu
- Należące do województwa małopolskiego:
  - Powiat miechowski:
    - Książ Wielki (wiejska) – od południa,
    - Kozłów (wiejska) – od południowego zachodu.

Rysunek 2. Położenie gminy Wodzisław na tle sąsiednich gmin.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoportal.

Pod względem regionalizacji fizyczno-geograficznej Polski (wg. Kondrackiego), gmina Wodzisław znajduje się w następujących jednostkach:

- megaregion – Pozaalpejska Europa Środkowa;
- prowincja – Wyżyny Polskie;
- podprowincja – Wyżyna Małopolska;
- makroregiony – Niecka Nidziańska;
- mezoregiony – Garb Wodzisławski, Płaskowyż Jędrzejowski.

Gmina Wodzisław leży w południowo zachodniej części Wyżyny Małopolskiej i północnej części Niecki Nidziańskiej. Zachodnia i południowa część gminy znajduje się na obszarze północno zachodniej części Garbu Wodzisławskiego, natomiast północno wschodnia część gminy przynależy do Płaskowyżu Jędrzejowskiego. Obie jednostki różnią się m.in.: budową geologiczną – na terenie Garbu Wodzisławskiego odsłaniają się starsze skały. Gmina charakteryzuje się krajobrazem wyżynnym urozmaiconym wyraźnie wciętymi dolinami rzecznyymi oraz parowami i wąwozami. Rzędne terenu gminy wynoszą od ponad 290 m n.p.m. (metrów nad poziomem morza) na większości terenu gminy do niespełna 220 m n.p.m. w dolinach rzek.

Rysunek 3. Położenie gminy Wodzisław pod względem regionalizacji fizyczno-geograficznej Polski.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIG-PIB.

4.2 Sposób użytkowania terenu

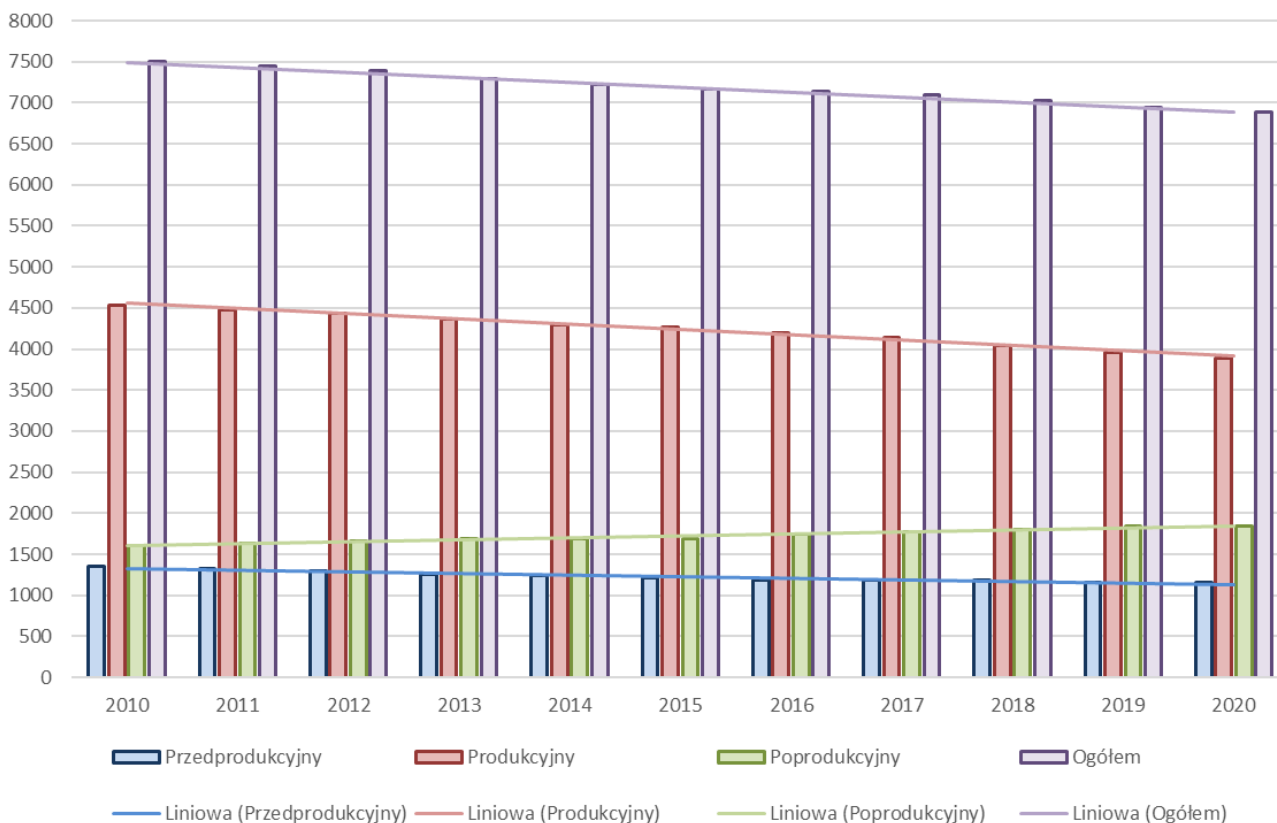
Tabela 1. Struktura użytkowania terenu gminy Wodzisław.

Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]
Powierzchnia ogólna	17 666
Użytki rolne, w tym:	14 566
grunty orne	12 840
sady	203
łąki trwałe	778
pastwiska trwałe	213
grunty rolne zabudowane	434
grunty pod stawami	30
rowy	68
Grunty zabudowane i zurbanizowane, w tym:	651
tereny mieszkaniowe	63
tereny przemysłowe	6
inne tereny zabudowane	19
tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	29
tereny komunikacyjne - drogi	534
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione, w tym:	2 383
lasy	2 308
grunty zadrzewione i zakrzewione	75
Grunty pod wodami, w tym:	10
powierzchniowymi płynącymi	8
powierzchniowymi stojącymi	2
Nie użytki	55
Tereny różne	1

Źródło: dane GUS, Raport o stanie Miasta i Gminy Wodzisław za 2021 rok, geoportal.

Powierzchnia gminy Wodzisław wynosi 17 666 ha. W strukturze użytkowania dominują grunty rolne zajmując 82,5% jej powierzchni, w większości są to grunty orne i łąki trwałe. Tereny zabudowane i zurbanizowane zajmują 3,7% powierzchni gminy, z czego najwięcej stanowią tereny komunikacyjne drogowe oraz tereny mieszkaniowe. Lasy porastają 13,1% powierzchni gminy. Pozostałe 0,7% stanowią grunty zajęte przez wody płynące i stojące, grunty zadrzewione i zakrzewione oraz nieużytki i tereny różne.

4.3 Demografia

Rysunek 4. Liczba ludności i struktura wieku w gminie Wodzisław w latach 2010 – 2020.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Według danych Urzędu Miejskiego, w roku 2021 teren gminy Wodzisław zamieszkiwało 6 794 osoby, z czego kobiety stanowiły 50,1% (3 403 osoby), zaś mężczyźni 49,9% (3 391 osób). Według danych GUS, osoby w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej) stanowiły w 2020 roku około 16,8% ludności gminy, w wieku produkcyjnym 56,4%, zaś w poprodukcyjnym 26,8%. Na przestrzeni lat 2010-2020 pierwszy i drugi wskaźnik zanotowały spadek (o odpowiednio: 6,7% oraz 6,8%), natomiast ostatni – znaczący wzrost (o 24,8%). Liczba ludności zamieszkująca gminę na przestrzeni ostatnich 11 lat spadła. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym spadła o 14,2%, w wieku produkcyjnym o 14,3%, natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym wzrosła o 14,7%. Gęstość zaludnienia na terenie gminy wynosi 39 osób na 1 km², dla powiatu jędrzejowskiego jest to 68 osób/km², zaś dla województwa świętokrzyskiego 105 osób/km². Dla gminy, powiatu i województwa wskaźnik ten spada.

4.4 Działalność gospodarcza

Według danych GUS w 2021 roku w gminie zarejestrowanych było 536 podmiotów gospodarki narodowej, należących głównie do sektora prywatnego (518). Przeważały podmioty z sekcji handlu i napraw pojazdów (117), budownictwa (78) oraz przetwórstwa przemysłowego (68). W 2021 roku zarejestrowano 38 nowych podmiotów gospodarki narodowej. Najwięcej z sekcji budownictwa (10) oraz przetwórstwa przemysłowego (10).

Tabela 2. Rodzaje działalności gospodarczej na terenie gminy Wodzisław w 2021 roku.

Nazwa sekcji wg PKD	2021 r.	
	Wpisane do rejestru REGON	Nowo zarejestrowane
A. Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo	32	-
B. Górnictwo i wydobywanie	-	-
C. Przetwórstwo przemysłowe	68	10
D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	-	-
E. Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1	-
F. Budownictwo	78	10
G. Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	117	7
H. Transport, gospodarka magazynowa	32	3
I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	6	-
J. Informacja i komunikacja	9	1
K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	17	1
L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	9	-
M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	32	-
N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	14	2
O. Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	21	-
P. Edukacja	14	-
Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	14	3
R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	7	-
S. Pozostała działalność usługowa i T. Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	65	1
Podmiotów ogółem	536	38

Źródło: dane GUS.

Tabela 3. Liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy Wodzisław na przestrzeni ostatnich 11 lat.

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Podmioty nowo zarejestrowane [szt.]	31	31	40	19	28	33	33	59	33	44	38
Podmioty wpisane do rejestru REGON [szt.]	425	441	459	454	462	472	480	483	496	513	536

Źródło: dane GUS.

W 2021 roku zarejestrowano o 6 podmiotów mniej niż w 2020 roku. Liczba nowopowstających podmiotów jest zmienna, w latach 2011-2021 najmniej powstało ich w 2014 roku (19), zaś najwięcej – w 2018 r. (59). Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w tym samym przedziale czasu (oprócz roku 2014) na terenie gminy rosła.

4.5 Dziedzictwo kulturowe

Miasto Wodzisław istniało już w XIV w. W 1370 r. zostało ofiarowane rycerzom pieczętującym się herbem Zadora, którego tarcza aktualnie stanowi herb gminy (z niewielkimi zmianami). Podobnie długą historię mają niektóre inne miejscowości gminy, np.: Mieronice, gdzie stoi kościół, którego najstarsza część (prezbiterium) pochodzi z drugiej połowy XIII w. (mieronice.pl). W 1869 r. Wodzisław utracił prawa miejskie z powodu udziału miejscowej ludności w Powstaniu Styczniowym (ugwodzislaw.pl). 1 stycznia 2021 r. Wodzisław odzyskał prawa miejskie. Według danych Narodowego Instytutu Dziedzictwa (NID), na dziedzictwo kulturowe gminy Wodzisław składają się (Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków – stan na 31 marca 2022 r., woj. świętokrzyskie):

- **Klemencice:**

- założenie krajobrazowe, I połowa XIX w., nr rej.: A.161 z 3.05.1977,

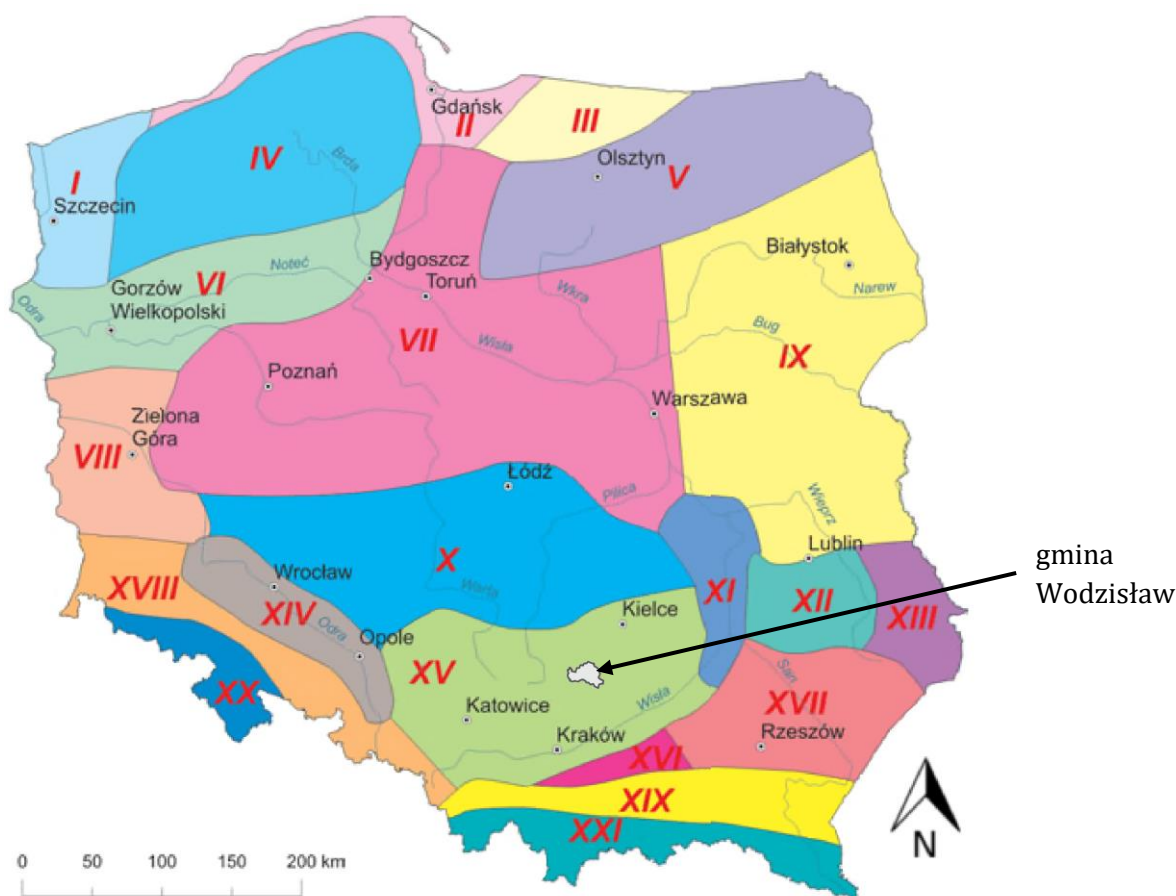
- **Lubcza:**
  - zespół pałacowy, nr rej.: A.162/1-2 z 19.12.1957 i 19.01.1973:
    - + pałac, III ćwierć XIX w.,
    - + park, XIX w.
- **Mieronice Wodzisławskie:**
  - zespół kościoła parafialnego, nr rej.: A.163/1-2 z 4.12.1956 i 11.02.1967:
    - + kościół pw. Św. Jakuba, II połowa XIII w., 1439 r., początek XX w.,
    - + drewniana dzwonnica, XVIII w.
- **Nawarzyce:**
  - kościół parafialny pw. Św. Andrzeja, 1748-1753 r., nr rej.: A.164 z 15.01.1957 i 11.02.1967,
- **Nawarzyce Leśne:**
  - park dworski, początek XIX w., początek XX w., nr rej.: A.165 z 18.06.1977,
- **Niegostawice:**
  - zespół dworski, nr rej.: A.166/1-2 z 16.09.1972 i 18.06.1977:
    - + dwór, I połowa XIX w.,
    - + park, I połowa XIX w., początek XX w.,
- **Piotrkowice – Zarzecze:**
  - kościół parafialny pw. Św. Piotra i Pawła, 1682 r., nr rej.: A.167 z 21.01.1933 i 11.02.1967,
  - park folwarczny, I połowa XIX w., nr rej.: A.168 z 15.02.1949 i 7.07.1977,
- **Strzeszkowice:**
  - park dworski, II połowa XIX w., nr rej.: A.169 z 5.12.1957 i 7.07.1977,
- **Wodzisław:**
  - zespół kościoła parafialnego, nr rej.: A.170/1-2 z 16.10.1956 i 11.02.1967:
    - + kościół pw. Św. Marcina, 1621-1644 r., 1787 r., 1910 r.,
    - + dzwonnica, 1815 r.,
  - synagoga, XVI?XVII w., XVIII w., nr rej.: A.171 z 23.06.1967,
  - zespół pałacowy Brzezcie, ul. Brzezcie 21, nr rej.: A.172/1-4 z 6.09.1971 i 7.07.1977:
    - + pałac, koniec XVIII w., początek XIX w., I połowa XX w.,
    - + dwór, XVI w., połowa XIX w.,
    - + rządówka (budynek gospodarczy), 1850 r.,
    - + park, XVI w., połowa XIX w., XX w.

5. Ocena stanu środowiska

5.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza

5.1.1 Warunki klimatyczne

Według podziału R. Gumińskiego, gmina Wodzisław znajduje się w obszarze Częstochowsko-Kieleckiej dzielnicy rolniczo-klimatycznej, według Wiszniewskiego i Chełchowskiego (1987) jest to region Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, natomiast według Wosia (1993) – region Zachodniomałopolski. Dzielnica Częstochowsko-Kielecka charakteryzuje się okresem wegetacyjnym trwającym około 210 – 220 dni, zaś okresem przymrozkowym – około 112 – 130 dni. Według danych IUNG średnia temperatura roczna wynosi do 8°C, zaś średnie opady między 550 a 650 mm, z czego największa suma pojawia się w miesiącach letnich.

Rysunek 5. Położenie gminy Wodzisław na tle dzielnic rolniczo-klimatycznych.

Legenda: I- Szczecińska, II- Zachodniobałtycka, III- Wschodniobałtycka, IV- Pomorska, V- Mazurska, VI- Nadnotecka, VII- Środkowa, VIII- Zachodnia, IX- Wschodnia, X- Łódzka, XI- Radomska, XII- Lubelska, XIII- Chełmska, XIV- Wrocławska, XV- Częstochowsko-Kielecka, XVI- Tarnowska, XVII- Sandomiersko-Rzeszowska, XVIII- Podsudecka, XIX- Podkarpacka, XX- Sudecka, XXI- Karpacka.

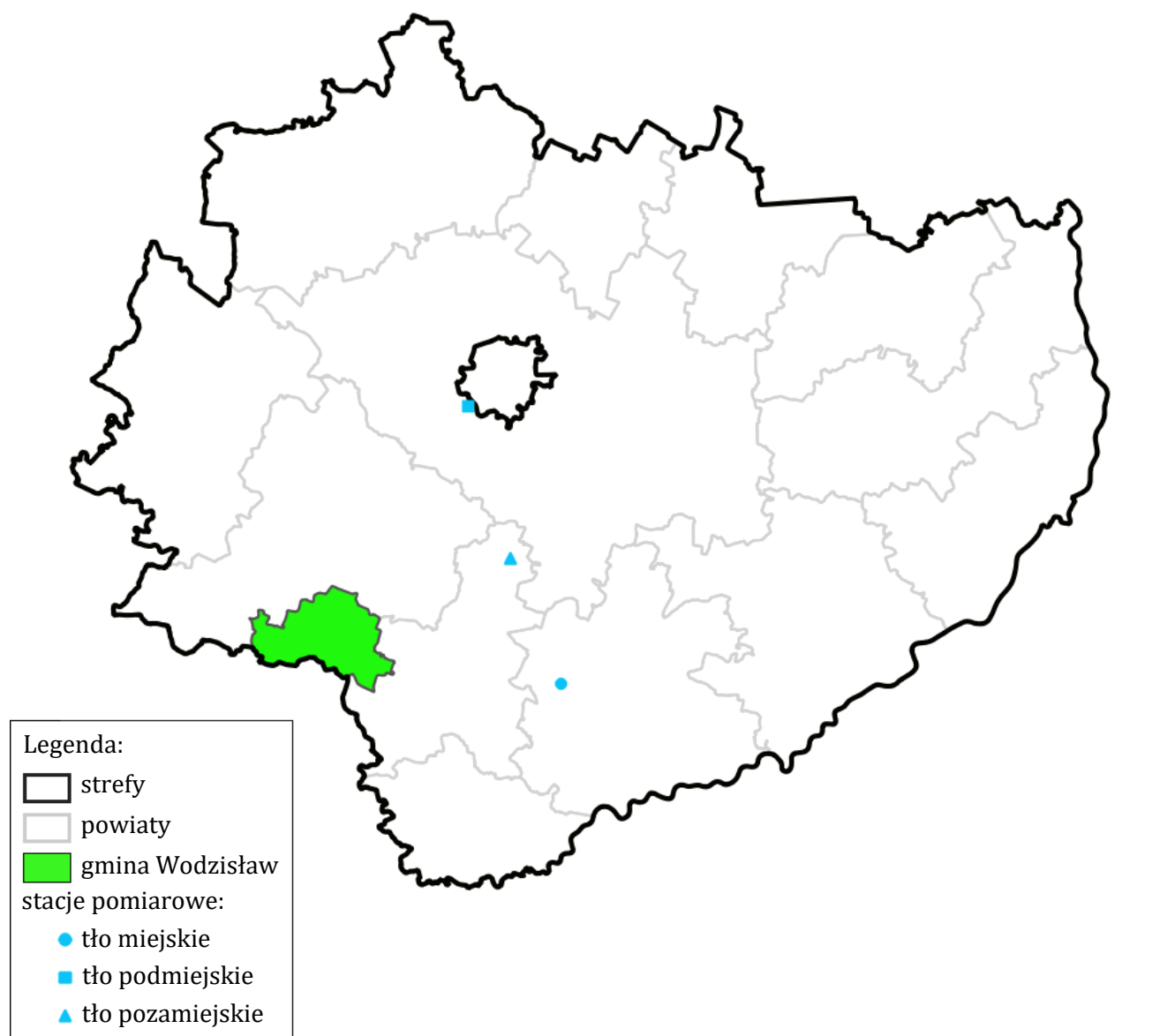
Źródło: *Dzielnice rolniczo-klimatyczne Polski według R. Gumińskiego (1948).*

Według danych Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMGW) w 2021 roku średnia roczna temperatura powietrza na terenie gminy wyniosła do 9°C, natomiast roczna suma opadów do 800 mm (Biuletyn monitoringu klimatu Polski rok 2021). W latach 2018-2020 średnia roczna temperatura powietrza wynosiła ponad 9°C, zaś suma opadów na terenie gminy w roku 2018 nie przekroczyła 500 mm, zaś w roku 2019 i 2020 – 700 mm (Biuletyn monitoringu klimatu Polski rok 2018, rok 2019 i rok 2020). Pod względem temperatur lata 2018-2020 były ekstremalnie ciepłe, zaś rok 2021 normalny. Pod względem opadów natomiast rok 2018 był suchy, zaś lata 2019-2021 normalne lub wilgotne.

5.1.2 Ocena stanu

W rozporządzeniu Ministra środowiska w sprawie poziomu niektórych substancji w powietrzu [7] wydanym na podstawie art. 86 ustawy poś [1], określono ich dopuszczalne i docelowe poziomy oraz poziomy celów długoterminowych. Zgodnie z art. 88 ust. 1 ustawy poś oceny jakości powietrza i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ) [8], [1]. Na terenie województwa świętokrzyskiego oceny jakości powietrza dokonuje GIOŚ, który wyniki swoich badań zgodnie z art. 89 ustawy poś przedstawia w corocznych raportach. Obecnie system monitoringu środowiska oparty jest o „Strategiczny Program Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2020-2025”.

Rysunek 6. Położenie gminy Wodzisław względem stref dla celów oceny jakości powietrza oraz najbliższe gminie stacje pomiarowe.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Rocznej ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim za rok 2021.

Zgodnie z klasyfikacją stref dla celów oceny jakości powietrza, obszar gminy Wodzisław znajduje się w strefie świętokrzyskiej. Na terenie gminy nie ma stacji pomiarowej jakości powietrza wchodzącej w skład PMŚ. W 2021 r. najbliższe punkty pomiarowe znajdowały się w Nowinach pod Kielcami, w Gołuchowie w gminie Kije oraz w mieście Busko-Zdrój. Badały odpowiednio: tło podmiejskie, tło pozamiejskie oraz tło miejskie. Wyniki klasyfikacji przedstawiono w poniższej tabeli. Na terenie gminy nie występują czujniki PMŚ, ani inne czujniki jakości powietrza.

Tabela 4. Klasyfikacja stref w ramach oceny jakości powietrza w strefie świętokrzyskiej za rok 2021.

Klasy wynikowe dla poszczególnych zanieczyszczeń														
	SO ₂	NO ₂ NO _x	CO	C ₆ H ₆	PM10	PM2,5 I faza	PM2,5 II faza	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	O ₃	
													poziom docelowy	poziom celu długoterm.
Kryterium ochrona zdrowia														
rok 2021	A	A	A	A	C	A	C1	A	A	A	A	C	A	D2
Kryterium ochrona roślin														
rok 2021	A	A	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	A	D2

Legenda: SO₂- dwutlenek siarki, NO₂- dwutlenek azotu, NO_x- tlenki azotu, CO- tlenek węgla, C₆H₆- benzen, PM10- pył zawieszony o średnicy ziaren 10 µm, PM2,5- pył zawieszony o średnicy ziaren 2,5 µm, Pb- ołów, As- arsen, Cd- kadm, Ni- nikiel, B(a)P- benzo(a)piren, O₃- ozon.

- klasa A - stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych
- klasa C - stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny i poziomy docelowy.
- klasa C1 - stężenia PM2,5 przekraczają poziom dopuszczalny dla fazy II (do osiągnięcia do 1 stycznia 2020 roku),
- klasa D2 - stężenia ozonu przekraczają poziom celu długoterminowego.

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim, raport wojewódzki za rok 2021,

W 2021 roku, strefa świętokrzyska dla kryterium ochrony zdrowia uzyskała klasę C ze względu na przekroczenie dopuszczalnej ilości 35 dni w skali roku ze stężeniem 24 godzinnym powyżej 50 µg/m³ dla PM10 (pył zawieszony) oraz przekroczenie docelowego stężenia średniorocznego powyżej 1 ng/m³ (nanogramy na m³) dla benzo(a)pirenu (B(a)P). Ponadto klasę C1 ze względu na przekroczenie dopuszczalnego poziomu średniorocznego stężenia PM2,5 – faza II, czyli ilości 20 µg/m³ do osiągnięcia od 1 stycznia 2020 roku. Klasę D2 zaś przypisano ze względu na przekroczenie celu długoterminowego: średniego 8 godzinnego stężenia ozonu powyżej 120 µg/m³ dla kryterium ochrona zdrowia, zaś dla kryterium ochrona roślin ze względu na przekroczenie 6000 µg/m³*h dla AOT40, tj. sumy różnic pomiędzy stężeniem średnim jednogodzinnym wyższym niż 80 µg/m³ a wartością 80 µg/m³ dla każdej godziny w ciągu doby w godzinach 8:00-20:00. Nie stwierdzono przekroczeń norm jakości powietrza w odniesieniu do pozostałych zanieczyszczeń.

Zaopatrzenie w ciepło

Na terenie gminy nie występuje sieć gazowa, do ogrzewania wykorzystywane są głównie paliwa stałe oraz częściowo płynne. Spośród 13 lokalnych kotłowni na terenie gminy 8 jest węglowych, natomiast pozostałe 5 – olejowe. Wśród indywidualnych źródeł ciepła również przeważają kotły na paliwa stałe, nielicznie występują ponadto kotły olejowe oraz ogrzewanie elektryczne. Znaczna część kotłów na paliwa stałe zasilana jest zarówno drewnem, jak i węglem, co sugeruje, że mogą to być kotły bezklasowe (Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Wodzisław na lata 2016-2020 [IV]). Według graficznego przedstawienia lokalizacji komunalno-bytowych źródeł emisji B(a)P i PM10 zawartego w Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie świętokrzyskim za rok 2021 największe jej ładunki dostają się do atmosfery z terenu miasta Wodzisław.

W 2020 r. na terenie województwa świętokrzyskiego została przyjęta uchwała Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (uchwała antyśmogowa) [3 WŚ], która określa jakich paliw i instalacji nie należy stosować. W tym samym roku przyjęto również Program ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego [1 WŚ], który przedstawia działania naprawcze, jakie należy podjąć w celu poprawy jakości powietrza. Należą do nich m.in.: wymiana źródeł ciepła, edukacja ekologiczna i kontrola przestrzegania uchwały antyśmogowej. W maju 2021 r. w gminie powstał Gminny punkt Konsultacyjno-Informacyjny Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”. Oferuje on informacje na temat programu oraz pomoc w zakresie przygotowania wniosku o dofinansowanie i jego rozliczenia.

Inne źródła zanieczyszczeń powietrza

Przez teren gminy przebiega droga krajowa ekspresowa S7 oraz droga wojewódzka nr 768. Ruch roczny na drodze S7 przekracza 3 mln pojazdów (dane GDDKiA). Według Rocznej oceny jakości powietrza w województwie świętokrzyskim za rok 2021 największe ładunki emisji liniowej tlenków azotu i PM10 powstają w ciągu drogi S7. Na terenie gminy znajduje się Jędrzejowska Spółka Mleczarska, której komin jest emitorem tlenków siarki, ponadto dwie kopalnie, mniejsze zakłady produkcyjne oraz nieliczne większe gospodarstwa zajmujące się hodowlą zwierząt. Gmina znajduje się w odległości około 55 km od miasta Kielce i 65 km od miasta Kraków.

Zanieczyszczenie powietrza na terenie gminy

Według wyników modelowania matematycznego zawartych w Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie świętokrzyskim za rok 2021, na terenie gminy Wodzisław, mimo położenia na terenie strefy świętokrzyskiej, nie doszło do przekroczenia poziomu dopuszczalnego PM10, II fazy PM2,5 ani poziomu docelowego B(a)P. Stwierdzono natomiast przekroczenie poziomu celu długoterminowego dla ozonu dla kryterium ochrona zdrowia oraz ochrona roślin.

Ozon w niższych warstwach atmosfery powstaje wskutek działania wysokich temperatur i dużego nasłonecznienia w obecności prekursorów ozonu, do których należą: dwutlenek azotu, tlenek węgla, metan oraz lotne związki organiczne – za największą ich emisję odpowiada transport drogowy oraz produkcja energii. Stopień zanieczyszczenia ozonem wzrasta w kierunku południowym, ma również związek ze stopniem przekształcenia terenu i rozległością terenów rolniczych (powietrze.malopolska.pl).

Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza na terenach gmin wiejskich i miejsko-wiejskich jest niska emisja (witrynowiejska.org.pl rozmowa z rzecznikiem PAS, farmer.pl nt. III Międzynarodowej Konferencji Energetyka, Środowisko, Rolnictwo). Jest to emisja zanieczyszczeń powietrza do wysokości 40 m związana z zaopatrzeniem w ciepło: głównie z rodzajem i jakością spalanej paliwa, sprawnością instalacji oraz transportem drogowym (teraz-srodowisko.pl). W warunkach wysokiego ciśnienia i braku wiatru zanieczyszczenia pochodzące z niskiej emisji mogą utworzyć smog (fundacjapolskabezsmogu.pl). Tworzeniu się smogu poza warunkami meteorologicznymi sprzyjają wielkość cząstek i warunki topograficzne (edroga.pl, parametry wpływające na zanieczyszczenia powietrza). Liczne kotły na paliwa stałe na terenie gminy Wodzisław sugerują występowanie niskiej emisji. Z tego względu, mimo stwierdzonego braku przekroczeń norm rocznych pyłów zawieszonych, obszar gminy jest zagrożony powstawaniem smogu w okresie zimowym.

Ścieżki rowerowe i komunikacja zbiorowa

Na terenie gminy nie występują ścieżki rowerowe, funkcjonuje natomiast transport zbiorowy w postaci 6 linii autobusowych łączących gminę Wodzisław z Jędrzejowem.

Energia odnawialna

Do źródeł energii odnawialnej (OZE) należy energia słońca, wiatru, wody, pochodząca z biomasy oraz geotermalna. Według danych hydroportal w Mierzawie istniała mała elektrownia wodna, ale wraz z budową drogi S7 została ona rozebrana. Na terenie gminy planowana była budowa elektrowni wiatrowych Olbrachcice i Wodzisław położonych pomiędzy miejscowościami Dębiany i Niegosławice oraz Wodzisław i Zielonki (Warunki realizacji farmy Olbrachcice, Raport o oddziaływaniu na środowisko farmy Wodzisław), jak dotąd żadna nie powstała. Wykorzystanie wiatru ograniczone jest przepisami ustawy *o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych* [9]. Biogazownie również na terenie gminy nie występują, chociaż ze względu na rozległe tereny rolnicze, powstanie biogazowni rolniczej byłoby uzasadnione.

W latach 2017 i 2018 wszczęto postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji farm fotowoltaicznych w miejscowościach Lubcza i Stara Olszówka, jak dotąd żadna z nich nie powstała (Obwieszczenie Wójta Gminy Wodzisław w sprawie wydania decyzji dla farmy fotowoltaicznej Lubcza oraz wszczęcia postępowania w sprawie farmy fotowoltaicznej Stara Olszówka).

W latach 2019-2020 gmina realizowała zadanie „Odnawialne źródła energii na terenie gminy Pierzchnica i Wodzisław”, które było dofinansowane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego. Łącznie wykonano 177 instalacji OZE: w roku 2019 66 instalacji fotowoltaicznych i 96 solarnych, zaś w roku 2020 15 instalacji fotowoltaicznych. Instalacje fotowoltaiczne występują również na budynkach publicznych. Na początku 2021 r. zrealizowano instalację fotowoltaiczną na budynku Szkoły Podstawowej w Lubczy, zaś na 2022 r. planowany jest montaż takiej instalacji na działce sąsiedniej dla oczyszczalni ścieków w Wodzisławiu. W kolejnych latach instalacja fotowoltaiczna pojawi się na budynku Szkoły Podstawowej w Niegosławicach i realizowane będzie zadanie „Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej – OSP Wodzisław, Brzeście, Niegosławice”, w ramach którego ocieplone zostaną ściany i stropy oraz zainstalowane pompy ciepła i instalacje fotowoltaiczne. Zadanie: „Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej” prowadzone było również w 2018 r., wykonano wówczas ocieplenie budynków oraz wymianę części stolarki okiennej i drzwiowej oraz grzejników w Szkołach Podstawowych w Mierzawie, Niegosławicach, Lubczy i Brześciu, przy udziale środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego (Raport o stanie Miasta i Gminy Wodzisław za 2019, 2020 i 2021 rok).

5.1.3 Analiza SWOT

Tabela 5. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Ochrona klimatu i jakości powietrza”.

Obszar interwencji „Ochrona klimatu i jakości powietrza”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> → brak przekroczeń na terenie gminy norm B(a)P i PM, → brak emitorów znacznej ilości zanieczyszczeń powietrza, → funkcjonowanie komunikacji zbiorowej, → wykorzystywanie OZE do produkcji energii i ciepła, → prowadzona termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, → Punkt Konsultacyjno-Informacyjny programu „Czyste powietrze”. 	<ul style="list-style-type: none"> → przekroczenie poziomu celu długoterminowego dla ozonu, → brak sieci czujników jakości powietrza na terenie gminy, → przewaga źródeł ciepła na paliwa stałe, → brak gazyfikacji gminy, → drogi o znacznym ruchu rocznym, → emitor tlenków siarki na terenie gminy, → brak sieci dróg rowerowych, → mała powierzchnia lasów, → występowanie niskiej emisji.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> → edukacja mieszkańców w zakresie poprawy stanu jakości powietrza i ochrony klimatu, → wymiana systemów grzewczych na mało- i bezemisyjne, → zwiększenie wykorzystania OZE w celach grzewczych i w produkcji energii, → montowanie systemów oczyszczania na emitorach zanieczyszczeń, → rozwój elektromobilności, → dalsza promocja form wsparcia dla mieszkańców w zakresie termomodernizacji budynków, wymiany źródeł ciepła i montażu OZE, → modernizacja infrastruktury drogowej ograniczająca pylenie wtórne, → rozbudowa infrastruktury rowerowej. 	<ul style="list-style-type: none"> → pogłębiająca się zmiana klimatu, → pojawienie się smogu w sezonie grzewczym pogorszenie jakości powietrza, → wzrost emisji zanieczyszczeń pochodzących z sektora transportowego i komunalnego, → napływ zanieczyszczeń powietrza spoza gminy, → stosowanie słabej jakości paliwa do indywidualnego ogrzewania, → opór społeczny wobec wprowadzanych zakazów, nakazów i ograniczeń odnośnie dbałości o jakość powietrza, → ubóstwo energetyczne ograniczające możliwość wymiany źródła ciepła i zmiany paliwa na lepszej jakości.

5.2 Zagrożenia hałasem

5.2.1 Ocena stanu

Zgodnie z art. 113 *ustawy poś* [1] ustalono dopuszczalne poziomy hałasu w środowisko wskazane w Rozporządzeniu Ministra Środowiska w *sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* [10]. Oceny stanu akustycznego zgodnie z art. 117 ust. 1. *ustawy poś* dokonuje GIOŚ w ramach PMŚ. Pomiarów poziomu hałasu instalacji, zakładu, drogi, linii kolejowej, lotniska i miasta dokonuje zarządzający lub

właściciel oraz prezydent miasta. Sporządzane są co 5 lat na tej podstawie strategiczne mapy hałasu: głównej drogi (o ruchu rocznym ponad 3 mln pojazdów), głównej linii kolejowej (o ruchu rocznym ponad 30 tys. pociągów), głównego lotniska (o liczbie operacji ponad 50 tys. rocznie (poza operacjami szkoleniowymi na maszynach do 5 700 kg)) i miasta powyżej 100 tys. mieszkańców, na podstawie których Marszałek województwa opracowuje program ochrony środowiska przed hałasem.

Tabela 6. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez źródła hałasu z wyłączeniem hałasu powodowanego przez statki powietrzne i linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami mającymi zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki ochrony przed hałasem.

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny długookresowy poziom dźwięku [dB] (decybel)			
		Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		L _{DWN}	L _N	L _{DWN}	L _N
1	a) Strefa ochronna "A" uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	64	59	50	40
3	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	68	59	55	45
4	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ²⁾	70	65	55	45

Legenda: L_{DWN} przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku; L_N przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy;

¹⁾ Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

²⁾ Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Tabela 3).

W roku 2021 opracowano Ocenę stanu akustycznego środowiska na terenie województwa świętokrzyskiego w roku 2020, żaden z punktów pomiarowych, na których bazuje dokument nie był zlokalizowany na terenie gminy Wodzisław.

Na terenie gminy ani w sąsiedztwie jej granic nie występują lotniska, nie przebiegają również linie kolejowe. Hałas lotniczy ani kolejowy nie stanowi więc zagrożenia dla mieszkańców gminy Wodzisław.

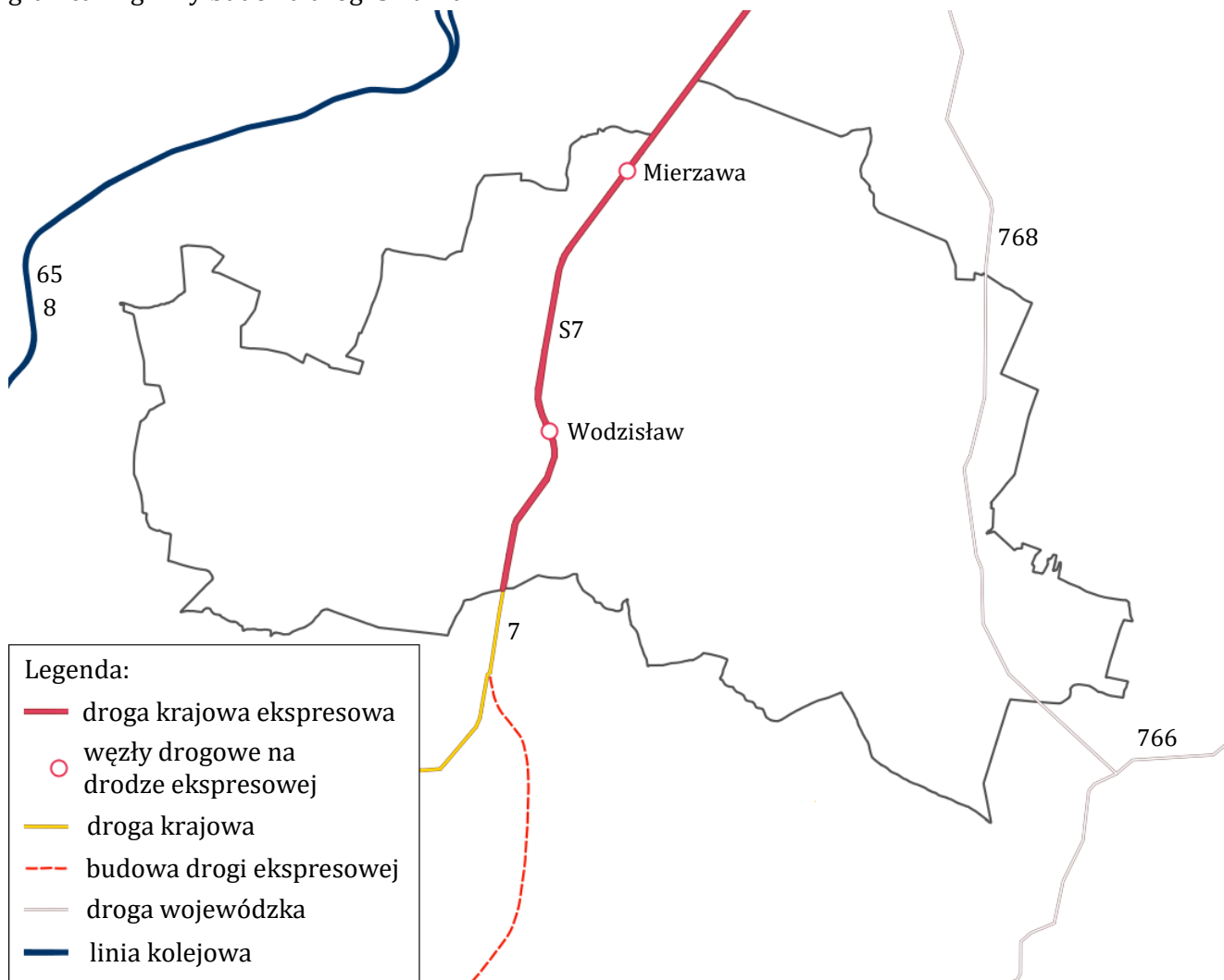
Hałas przemysłowy

Na terenie gminy ulokowane są zakłady przemysłowe obejmujące m.in.: Wabis – akcesoria dachowe, Dan-Bud skład materiałów budowlanych, Jędrzejowska Spółka Mleczarska, Arfox produkcja opakowań foliowych, Kabanos zakład przetwórstwa mięsnego oraz gospodarstwa rolne. Większość wymienionych zakładów jest niewielka i znajduje się w pewnym oddaleniu od zwartej zabudowy, dlatego też nie powinny stanowić źródła ponadnormatywnego hałasu. W przypadku stwierdzonego przekroczenia norm hałasu, właściciel zakładu powinien podjąć kroki prowadzące do poprawy stanu. Możliwe działania obejmują: stosowanie obudów dźwiękoizolacyjnych i tłumików, odpowiedni montaż urządzeń ograniczających wibracje, stosowanie materiałów dźwiękochłonnych i dźwiękoszczelnych ograniczających emisję hałasu na zewnątrz oraz dbałość o maszyny przemysłowe, która obejmuje wymianę zużytych elementów, właściwe smarowanie i wyważenie oraz modernizację (sound.eti.pg.gda.pl).

Hałas drogowy

Przez teren gminy Wodzisław przebiega droga ekspresowa S7 oraz droga wojewódzka nr 768. Droga S7 jest drogą krajową nr 7 przebudowaną do klasy drogi ekspresowej. Odcinek pomiędzy Jędrzejowem

a granicą województwa świętokrzyskiego i małopolskiego (będącej południową granicą gminy Wodzisław) został oddany do użytku w 2017 r. (archiwum.gddkia.gov.pl). W granicach gminy Wodzisław droga S7 biegnie po śladzie istniejącej trasy i przecina Mierzawę oraz Klemencice. Poza południowymi granicami gminy budowa drogi S7 trwa.

Rysunek 7. Infrastruktura drogowa na terenie gminy Wodzisław.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoportal.

Tabela 7. Ruch roczny na drogach w gminie Wodzisław.

Nr drogi		S7	768
Ruch roczny [tys. szt.]	2015	4 468	706
	2020/2021	7 038	730
Zmiana procentowa		Wzrost o 57,5%	Wzrost o 3,4%

Źródło: Średni dobowy ruch roczny pojazdów silnikowych na sieci dróg krajowych i wojewódzkich w 2015 roku (GDDKiA), Generalny Pomiar Ruchu 2020/21 średni dobowy ruch roczny pojazdów silnikowych na drogach krajowych i wojewódzkich (GDDKiA).

Według danych z przełomu roku 2020 i 2021 w stosunku do roku 2015 ruch roczny na drodze nr 768 wzrósł o 3,4%, natomiast na drodze S7 o ponad połowę. Ruch roczny na drodze S7 przekraczał 3 mln pojazdów zarówno w 2015 r., jak i na przełomie 2020 i 2021 r., dlatego też została ona ujęta w Aktualizacji programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów położonych w pobliżu dróg krajowych [4 WŚ]. W czasie powstawania dokumentu droga S7 na obszarze gminy Wodzisław była w budowie, pomiary przekroczeń norm hałasu odnoszą się więc do drogi przed przebudową. Stwierdzono wówczas przekroczenie dopuszczalnych norm od 5 do 15 dB w dzień oraz od 5 do 10 dB w nocy i zalecono ukończenie rozbudowy drogi do rangi drogi ekspresowej. Po przebudowie droga na odcinkach przebiegających przez, lub w pobliżu miejscowości została wyposażona w ekrany akustyczne, dlatego też

nie przewiduje się negatywnego oddziaływania hałasu powstającego w ciągu drogi S7 na mieszkańców gminy. Jeśli po rozbudowie drogi, normy hałasu, mimo wyposażenia jej w infrastrukturę ochrony akustycznej, nadal będą przekroczone, można wprowadzić ograniczenie prędkości lub podwyższyć ekrany akustyczne.

Droga wojewódzka nr 768, ze względu na ruch roczny poniżej 3 mln pojazdów, nie została ujęta na mapach akustycznych ani w Aktualizacji programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów położonych w pobliżu dróg wojewódzkich [5 WŚ]. Jediną miejscowością położoną w pobliżu drogi jest Lubcza, ze względu na fakt, że nie leży ona wzdłuż drogi, nie przewiduje się zagrożenia dla mieszkańców hałasem powstającym w ciągu drogi nr 768.

Źródłem hałasu dla mieszkańców mogą być również drogi niższej rangi (powiatowe i gminne), po których odbywa się ruch lokalny. Duży związek z poziomem hałasu ma natężenie ruchu, stan nawierzchni dróg oraz stan techniczny pojazdów po nich jeżdżących, ale również prędkość poruszających się pojazdów, odległość zabudowań od drogi i obecność oraz charakter pasa zieleni pomiędzy drogą i zabudowaniami, w tym szczególnie występowanie drzew. Metody ograniczania hałasu komunikacyjnego obejmują: stosowanie cichej nawierzchni drogowej, wyciszenie wewnątrz budynków, ekrany akustyczne, wały ziemne, nasadzenia roślinności i zielone ściany budynków (Hałas komunikacyjny: źródła i metody przeciwdziałania).

5.2.2 Analiza SWOT

Tabela 8. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zagrożenie hałasem”.

Obszar interwencji „Zagrożenie hałasem”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> → brak zagrożenia hałasem lotniczym i kolejowym, → brak dużych zakładów przemysłowych położonych w otoczeniu zwartej zabudowy mieszkaniowej, → monitoring hałasu wzdłuż drogi krajowej, → zrealizowana przebudowa drogi nr 7 do rangi drogi ekspresowej wraz z montażem ochrony akustycznej, → brak miejscowości położonych wzdłuż drogi wojewódzkiej. 	<ul style="list-style-type: none"> → wzrost intensywności ruchu kołowego na drogach gminy, → słaby stan nawierzchni niektórych dróg w gminie, → brak sieci dróg rowerowych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> → objęcie terenu gminy monitoringiem hałasu, → dbałość o dobry stan dróg terenu gminy, → rozwój infrastruktury rowerowej, → rozwój elektromobilności, → wymiana starych aut na produkujące mniejszy hałas, → podjęcie działań zmniejszających uciążliwość hałasu komunikacyjnego, → inwestycje w technologie emitujące mniejszy hałas, → lokalizowanie obiektów przemysłowych i usługowych w oddaleniu od zwartej zabudowy mieszkaniowej. 	<ul style="list-style-type: none"> → dalszy wzrost natężenia ruchu komunikacyjnego, → pogorszenie stanu technicznego pojazdów, dróg i instalacji przemysłowych, → niewystarczająca wydajność zabezpieczeń akustycznych terenów wzdłuż drogi S7 wobec wzrostu natężenia ruchu.

5.3 Pola elektromagnetyczne

5.3.1 Ocena stanu

Zgodnie z art. 123 *ustawy poś* [1] oceny poziomów pól elektromagnetycznych (PEM) w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach PMŚ. GIOŚ prowadzi okresowe badania kontrolne poziomów pól w środowisku, na podstawie których prowadzi aktualizowany corocznie rejestr zawierający informację o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów PEM w środowisku. Zgodnie z art. 122a ust. 1 i 2 *ustawy poś* pomiary poziomów PEM w środowisku wykonuje prowadzący instalację lub użytkownik urządzenia emitującego pola elektromagnetyczne, które jest: stacjami elektroenergetycznymi lub napowietrznymi liniami elektroenergetycznymi o napięciu znamionowym nie niższym niż 110 kV (kilowolt), lub instalacjami radiokomunikacyjnymi, radionawigacyjnymi lub

radiolokacyjnymi, emitującymi pola elektromagnetyczne, których równoważna moc promieniowana izotropowo wynosi nie mniej niż 15 W (wat), emitującymi pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz (kiloherc) do 300 GHz (gigaherc). Pomiary są następnie przekazywane WIOŚ i Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu (PWIS).

Zgodnie z art. 122 ustawy poś ustalono dopuszczalne poziomy PEM w środowisku wskazane w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku [11].

Obszar gminy zasilany jest w energię elektryczną z istniejącej napowietrznej sieci średniego i niskiego napięcia. Przez teren gminy nie przebiegają linie wysokiego, ani najwyższych napięć, brak również stacji elektroenergetycznych. Na terenie gminy zlokalizowanych jest 5 masztów antenowych: dwa w pobliżu Wodzisławia i po jednym w pobliżu Lubczy i Klemencic oraz w miejscowości Zagórze. Żaden z masztów nie znajduje się w otoczeniu zwartej zabudowy mieszkaniowej.

W 2020, ani w 2021 na terenie gminy Wodzisław nie był prowadzony monitoring pól elektromagnetycznych. W roku 2020 najbliższy punkt monitoringu badający tło miasta o liczbie ludności poniżej 50 tys. położony był w Sędziszowie, natomiast badający tło wiejskie – w Imielnie. W roku 2021 najbliższy punkt monitoringu miast poniżej 20 tys. mieszkańców znajdował się w Działoszycach w sąsiedniej gminie, tło wiejskie w roku 2021 nie było badane. W żadnym z punktów monitoringu nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów PEM.

Tabela 9. Wyniki pomiarów PEM.

Lokalizacja stacji (miejscowość, gmina)	Typ terenu	Wyniki pomiarów [V/m] (wolt na metr)	Dopuszczalny poziom PEM [V/m]
Rok 2020			61
Sędziszów, ul. Dworcowa	miejski	<0,1	
Imielno	wiejski	>0,23	
Rok 2021			
Działoszyce, Plac Partyzantów	miejski	<0,3	

Źródło: Wyniki pomiarów monitoringu PEM za rok 2020 i 2021.

5.3.2 Analiza SWOT

Tabela 10. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Pole elektromagnetyczne”

Obszar interwencji „Pole elektromagnetyczne”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> → brak linii wysokich i najwyższych napięć, → brak stacji elektroenergetycznych, → maszty antenowe położone w oddaleniu od zabudowy mieszkaniowej. 	<ul style="list-style-type: none"> → brak punktów monitoringu PEM na terenie gminy.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> → utrzymanie lokowania instalacji emitujących PEM w oddaleniu od zabudowy mieszkaniowej, → rozwój technologii przesyłu energii i informacji, który nie powoduje ponadnormatywnej emisji pól elektromagnetycznych, → modernizacja sieci i stacji elektroenergetycznych w celu ograniczenie emisji PEM. 	<ul style="list-style-type: none"> → rozwój technologii emitujących zwiększone PEM, → zwiększająca się liczba źródeł PEM.

5.4 Gospodarowanie wodami

Zgodnie z ustawą *Prawo Wodne* [12] dla potrzeb gospodarowania wodami wody dzieli się na:

- 1) Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP), z wyodrębnieniem jednolitych części: wód przejściowych lub przybrzeżnych oraz wód sztucznych lub silnie zmienionych;
- 2) Jednolite części wód podziemnych (JCWPd);

Zgodnie z art. 349 ust. 2 ww. ustawy badania i oceny stanu wód powierzchniowych i podziemnych dokonuje się w ramach PMŚ. Zgodnie z art. 349 ust. 3-5, 10, 8 oraz art. 17 ust. 2. pkt. 1. badania JCWP

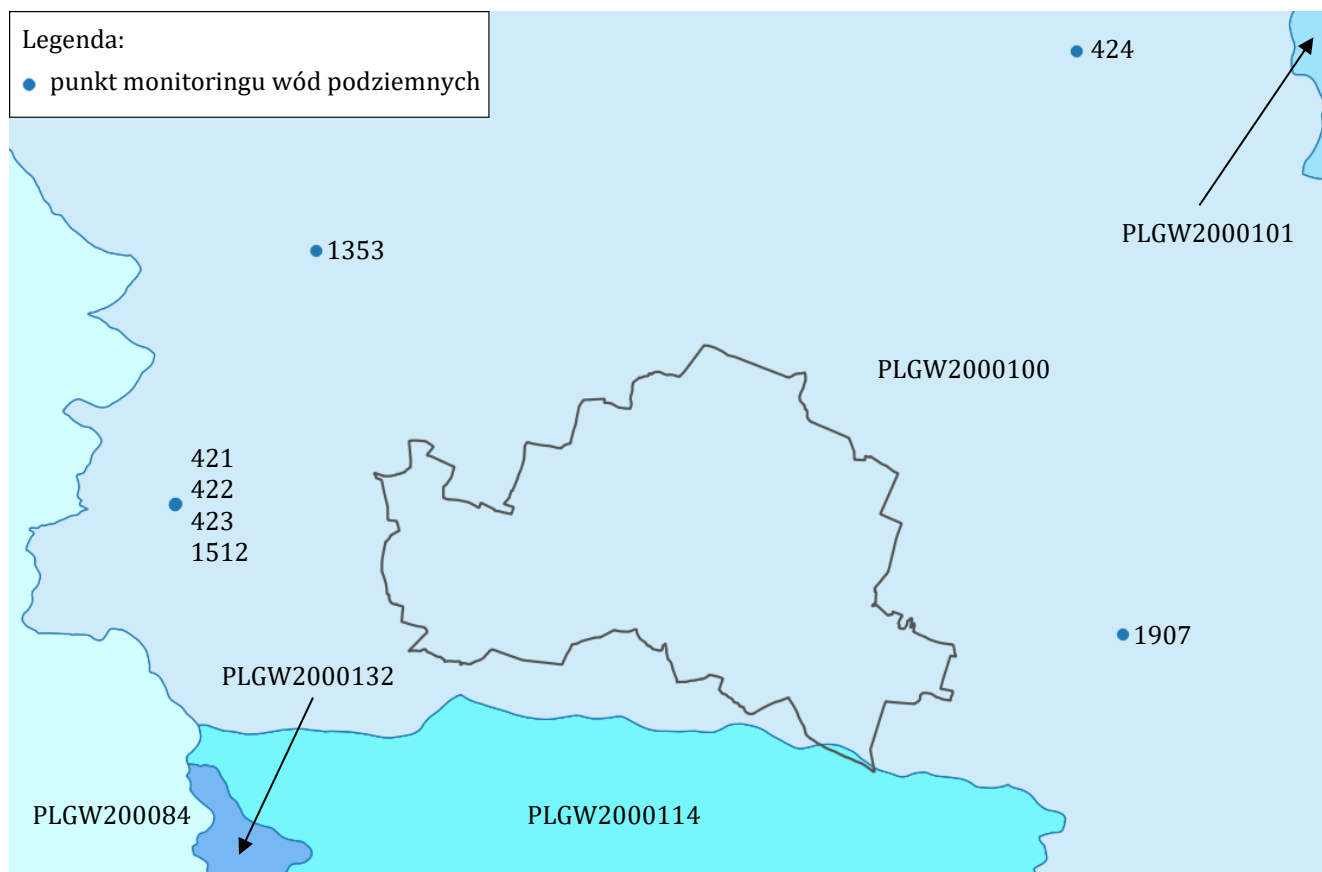

proceeds GIOŚ i PSHM (Państwowa Służba Hydrologiczno-Meteorologiczna), oceny stanu JCWP dokonuje GIOŚ, zaś badań i oceny stanu JCWPd dokonuje PSH.

5.4.1 Ocena stanu

Jednolite części wód podziemnych (JCWPd)

Obszar gminy Wodzisław, zgodnie z aktualnym podziałem na 172 JCWPd, położony jest w środkowo-zachodniej części JCWPd nr 100 (PLGW2000100). Piętra wodonośne na terenie gminy zasilane są na drodze infiltracji opadów atmosferycznych. Bazami drenażu są rzeki i cieki powierzchniowe oraz ujęcia wód podziemnych, przy czym dla głębiej leżących poziomów są to rzeki Nida i Mierzwa. Kierunki przepływu wód podziemnych są skomplikowane ze względu na zróżnicowaną przepuszczalność warstw wodonośnych i występowanie pomiędzy nimi utworów półprzepuszczalnych.

Rysunek 8. Położenie gminy Wodzisław na tle JCWPd wraz z lokalizacją punktów monitoringu wód podziemnych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoportal i PIG-PIB.

Tabela 11. Ogólna charakterystyka JCWPd nr 100.

Jednolita część wód podziemnych (JCWPd)	Identyfikator UE	PLGW2000100
	Numer JCWPd	100
Lokalizacja hydrologiczna	Dorzecze	Wisły
	Region wodny	Górnej Wisły
	RZGW	Kraków
	Główna zlewnia	Nida
Charakterystyka pięter wodonośnych	Stratygrafia, litologia i charakterystyka	<ul style="list-style-type: none"> • Q – wody porowe w utworach piaszczysto-żwirowych • K – wody szczelinowe w marglach
	Liczba pięter wodonośnych	2
Nadkład i zagospodarowanie terenu	Charakterystyka nadkładu	Głównie utwory przepuszczalne
	Główny typ zagospodarowania terenu	Tereny rolnicze (75%) oraz leśne i zielone (18,6%)
	Udział obszarów antropogenicznych	5,1%

Antropopresja	Leje depresji	Lokalne z odwodnienia górniczego
	Ingresja lub ascenzja wód słonych	Tylko we wschodniej części
Pobór wód [tys. m ³ /rok] – rejestrowany – 2011 r	Dla zaopatrzenia ludności w wodę, przemysłu i inne	5 039,37
	Z odwodnienia kopalnianego	1 623,97
Zasoby dostępne do zagospodarowania [m ³ /dobę]	zasoby	202 847
	% wykorzystania zasobów	9

Legenda: Q – piętro czwartorzędowe; K – piętro kredowe.

Źródło: Karta informacyjna JCWPd 100. Charakterystyka geologiczna i hydrogeologiczna zweryfikowanych JCWPd.

Na terenie gminy Wodzisław brak punktów monitoringu wód podziemnych w ramach PMŚ. Poniższe wyniki badań pochodzą z roku 2019, w roku 2020 i 2021 wody JCWPd 100 nie były badane.

Tabela 12. Klasa jakości wód podziemnych w punktach monitoringowych w pobliżu gminy Wodzisław.

Miejscowość, gmina	Powiat, województwo	Nr MONBADA	Nr JCWPd	Przedział pobierania [m p.p.t.]	Stratygrafia	Zwierciadło, ośrodek	Użytkowanie terenu	Końcowa klasa jakości
Białowieża, Sędziszów	Jędrzejowski, świętokrzyskie	421	100	192-230	K2	napięte, porowo-szczelinowy	Grunty orne	II
		422		248-285	J3+K2	napięte, szczelinowo-krasowy		III
		423		43,5-92	K2	napięte, porowo-szczelinowy		II
		1512		5,1-7,1	Q	swobodne, porowy	Lasy	III
Mokrsko Górne, Sobków	Jędrzejowski, świętokrzyskie	424	100	18,5-25	K2	napięte, porowo-szczelinowy	Zabudowa wiejska	III
Sieńsko, Słupia	Jędrzejowski, świętokrzyskie	1353	100	25-29	K2	swobodne, szczelinowo-krasowy	Zabudowa wiejska	III
Michałów, Michałów	pińczowski, świętokrzyskie	1907	100	14-20	K2+Q	swobodne, porowo-szczelinowy	Zabudowa wiejska	V

Legenda: J3 – jura górna, K2 – kreda górna, Q – czwartorzęd.

Źródło: Klasy jakości wód podziemnych w punktach monitoringu diagnostycznego wg danych z 2019 roku.

Według rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych [13] wody II klasy są to wody dobrej jakości, wody III klasy to wody zadowalającej jakości, natomiast wody V klasy to wody złej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych wskazują na znaczny wpływ działalności człowieka. Według ww. rozporządzenia wody klas I-III oznaczają dobry stan chemiczny, zaś wody klasy IV i V – słaby.

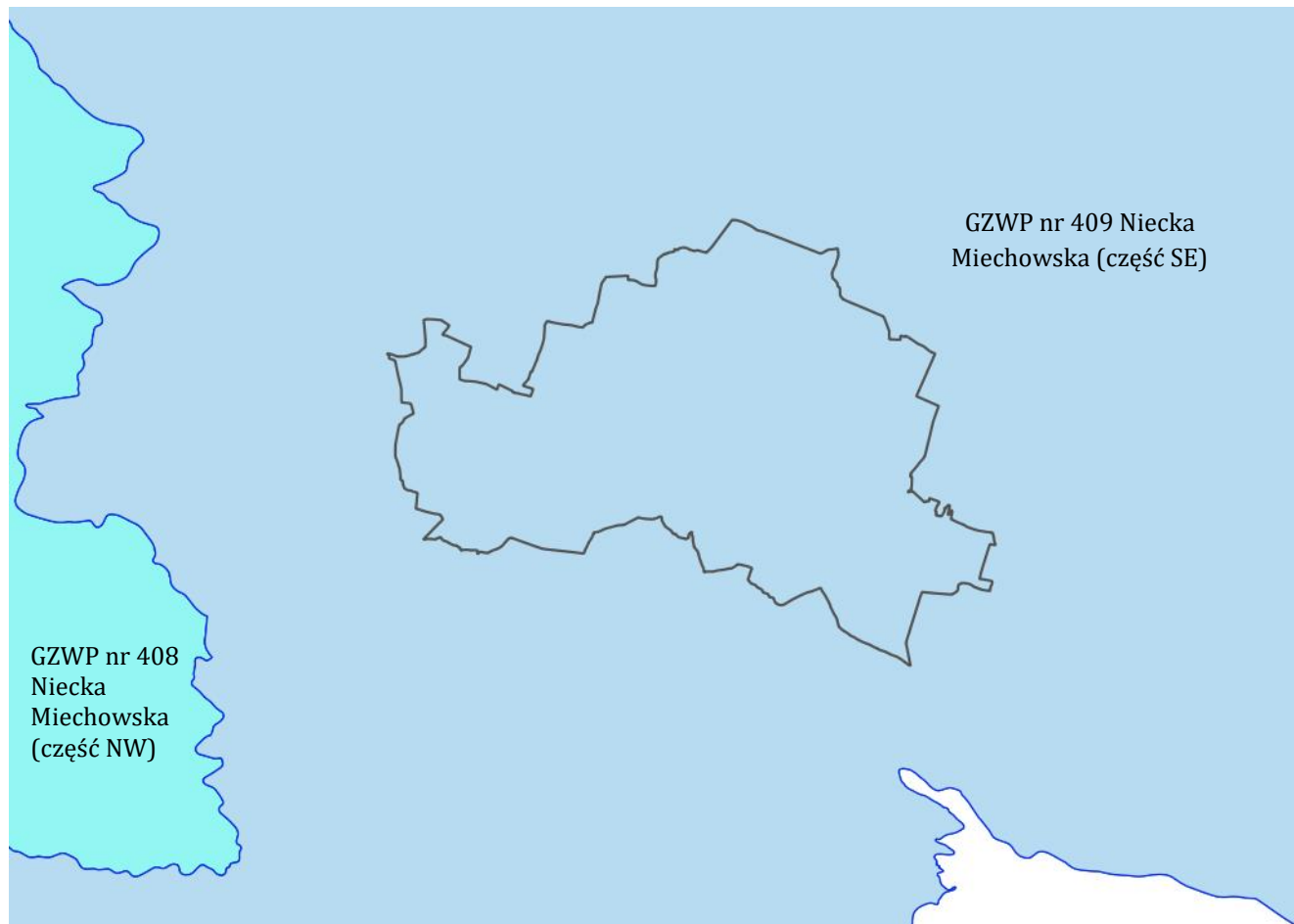
W punktach monitoringu w pobliżu gminy Wodzisław badane były wody piętra kredowego i czwartorzędowego. W większości punktów wody były dobrej i zadowalającej jakości. Zły stan stwierdzono jedynie w punkcie nr 1907 ze względu na przekroczenie wartości granicznych dla jonu amonowego oraz potasu dla klasy V (Wyniki badań wskaźników fizykochemicznych nieorganicznych w punktach monitoringu diagnostycznego wg danych z 2019 r.). Przyczyna przekroczeń nie jest znana, jednakże niewielka głębokość z jakiej pobierane były próbki i położenie punktu monitoringu wśród zabudowy wiejskiej sugeruje, że może wynikać z antropogenicznego zanieczyszczenia wód ściekami bytowymi lub rolniczymi.

Na podstawie badań monitoringowych opracowano Raport z oceny stanu jednolitych części wód podziemnych w dorzeczu – stan na rok 2019. Oceniono w nim stan ilościowy i chemiczny JCWPd nr 100 jako dobry, podobnie stan ogólny. Określono również, że wody JCWPd nr 100 nie są zagrożone nieosiągnięciem wyznaczonych celów środowiskowych dla wód podziemnych (dobry stan ilościowy i chemiczny (Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły [5])).

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP)

Główne zbiorniki wód podziemnych to struktury geologiczne lub ich fragmenty wykazujące najwyższą wodoność i zasobność oraz wodę nadającą się do zaopatrzenia ludności w stanie surowym lub po jej prostym uzdatnieniu. Nie są bezpośrednio powiązane z jednolitymi częściami wód podziemnych, ale stanowią ich najzasobniejszą część i umożliwiają eksploatację wód bez szkody dla środowiska.

Teren gminy Wodzisław położony jest w środkowej części GZWP nr 409 Niecka Miechowska (część SE). Jest to zbiornik kredowy, który ze względu na brak ciągłej pokrywy nadkładu jest podatny i bardzo podatny na zanieczyszczenie. Dominującą funkcją gospodarczą na terenie zbiornika jest rolnictwo. W części środkowej i południowej (w tym na terenie gminy Wodzisław) jest ono intensywne, co może stanowić istotne zagrożenie dla jakości wód zbiornika. Największym zagrożeniem jest jednakże niski stopień skanalizowania wsi i miast na jego terenie: 20% wsi wcale nie posiada kanalizacji, a 42% jest skanalizowane w mniej niż 20% (w tym gmina Wodzisław), miasta są natomiast skanalizowane w 50% (Informator PSH Główne zbiorniki wód podziemnych w Polsce).

Rysunek 9. Zasięg występowania GZWP względem gminy Wodzisław.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIG-PIB.

Tabela 13. Charakterystyka GZWP nr 409 Niecka Miechowska (SE).

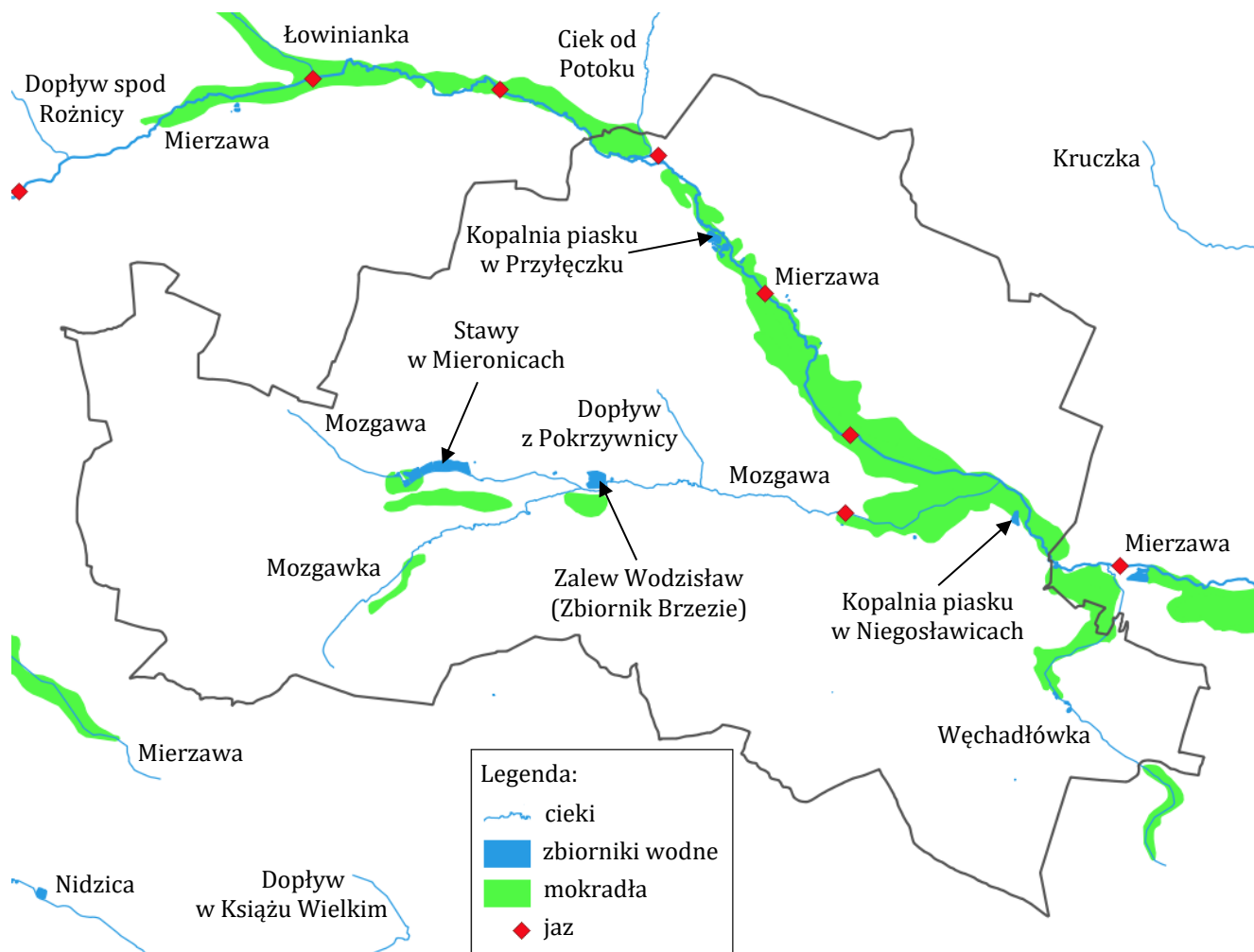
Nazwa Zbiornika	GZWP nr 409 Niecka Miechowska (SE)
Typ zbiornika	Porowo-szczelinowy
Litologia	Margle, opoki, wapień i gezy
Stratygrafia	Kreda górna (santon, kampan, mastrycht)
Klasa jakości	Na przeważającym obszarze II i III, lokalnie IV i V
Podatność na antropopresję	Podatny i bardzo podatny
Szacunkowe zasoby dyspozycyjne [m ³ /dobę]	252 228
% wykorzystania zasobów dyspozycyjnych	11,4

Źródło: Informator PSH główne zbiorniki wód podziemnych w Polsce.

Jednolite części wód powierzchniowych

Na terenie gminy Wodzisław wody powierzchniowe występują w postaci nielicznych cieków oraz również nielicznych zbiorników wodnych, wśród których przeważają stawy zlokalizowane w dolinach rzek. Jedyny ich większy kompleks na terenie gminy znajduje się w zachodniej części w miejscowości

Mieronice. Największy ze zlokalizowanych tam stawów ma powierzchnię niespełna 6 ha. Poza stawami zbiornikami wodnymi na terenie gminy są również wyrobiska kopalni piasku w Przyłęczku (P.P.H.U. MIŚ Sp. z o.o.) i Niegosławicach. Spośród rzek największa jest Mierzawa będąca dopływem Nidy (dopływ Wisły) oraz jej dopływ – Mozgawa. Wody z terenu gminy odpływają na wschód w kierunku Nidy.

Rysunek 10. Ciek, zbiorniki wodne, mokradła i jazy na terenie gminy Wodzisław.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoportal i hydroportal.

Gmina Wodzisław znajduje się na terenie czterech jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP), które posiadają wody powierzchniowe w granicach gminy. Scharakteryzowane są one w poniższej tabeli.

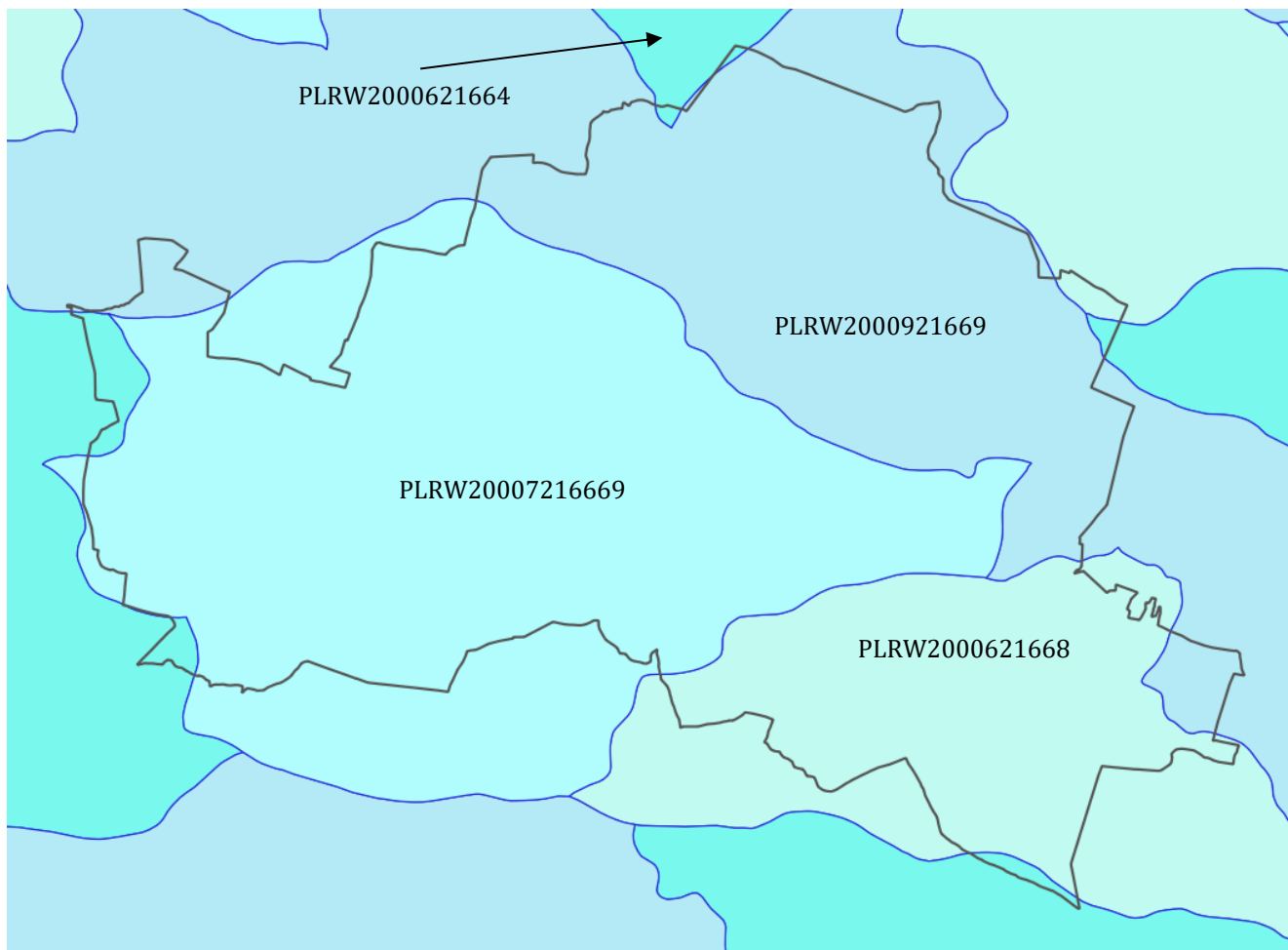
Tabela 14. Charakterystyka JCWP na obszarze gminy Wodzisław.

Lp.	Kod JCWP	Nazwa JCWP	Status	Monito- rowanie	Stan	Cele środowiskowe	Ryzyko nieosiągnięcia celów	Lokalizacja
1	PLRW200 7216669	Mozgawa	naturalna	tak	zły	Dobry stan/potencjał ekologiczny i chemiczny oraz swobodna migracja organizmów wodnych	zagrożona	Region wodny Górna Wisła
2	PLRW2000 921669	Mierzawa od Ciek od Gniewięcina do ujścia	SZCW	tak	zły		zagrożona	
3	PLRW2000 621668	Ciek od Węchadłowa	naturalna	tak	zły		zagrożona	RZGW: Kraków
4	PLRW2000 621664	Ciek od Potoku Wielkiego	naturalna	nie	dobry		niezagrożona	

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły 2016 [5].

Rzeki na terenie gminy przyporządkowano do trzech typów: Mozgawa jest potokiem wyżynnym węglanowym z substratem gruboziarnistym, Ciek od Węchadłowa (Węchadłówka) i Ciek od Potoku Wielkiego to również potoki wyżynne węglanowe, ale o substracie drobnoziarnistym, natomiast Mierzawa to mała rzeka wyżynna węglanowa. Spośród wymienionych rzek Mozgawa, Węchadłówka i Ciek od Potoku

Wielkiego posiadają status naturalny, mimo, że na znacznym odcinku są uregulowane, zaś Mozgawa w okolicy Nawarzyć przedzielona jest jazem. Mierzawa posiada natomiast status silnie zmienionej części wód (SZCW), ze względu na przekroczenie wskaźnika m3, to jest łącznej długości części cieków odciętych przez budowle poprzeczne. Tylko w granicach gminy Wodzisław na Mierzawie znajdują się trzy jazy, kolejne dwa są zaraz za granicami gminy (rysunek 11). Na terenie gminy istniała mała elektrownia wodna, w Boleścicach, w sąsiedniej gminie Sędziszów w okolicy ujścia Łowinianki, taka elektrownia nadal istnieje. Mierzawa jest również rzeką na wielu odcinkach uregulowaną, w granicach gminy Wodzisław odcinek taki jest w części wschodniej pomiędzy Piskorzowicami i Niegosławicami (dane hydroportal, Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły [5]).

Rysunek 11. Zasięg występowania JCWP względem gminy Wodzisław.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoportal.

Tabela 15. Ocena stanu monitorowanych JCWP na obszarze gminy Wodzisław.

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Nazwa PPK	Klasa elementów			Stan/ potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena stanu
			biologicznych	hydromor- fologicznych	fizyko- chemicznych			
PLRW2000 7216669	Mozgawa (2019)	Nawarzyce	umiarkowana	dobra	poniżej dobrej	umiarko- wany	poniżej dobrego (2020)	zły
PLRW2000 921669	Mierzawa od Cieku od Gniewięcina do ujścia (2019)	Pawłowice	słaba	słaba	poniżej dobrej	słaby	poniżej dobrego (2020)	zły
PLRW2000 621668	Ciek od Węchadłowa (2019)	Wola Lubecka	umiarkowana	słaba	poniżej dobrej	umiarko- wany	poniżej dobrego (2020)	zły

Źródło: Ocena stanu jednolitych części rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu – tabela, Klasyfikacja wskaźników jakości jednolitych części rzek i zbiorników zaporowych w roku 2020 – tabela.

Spośród czterech JCWP posiadających wody powierzchniowe na terenie gminy, monitoringowi w ostatnich latach podlegały trzy. Dwa punkty monitoringu znajdowały się na terenie gminy:

w Nawarzacach dla Mozgawy oraz w Woli Lubeckiej dla Cieku od Węchadłowa. Punkt monitoringu Mierzawy położony był w Pawłowicach w sąsiedniej gminie Michałów niedaleko jej ujścia do Nidy.

Badania wykazały, że wszystkie badane cieki posiadają klasę elementów fizykochemicznych poniżej dobrej i stan chemiczny poniżej dobrego, zaś stan ekologiczny umiarkowany lub słaby. Mierzawa i Węchadłówka posiadają ponadto słabą klasę elementów hydromorfologicznych. W przypadku Mierzawy wynika to z budowli poprzecznych ulokowanych w jej korycie, zaś w przypadku Węchadłówki może być skutkiem uregulowania cieku na całej długości. Wszystkie cieki posiadają zły stan ogólny i zagrożone są nieosiągnięciem celów środowiskowych dla wód powierzchniowych. Sposób klasyfikacji i oceny stanu wód powierzchniowych określa rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie klasyfikacji stanu (...) oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych (...) [14].

Tabela 16. Czynniki wpływające na ocenę stanu poszczególnych klas wód powierzchniowych terenu gminy.

JCWP	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Stan chemiczny
Mozgawa	makrofity, makrobezkręgowce bentosowe	zawiesina ogólna, przewodność w 20°C, substancje rozpuszczone, wapń, twardość ogólna, zasadowość ogólna, azot azotanowy, azot ogólny	difenyloetery bromowane,
Mierzawa od Cieku od Gniewięcina do ujścia	ichtiofauna	przewodność w 20°C, substancje rozpuszczone, wapń, twardość ogólna, zasadowość ogólna, azot azotanowy, azot ogólny	difenyloetery bromowane, rtęć i jej związki, B(a)P (woda), heptachlor
Ciek od Węchadłowa	fitobentos, makrofity, makrobezkręgowce bentosowe	zawiesina ogólna, przewodność w 20°C, substancje rozpuszczone, wapń, twardość ogólna, odczyn pH, zasadowość ogólna, azot azotanowy, fosfor fosforanowy	difenyloetery bromowane, heptachlor

Źródło: Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu – tabela, Klasyfikacja wskaźników jakości jednolitych części rzek i zbiorników zaporowych w roku 2020 – tabela.

Wapń, zasadowość i twardość ogólna, które wykazują przekroczenie spośród elementów fizykochemicznych, mogą wynikać z węglanowego podłoża na terenie gminy. Przekroczenia azotu i fosforu najpewniej są pochodzenia rolniczego. Substancje chemiczne zanieczyszczające wody obejmują zanieczyszczenia przemysłowe (difenyloetery bromowane – antypireny i rtęć), pestycydy (heptachlor – środek owadobójczy) i produkty niepełnego spalania (B(a)P).

Susza

W ostatnich latach obserwuje się wzrost zagrożenia suszą. Według danych Instytutu Geodezji i Kartografii (IGiK, igik.edu.pl/pl/monitorowanie-suszy-rolniczej), które powstają w oparciu o wskaźnik kondycji roślin i wskaźnik meteorologiczny charakteryzujący warunki klimatyczne, na terenie gminy Wodzisław susza wystąpiła w czerwcu 2018, 2019 i 2021 r. oraz w sierpniu 2020 r. Natomiast w kwietniu 2021 i marcu 2022 r. stwierdzono na terenie gminy suszę ekstremalną. System Monitoringu Suszy Rolniczej Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa (SMSR IUNG) opiera swoje dane na wskaźniku KBW (klimatyczny bilans wodny), który jest różnicą między opadem, a zapotrzebowaniem na wodę i wskazuje regiony zagrożone suszą.

Tabela 17. Dane na temat suszy rolniczej na terenie gminy Wodzisław według SMSR IUNG.

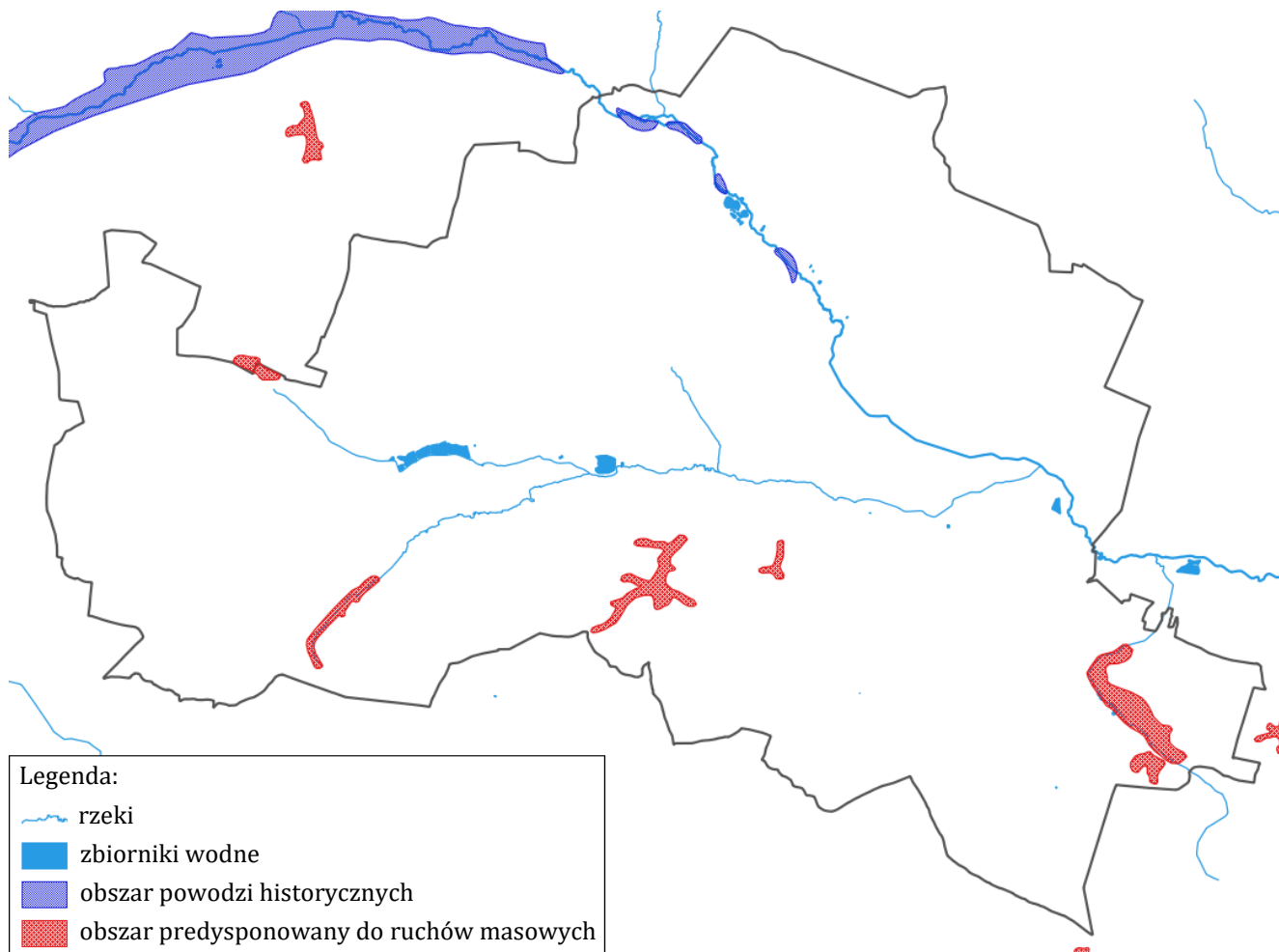
Rok	KBW		Zagrożenie suszą	
	Najniższa wartość [mm]	okres	Procent zagrożonych upraw [%]	Rodzaj zagrożonej uprawy
2018	-190	11 kwietnia – 10 czerwca	do 30%	zboża, krzewy owocowe, truskawki
2019	-230	1 czerwca – 31 lipca	do 50%	zboża jare, kukurydza, tytoń, warzywa, krzewy owocowe, rośliny strączkowe
2020	-140	21 lipca – 20 września	do 10%	rzepak i rzepik
2021	-130	21 kwietnia – 20 czerwca	Kryterium suszy nie zostało przekroczone	

Źródło: SMSR IUNG.

Według powyższych danych na terenie gminy największe zagrożenie suszą w ciągu ostatnich lat wystąpiło w roku 2019 kiedy zagrożonych było nawet do 50% upraw. Dane IUNG nie potwierdzają suszy ekstremalnej wiosną 2021 i 2022 r., bowiem skupiają się tylko na opadach atmosferycznych. Należy

jednakże pamiętać, że większość wody dostępnej dla roślin wiosną pochodzi z topniejącej pokrywy śnieżnej (raport.togetair.eu, zakładka woda), dlatego też ilość opadów mieszcząca się w granicach normy nie oznacza dobrej kondycji roślin, jeśli wystąpiła bezśnieżna zima. W 2021 r. przyjęto Plan przeciwdziałania skutkom suszy [6], rozpoczęto również konsultacje społeczne Programu przeciwdziałania niedoborowi wody przygotowanego według przyjętych wcześniej założeń [9 MP].

Zagrożenie powodziowe i osuwiskowe

Rysunek 12. Obszary powodzi historycznych i predysponowane do występowania ruchów masowych na terenie gminy Wodzisław.

Źródło: opracowanie własne na podstawie wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/ i www.pgi.gov.pl/osuwiska/123/projekty/sopo-1.html.

Według danych hydroportal (wody.isok.gov.pl) teren gminy Wodzisław nie jest zagrożony powodzią. W Mierzawie i w okolicy Przyłęka prawdopodobnie mogły występować jednakże powodzie historyczne od strony rzeki Mierzawy. Mogły one stanowić zagrożenie jedynie dla mieszkańców miejscowości Mierzawa. W 2010 r. powódź wystąpiła na terenie sąsiedniej gminy Sędziszów, na terenie gminy Wodzisław nie spowodowała strat, choć kilka posesji w Mierzawie wymagało zabezpieczenia (echodnia.eu). Wraz ze zmianami klimatu wzrasta zagrożenie ze strony związanych z opadami nawałnymi powodzi błyskawicznych na terenach zurbanizowanych.

Na terenie gminy Wodzisław stwierdzono obszary predysponowane do występowania ruchów masowych. Położone są głównie w południowej części gminy i związane z rzekami oraz innymi obniżeniami terenu o charakterze wąwozów lub parowów. Wyznaczenie obszarów predysponowanych do ruchów masowych opierało się na analizie map geologicznych i materiałów archiwalnych. Przebieg granic tych obszarów ani istnienie aktywnych osuwisk nie zostało jak dotąd zweryfikowane w terenie (<https://www.pgi.gov.pl/osuwiska/123/projekty/sopo-1.html>). Na terenach predysponowanych do ruchów masowych znajduje się miejscowość Gielówka oraz część miejscowości Nowa Olszówka i Lubcza.

Zagrożenie mieszkańców tych miejscowości zostanie określone po weryfikacji terenów predysponowanych do ruchów masowych.

5.4.2 Analiza SWOT

Tabela 18. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarowanie wodami”.

Obszar interwencji „Gospodarowanie wodami”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> → dobry stan ilościowy i chemiczny JCWPd 100, → położenie gminy w zasięgu GZWP nr 409, → monitoring większości cieków na terenie gminy, → punkty monitoringu wód powierzchniowych na terenie gminy, → częściowe nieuregulowane koryta Mierzawy i Mozgawy, → niewielkie zagrożenie osuwiskami i powodziowe. 	<ul style="list-style-type: none"> → brak punktów monitoringu wód podziemnych na terenie gminy, → przepuszczalny nadkład poziomów wodonośnych, → wody podziemne podatne na antropopresję, → nieuregulowanie gospodarki ściekowej na terenie GZWP Niecka Miechowska, → wody powierzchniowe gminy o złym stanie, → uregulowanie i znaczne przekształcenie cieków, → nieliczne zbiorniki wodne i tereny bagienne, → presja rolnicza i komunalna na wody, → występowanie suszy w poprzednich latach.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> → monitoring wód podziemnych na terenie gminy, → zwiększenie liczby punktów monitoringu wód powierzchniowych na terenie gminy, → ochrona nieuregulowanych fragmentów rzek oraz oczek wodnych i bagien, → renaturyzacja rzek i bagien, → rozbudowa błękitno-zielonej infrastruktury i wzrost retencji, → wzrost świadomości mieszkańców odnośnie dbałości o wody powierzchniowe i podziemne, → ograniczenie emisji zanieczyszczeń do wód, → uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej, → promocja rolnictwa ekologicznego w celu ograniczenia rolniczej presji na stan wód, → zwiększenie powierzchni lasów ochronnych mających na celu ochronę wód, → wyłączenie z zabudowy terenów zagrożonych powodzią, podtopieniami i osuwiskami. 	<ul style="list-style-type: none"> → antropogeniczne zanieczyszczenie wód podziemnych, → nieosiągnięcie celów środowiskowych dla wód powierzchniowych, → przedłużające się okresy suszy, → występowanie powodzi i podtopień stanowiących zagrożenie zanieczyszczeniem wód, → zanieczyszczenie wód przez ścieki komunalne, środki rolnicze i substancje chemiczne.

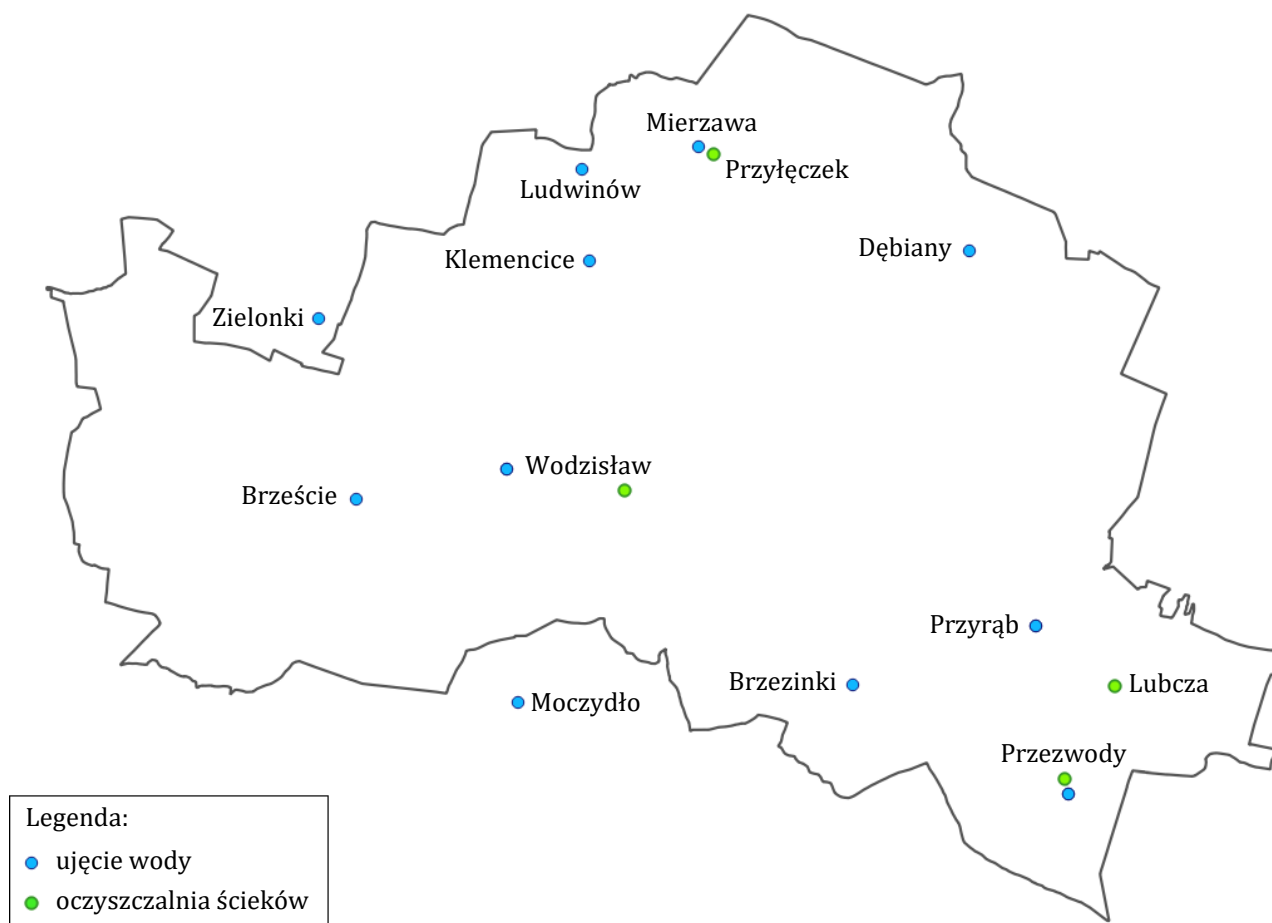
5.5 Gospodarka wodno-ściekowa

5.5.1 Ocena stanu

Sieć wodociągowa

Mieszkańcy gminy Wodzisław zaopatrywani są w wodę pitną z 10 ujęć. Spośród nich 8 podlega pod Referat Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta i Gminy Wodzisław, ujęcie w Zielonkach pod Zakład Usług Komunalnych w Sędziszowie (ZUK Sędziszów), ujęcie w Moczydle pod Urząd Gminy Książ Wielki, ujęcie w Przewodach należy do Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej, zaś w Ludwinowie do mieszkańców sołectwa. Na terenie gminy trzy miejscowości pozostają niezwodociągowane: Mierzawa, Września oraz Folga Pierwsza. W 2021 roku z użytkowania zostały wyłączone ujęcia w Niegosławicach oraz Przyłęczku, zaś mieszkańcy tych miejscowości podłączeni do wodociągu Wodzisław (Raport o stanie Miasta i Gminy Wodzisław za rok 2021, dane ZUK Sędziszów, Plan rozwoju lokalnego Gminy Wodzisław na lata 2004-2013, Strategia Rozwoju Gminy Wodzisław na lata 2015-2025). Ze względu na dobrą jakość wód, stacje uzdatniania wody nie występują.

Rysunek 13. Położenie ujęć wód i oczyszczalni ścieków dla gminy Wodzisław.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Wodzisław za rok 2021, Planu rozwoju lokalnego Gminy Wodzisław na lata 2004-2013 oraz danych PIG-PIB.

Tabela 19. Charakterystyka ujęć wody pitnej gminy Wodzisław.

Lokalizacja studni	Głębokość ujęcia [m p.p.t.]	Piętro wodonośne	Średni pobór wód [m ³ /rok]	Zaopatrywane miejscowości
Gmina Wodzisław				
Brzeście	1 - 50; 2 - 50	K	55 776	Brzeście, Mieronice, Sielec, Kowalów Dolny, Kowalów Górny, Pękosław, Krężoły, Stara Olszówka
Brzezinki	70	K	6 905	Brzezinki, Sadki, Sadki Janowskie, Nawarzyce Leśne, Lubcza Janów
Dębiany	70	K	6 955	Olbrachcice, Dębiany
Klemencice	70	K	11 322	Klemencice, Promyk, Jeziorki
Ludwinów	27	K	b.d.	Ludwinów
Mierzawa	30	K	4 076	Osiedle mieszkaniowe w Przyłęczku, szkoła w Mierzawie
Przyrąb	1 - 70; 2 - 70	K	20 011	Przyrąb, Lubcza, Wola Lubecka
Przewody	1 - 86; 3 - 80	K	b.d.	Przewody
Wodzisław	1 - 50; 2 - 50	K	175 584	Wodzisław, Laskowa, Świątniki, Łany, Pokrzywnica, Niegosławice, Piskorzowice, Przyłek, Strzeszkowice, Konary, Nowa Olszówka, Piotrkowice, Podlesie, Nawarzyce, Zarzeczce, Przyłęczek
Gmina Książ Wielki				
Moczydło	40	K	b.d.	Świątniki Kolonia, Wodacz
Gmina Sędziszów				
Zielonki	1 - 70; 2 - 70	K	b.d.	Kaziny

Legenda: K - kreda, m p.p.t. - metrów pod poziomem terenu.

Źródło: Raport o stanie Miasta i Gminy Wodzisław za rok 2018, 2019, 2020 i 2021, dane PIG-PIB.

Tabela 20. Charakterystyka zaopatrzenia w wodę na terenie gminy Wodzisław w latach 2018–2021.

Rok	2018	2019	2020	2021
Długość sieci wodociągowej bez przyłączy [km]	150,0	153,06	153,7	155
Liczba przyłączy [szt.]	2 158	2 188	2 194	2 208
Liczba mieszkańców korzystająca z sieci wodociągowej [os.]	6 732	6 826	6 845	6 888
Woda dostarczana gosp. domowym [m ³] *	159 175	156 245	164 885	176 419
Zużycie wody na jednego mieszkańca w gospodarstwach domowych [m ³]	34	34	35	35

Legenda: * - oprócz Ludwinowa, Kazin i miejscowości niezwodociągowanych.

Źródło: Raport o stanie Miasta i Gminy Wodzisław za rok 2018, 2019, 2020 i 2021.

Na koniec 2021 r. długość sieci wodociągowej w gminie wyniosła 155 km (Raport o stanie Miasta i Gminy Wodzisław za rok 2021), zaś zwodociągowanie, według danych gminy, 78%.

W 2019 r. stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej liczby bakterii grupy coli w wodociągach w Klemenicach i Mierzawie, podobne przekroczenia stwierdzono w roku 2020 dla wodociągów w Klemenicach i Przyłęczku. Po przeprowadzeniu dezynfekcji (chlorowaniu) i płukaniu sieci ponowne badania potwierdziły przydatność do spożycia wody z tych wodociągów. W roku 2021 woda z wodociągów użytkowana przez mieszkańców gminy odpowiadała przydatności do spożycia (Ocena stanu sanitarnego powiatu jędrzejowskiego, rok 2019, 2020 i 2021). Wymagania dotyczące wody do spożycia zgodnie z art. 13 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę itd. [15] znajdują się w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi [16].

Sieć kanalizacyjna

Na terenie gminy Wodzisław funkcjonują trzy oczyszczalnie ścieków podlegające pod Referat Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta i Gminy Wodzisław, położone są w miejscowościach Wodzisław, Lubcza i Przyłęczek. Należą do typu mechaniczno-biologicznego i posiadają przepustowość 500 m³/dobę dla Wodzisławia oraz 45 m³/dobę dla Lubczy i Przyłęczka. Oczyszczone ścieki odprowadzane są do Mozgawy (z Wodzisławia), Mierzawy (z Przyłęczka) oraz stawów i Węchadłówki (z Lubczy). Oczyszczalnie ścieków podlegały modernizacji w 2003 r. (Przyłęczek) oraz 2010 r. (Wodzisław i Lubcza) (ugwodzislaw.pl). Do oczyszczalni w Wodzisławiu trafiają ścieki z terenu części miasta Wodzisław i miejscowości Łany, Laskowa i Świątniki, a także Jędrzejowskiej Spółki Mleczarskiej oraz dowożone wozem asenizacyjnym, do oczyszczalni Lubcza – z Lubczy i Szkoły Podstawowej, zaś do oczyszczalni Przyłęczek – z Przyłęczka i Szkoły Podstawowej w Mierzawie. Na terenie gminy znajduje się ponadto oczyszczalnia Przewody należąca do Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej. Należy do typu biologicznego, posiada przepustowość 20 m³/dobę i korzysta z niej część miejscowości Przewody (Strategia Rozwoju Gminy Wodzisław na lata 2015-2025, Uchwała Rady Gminy w Wodzisławiu w sprawie aglomeracji „Wodzisław” [V]). Na koniec 2021 r. długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy wynosiła 16,69 km (Raport o stanie Miasta i Gminy Wodzisław za rok 2021) zaś skanalizowanie, według danych gminy, 12%.

Tabela 21. Charakterystyka gospodarki ściekowej na terenie gminy Wodzisław w latach 2018 – 2021.

Rok	2018	2019	2020	2021
Długość sieci kanalizacyjnej [km]	16,69	16,69	16,69	16,69
Liczba przyłączy kanalizacyjnych [szt.]	342	350	370	380
Liczba mieszkańców korzystająca z sieci kanalizacyjnej [os.]	1 425	1 431	1 442	1 430
Ilość ścieków odprowadzanych siecią kanalizacyjną [dam ³]	42,7	43,9	42,3	39,6
Liczba mieszkańców korzystająca z oczyszczalni ścieków [os.]	1 508	1 512	1 520	b.d.
Ścieki oczyszczone w ciągu roku [m ³]	75 512	79 183	81 907	85 185
Liczba zbiorników bezodpływowych [szt.]	1 030	906	770	b.d.
Liczba umów na opróżnianie zbiorników bezodpływowych [szt.]	704	747	832	846
Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.]	0	60	230	b.d.

Źródło: Raport o stanie Miasta i Gminy Wodzisław za rok 2018, 2019, 2020 i 2021, dane GUS.

Na terenie gminy funkcjonują również zbiorniki bezodpływowe, których w 2020 r. według danych GUS było 770 oraz przydomowe oczyszczalnie ścieków. W latach 2018-2020 na terenie gminy realizowane było zadanie „Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Wodzisław”, w ramach którego wybudowano 230 instalacji (Raport o stanie gminy Wodzisław za rok 2019 i 2020). Ze względu na podatność wód podziemnych terenu gminy na zanieczyszczenie należy prowadzić dalszą rozbudowę kanalizacji i budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach o zabudowie rozproszonej, przy czym w przypadku przydomowych oczyszczalni ścieków należy dobrać odpowiedni typ do panujących warunków wodno-gruntowych, zaś w celu utrzymania ich wysokiej sprawności należy dbać o ich odpowiedni stan techniczny (seidel-przywecki.eu/2020/09/28/punktowe-i-obszarowe-zanieczyszczenia-wod-podziemnych/, sozosfera.pl/scieki/mikrobiologia-sciekow/).

5.5.2 Analiza SWOT

Tabela 22. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarka wodno - ściekowa”.

Obszar interwencji „Gospodarka wodno-ściekowa”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> → znaczny stopień zwodociągowania gminy, → oczyszczalnie ścieków funkcjonujące na terenie gminy, → wykorzystywanie przydomowych oczyszczalni ścieków. 	<ul style="list-style-type: none"> → niepełne zwodociągowanie gminy, → pojawiające się problemy z jakością wody pitnej, → niewielki poziom skanalizowania gminy, → niektóre oczyszczalnie ścieków wymagające modernizacji, → liczne zbiorniki bezodpływowe.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> → rozbudowa sieci kanalizacyjnej, → prowadzenie kontroli oddawania ścieków ze zbiorników bezodpływowych do oczyszczalni ścieków, → dbałość o szczelność zbiorników bezodpływowych, → eliminacja zbiorników bezodpływowych z systemu gospodarowania ściekami, → budowa przydomowych oczyszczalni ścieków, → objęcie systemem gospodarowania ściekami wszystkich nieruchomości, → edukacja mieszkańców na temat szkodliwości ścieków i właściwego gospodarowania ściekami. 	<ul style="list-style-type: none"> → częstsze problemy z jakością wody pitnej, → awarie i nieszczelność przestarzałych szamb, → brak świadomości mieszkańców odnośnie właściwego gospodarowania ściekami i ich szkodliwości, → nieodpowiednie utylizowanie ścieków z szamb (np.: wylanie na pola), → wzrost presji na stan wód powierzchniowych i podziemnych ze strony ścieków i rolnictwa, → zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych ściekami, odpadami, środkami rolniczymi lub chemicznymi.

5.6 Zasoby geologiczne

5.6.1 Ocena stanu

Powierzchniowe utwory terenu gminy Wodzisław stanowią głównie skały węglanowe górnej kredy. W części południowo wschodniej są to utwory klastyczne, margle, wapienie i kreda pisząca turonu, w części południowo zachodniej wapienie, margle i opoki z fosforytami i czertami koniaku, zaś w części północnej wapienie i kreda pisząca z krzemieniami, opokami, gezami i wkładkami margli oraz piaskowców mastrychtu. Na terenie gminy miejscowo występują również gliny zwałowe i piaski sandrowe zlodowaceń południowopolskich, a także utwory rzeczne. Gmina znajduje się na terenie Synklinorium Szczecińsko-Łódzko-Miechowskiego pomiędzy Monokliną Przedsudecką i Antyklinorium Środkowopolskim na południowy zachód od paleozoicznej części Gór Świętokrzyskich.

Na terenie gminy znajdują się złoża piasków i żwirów Przyłęczek, Niegosławice, Nawarzyce i Konary. Przyłęczek jest eksploatowanym okresowo złożem o zasobach pozabilansowych i powierzchni 2 ha. Znacznie większą powierzchnię, bowiem ponad 12 ha zajmuje wydobyte prowadzone na obszarze prognostycznym tego złoża, dla którego prognozowane zasoby sięgały 1 500 tys. ton. Złoże Przyłęczek znajduje się w północnej części gminy pomiędzy miejscowościami Przyłęczek i Mierzawa. Niegosławice są to dwa złoża: Niegosławice i Niegosławice II. Złoże Niegosławice ma powierzchnię niespełna 3 ha i zasoby wynoszące 450 tys. ton, podlega ono eksploatacji, która sięga 1 tys. ton rocznie. Złoże Niegosławice II to

złoże o zasobach rozpoznanych szczegółowo wynoszących 3 923 tys. ton i powierzchni 21,7 ha. Złoże Nawarzyce to złoże rozpoznane wstępnie o zasobach 22 947 tys. ton i powierzchni ponad 90 ha, położone jest na terenie leśnym: część zachodnia jest w rękach prywatnych, natomiast część wschodnia podlega zarządowi Lasów Państwowych. Złoże Konary to złoże rozpoznane szczegółowo o zasobach 943 tys. ton i powierzchni ponad 3,5 ha. Złoża Niegosławice II, Nawarzyce i Konary nie podlegają eksploatacji. Razem ze złożem Niegosławice położone są we wschodniej części gminy w dolinie Mierzawy na południe od miejscowości Konary i Niegosławice (Bilans złóż kopalin w Polsce, wg stanu na 31 XII 2020 r., dane PIG-PIB). Złóż piasku poszukiwano ponadto w okolicach miejscowości Września i Wodzisław, w żadnym z tych miejsc nie potwierdzono występowania kopaliny. Na terenie gminy znajduje się dodatkowo obszar prognostyczny dla złóż gliny. Położony jest na zachód od miasta Wodzisław, jego prognozowane zasoby wynoszą 60 tys. m³, zaś powierzchnia niespełna 4 ha. Położenie niektórych złóż na terenach leśnych może skutkować uznaniem ich za złoża konfliktowe.

Ze względu na podatność na zanieczyszczenie warstw wodonośnych na terenie gminy, wydobycie oraz wyrobiska poeksploatacyjne powinny być szczególnie wnikliwie kontrolowane pod względem wycieku płynów eksploatacyjnych z wykorzystywanych maszyn górniczych oraz nielegalnego składowania odpadów. W 2017 r. na terenie złoża Niegosławice wykryto nielegalne składowisko odpadów. Wbrew doniesieniom medialnym jakoby wyrobisko było nieczynne (kielce.tvp.pl), według Bilansu złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2017 r., złoże Niegosławice w 2017 r. było złożem eksploatowanym, z którego wydobyto około 20 tys. ton kopaliny.

5.6.2 Analiza SWOT

Tabela 23. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zasoby geologiczne”.

Obszar interwencji „Zasoby geologiczne”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> → brak rozległych obszarów zmienionych wskutek eksploatacji złóż, → brak przemysłowego wydobycia złóż w dużej skali, → brak niekoncesjonowanego wydobycia. 	<ul style="list-style-type: none"> → nielegalne składowanie odpadów na terenie wyrobisk, → złoża mogące należeć do złóż konfliktowych, → występowanie wyrobisk poeksploatacyjnych mogących wymagać rekultywacji.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> → rekultywacja terenów poeksploatacyjnych, → monitoring wyrobisk pod kątem nielegalnego składowania odpadów i możliwości negatywnego wpływu na zasoby wód podziemnych. 	<ul style="list-style-type: none"> → niekoncesjonowane wydobycie kopalin, → dalsze składowanie odpadów w wyrobiskach poeksploatacyjnych.

5.7 Gleby

5.7.1 Ocena stanu

Na terenie gminy Wodzisław wśród gleb użytkowanych rolniczo dominują rędziny, które rozwinęły się na podłożu węglanowym oraz gleby brunatne i czarnoziemy na podłożu glin zwałowych. Rędziny są glebami urodzajnymi, choć trudnymi w uprawie (załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie gleboznawczej klasyfikacji gruntów [17] (Urzędowa tabela klas gruntów)). Podłoże węglanowe odpowiada również za niewielką powierzchnię gleb bardzo kwaśnych na terenie gminy (Strategia Rozwoju Gminy Wodzisław na lata 2015-2025).

Największą powierzchnię spośród gleb użytkowanych rolniczo na terenie gminy zajmują gleby należące do klasy IV, które stanowią 47,7% oraz klasy III – 34,5%. Gleby klasy V zajmują 12,8% powierzchni, klasy VI – 3,5%, zaś klasy II – 1,5%. Gleby najlepsze I klasy bonitacyjnej na terenie gminy zajmują powierzchnię stanowiącą ułamek procenta. Dominującym typem gleb na terenie gminy są więc gleby średnie i dobre. Pod względem przydatności rolniczej, w zależności od stosunków wodnych i kultury rolnej, jest to kompleks pszenno-żytni, żytnio-ziemniaczany lub zbożowo-pastewny, zaś w warunkach wysokiej kultury rolnej odpowiedni również do uprawy warzyw i zakładania sadów (Strategia Rozwoju Gminy Wodzisław na lata 2015-2025, Urzędowa tabela klas gruntów).

Tabela 24. Gleby w podziale na klasy bonitacyjne na terenie gminy Wodzisław.

Klasa bonitacyjna	Typ gleby ornej	Powierzchnia [ha]	Udział procentowy [%]
I	Najlepsze	0,27	-
II	Bardzo dobre	221	1,5
III	Dobre	5 023,73	34,5
IV	Średniej jakości	6 958	47,7
V	Słabe	1 867	12,8
VI	Najsłabsze	509	3,5
Razem		14 579	100

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Wodzisław na lata 2015-2025.

Gleby podlegają monitoringowi, wynika on z art. 101b. ustawy poś [1] i odbywa się w ramach PMŚ. Podczas badań gleb ornych prowadzonych przez IUNG w 2015 roku na terenie gminy Wodzisław był zlokalizowany punkt pomiarowo-kontrolny, znajdował się w miejscowości Olszówka Nowa w południowo zachodniej części gminy. W punkcie nie stwierdzono zanieczyszczenia WWA, pestycydami ani metalami ciężkimi. Monitoring krajowy prowadzony jest na sieci 216 punktów monitoringowych.

Na terenie kraju analiz gleb dokonują również Okręgowe Stacje Chemiczno-Rolnicze (OSChR) (zgodnie z art. 28. ust. 1 ustawy o nawozach i nawożeniu [18]). Wykonują one badania odczynu gleb, zawartości próchnicy oraz mikro- i makroelementów, w tym azotu, a także zanieczyszczenie metalami ciężkimi, prowadzą ponadto badania osadów ściekowych, nawozów i pasz, doradztwo rolnicze (tzw. agrochemiczna obsługa rolnictwa) i sporządzają plany nawożenia.

Tereny zdegradowane i wymagające rekultywacji

Według danych GDOŚ na terenie gminy nie występują miejsca, w których zaistniałyby szkody w środowisku lub zanieczyszczona byłaby powierzchnia ziemi.

5.7.2 Analiza SWOT

Tabela 25. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gleby”.

Obszar interwencji „Gleby”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> → znaczna powierzchnia gleb dobrych i średnich, → punkt PMŚ na terenie gminy, → brak zanieczyszczenia WWA, pestycydami i metalami ciężkimi. 	<ul style="list-style-type: none"> → gleby trudne w uprawie, → 16% gleb użytkowanych rolniczo to gleby słabe i najsłabsze.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> → coraz bardziej restrykcyjne normy środowiskowe dla zakładów, przedsiębiorstw oraz transportu zapobiegające skażeniu gleb, → zwiększanie naturalnej retencji zapobiegające przesuszaniu gleb, → ochrona lasów i zalesianie najsłabszych gleb, → racjonalna gospodarka leśna, → zwiększenie świadomości mieszkańców odnośnie racjonalnego korzystania z zasobów wodnych i zbierania wód deszczowych. 	<ul style="list-style-type: none"> → wystąpienie suszy, → zmiany klimatu mogące skutkować pojawieniem się nowych chorób i szkodników oraz stepowaniem i pustyńnieniem, → intensyfikacja gospodarczego wykorzystania lasów, → stosowanie nieodpowiednich metod uprawy skutkujące wzrostem przesuszenia, skażeniem chemicznym oraz spadkiem urodzajności gleb, → zanieczyszczenie gleb związane z sektorem komunalno-bytowym i ruchem transportowym.

5.8 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

5.8.1 Ocena stanu

System gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie gmin oraz obowiązki związane z gospodarką odpadami określają głównie: ustawa poś [1], ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach [19] oraz ustawa o odpadach [20]. Jak wynika z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, do obowiązków wójtów, burmistrzów, prezydentów miast należy między innymi prowadzenie sprawozdawczości, polegającej na sporządzaniu rocznych sprawozdań z realizacji zadań z zakresu

gospodarowania odpadami komunalnymi. Ponadto gminy zostały zobowiązane do wyłonienia w drodze przetargu przedsiębiorstwa odbierającego odpady oraz dokonywania rozliczeń finansowych za ich odbiór.

Według ustawy *o odpadach* gospodarka odpadami nie może powodować zagrożenia dla wody, powietrza, gleby, roślin i zwierząt, uciążliwości przez hałas lub zapach, a także wywoływać niekorzystnych skutków dla terenów wiejskich lub miejsc o szczególnym znaczeniu. Wprowadza się m.in.: hierarchię postępowania z odpadami (na pierwszym miejscu jest zapobieganie powstawaniu odpadów, na kolejnych odzysk i recykling, na ostatnim natomiast unieszkodliwianie), sposoby zapobiegania powstawaniu odpadów i zasadę bliskości, mówiąca o przetwarzaniu odpadów w miejscu najbliższym miejscu ich wytworzenia. W celu wdrażania powyższych zasad, a także utworzenia oraz utrzymania zintegrowanej i wystarczającej sieci instalacji gospodarowania odpadami, opracowuje się na szczeblu krajowym i wojewódzkim plany gospodarki odpadami. Zawierają one m.in.: analizę aktualnego stanu gospodarki odpadami, identyfikują problemy w jej zakresie, prognozują zmiany, formułują cele i kierunki działań, a także wskazują instalacje komunalne na obszarze województwa. Według ustawy, instalacja komunalna powinna zapewniać mechaniczno-biologiczne przetwarzanie odpadów zmieszanych i wydzielanie z nich frakcji nadających się w całości lub części do odzysku lub składowanie odpadów powstających po mechaniczno-biologicznym przetwarzaniu lub sortowaniu tych odpadów. Listę funkcjonujących instalacji prowadzi Marszałek województwa w Biuletynie Informacji Publicznej, jest ona aktualizowana na bieżąco. Plan gospodarki odpadami województwa świętokrzyskiego powstał w roku 2016 [VI] i obowiązuje do czasu jego aktualizacji, przy czym niektóre zapisy należy rozumieć zgodnie z ustawą *o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw* [21]. W 2014 roku powstał Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów.

Marszałek Województwa Świętokrzyskiego opublikował listę funkcjonujących instalacji spełniających wymagania dla instalacji komunalnych, które zostały oddane do użytkowania i posiadają wymagane decyzje pozwalające na przetwarzanie odpadów oraz listę instalacji planowanych do budowy, rozbudowy lub modernizacji. Ostatniej aktualizacji listy dokonano 25 września 2019 r. dla instalacji komunalnych oddanych do użytku i 4 grudnia 2020 r. dla instalacji planowanych do budowy, rozbudowy i modernizacji.

Tabela 26. Instalacje komunalne na terenie województwa świętokrzyskiego.

Lp.	Gmina	Adres instalacji	Podmiot zarządzający instalacją	Typ instalacji
1	Busko-Zdrój	Dobrowoda, 28-100 Busko-Zdrój	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. w Busku-Zdroju, ul. Łagiewnicka 25, 28-100 Busko-Zdrój	S
2	Baćkowice	Janczyce 50, 27-552 Baćkowice	Międzygminny Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi sp. z o.o., Janczyce 50, 27-552 Baćkowice	P, S
3	Końskie	Końskie, ul. Spacerowa 145, 26-200 Końskie	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Końskich Sp. z o.o., ul. Spacerowa 145, 26-200 Końskie	P, S
4	Kunów	Janik, ul. Borowska 1, 27-415 Kunów	Zakład Unieszkodliwiania Odpadów "Janik" Sp. z o.o., ul. Henryka Sienkiewicza 91, 27-400 Ostrowiec	P, S
5	Staszów	Grzybów, 28-200 Staszów	Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp. z o.o. w Rzędowie, Rzędów 40, 28-142 Tuczępy	S
6	Staszów	Staszów, ul. Pociuszka, 28-200 Staszów	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Staszowie Spółka Gminy z o.o., ul. Wojska Polskiego 3, 28-200 Staszów	S
7	Strawczyn	Promnik, ul. Św. Tekli 62, 26-067 Strawczyn	Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Promniku, ul. Św. Tekli 62, 26-067 Strawczyn	P, S
8	Tuczępy	Rzędów 40, 28-142 Tuczępy	Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp. z o.o. w Rzędowie, Rzędów 40, 28-142 Tuczępy	P
9	Włoszczowa	Włoszczowa, ul. Przedborska 89, 29-100 Włoszczowa	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. we Włoszczowie, ul. Sienkiewicza 31, 29-100 Włoszczowa	P, S

Legenda: P – Instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielania z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub części do odzysku; S - Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych.

Źródło: Załącznik nr 1 do Zarządzenia Marszałka Województwa Świętokrzyskiego [VII].

Tabela 27. Instalacje planowane do budowy/rozbudowy/modernizacji w województwie świętokrzyskim.

L.p.	Gmina	Adres instalacji	Planowane działanie	Podmiot zarządzający instalacją
Instalacje mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielenia z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub części do odzysku				
1	Baćkowice	Janczyce 50, 27-552 Baćkowice	modernizacja	Międzygminny Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi sp. z o.o., Janczyce 50, 27-552 Baćkowice
2	Końskie	Końskie, ul. Spacerowa 145, 26-200 Końskie	modernizacja	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Końskich Sp. z o.o., ul. Spacerowa 145, 26-200 Końskie
3	Kunów	Janik, ul. Borowska 1, 27-415 Kunów	modernizacja	Zakład Unieszkodliwiania Odpadów "Janik" Sp. z o.o., ul. Henryka Sienkiewicza 91, 27-400 Ostrowiec
4	Strawczyn	Promnik, ul. Św. Tekli 62, 26-067 Strawczyn	modernizacja	Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Promniku, ul. Św. Tekli 62, 26-067 Strawczyn
5	Tuczępy	Rzędów 40, 28-142 Tuczępy	modernizacja	Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp. z o.o. w Rzędowie, Rzędów 40, 28-142 Tuczępy
6	Włoszczowa	Włoszczowa, ul. Przedborska 89, 29-100 Włoszczowa	modernizacja i rozbudowa	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. we Włoszczowie, ul. Sienkiewicza 31, 29-100 Włoszczowa
Instalacje do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych				
7	Baćkowice	Janczyce 50, 27-552 Baćkowice	modernizacja	Międzygminny Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi sp. z o.o., Janczyce 50, 27-552 Baćkowice
8	Staszów	Grzybów, 28-200 Staszów	rozbudowa	Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp. z o.o. w Rzędowie, Rzędów 40, 28-142 Tuczępy
9	Strawczyn	Promnik, ul. Św. Tekli 62, 26-067 Strawczyn	modernizacja i rozbudowa	Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Promniku, ul. Św. Tekli 62, 26-067 Strawczyn

Źródło: Załącznik nr 2 do Zarządzenia Marszałka Województwa Świętokrzyskiego [VII].

Na terenie gminy Wodzisław nie występują nieczynne wysypiska odpadów ani żadna z instalacji komunalnych. Najbliższa znajduje się w gminie Busko-Zdrój i służy do składowania odpadów, natomiast najbliższa instalacja służąca do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów znajduje się we Włoszczowej. W 2017 r. na terenie złoża Niegosławice wykryto nielegalne składowisko odpadów, szacunkowo mogło być to nawet 4 tys. m³ odpadów komunalnych po wstępnej segregacji. Miejsca nielegalnego składowania odpadów powinny być niezwłocznie likwidowane.

Gospodarowanie odpadami na terenie gminy Wodzisław

Na terenie gminy funkcjonuje system gospodarowania odpadami nadzorowany przez gminę i obejmujący nieruchomości zamieszkałe. Odbioru odpadów komunalnych z terenu gminy w latach 2018-2021 dokonywał P.U.K. „TAMAX” Szczepan Cieślak (Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Wodzisław za rok 2018, 2019, 2020 i 2021). W roku 2021 i 2022 odpady obejmujące tworzywa sztuczne, metale, papier i szkło odbierane były z terenu gminy raz w miesiącu. Natomiast odpady zmieszane i biodegradowalne odbierane były z nieruchomości jednorodzinnych od listopada do marca raz w miesiącu i dwa razy w miesiącu w pozostałych miesiącach, zaś ze wspólnot mieszkaniowych w Wodzisławiu i Przyłęczku dwa razy w miesiącu przez cały rok. Dodatkowo dwa razy w roku odbierane były odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny oraz zużyte opony (Harmonogram odbioru odpadów komunalnych z terenu gminy Wodzisław na 2021 i 2022 r.).

Na terenie miasta Wodzisław przy ulicy Rolniczej 36 funkcjonuje punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK). Mieszkańcy w ramach ponoszonej opłaty za gospodarowanie odpadami, we własnym zakresie z terenu gospodarstw domowych mogą do niego dostarczyć odpady wielkogabarytowe, papier, szkło, metale, tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe, odpady biodegradowalne i zielone, chemikalia, przeterminowane leki, zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, opony, igły i strzykawki niekwalifikujące się do odpadów medycznych, odpady niebezpieczne, odpady budowlane i rozbiórkowe oraz tekstylia i odzież. Przeterminowane leki są ponadto zbierane do pojemników w trzech aptekach na terenie gminy, zużyte baterie do pojemników w budynku Urzędu Miasta i Gminy oraz w budynkach wszystkich placówek oświatowych, zaś odzież i tekstylia do pojemników ustawionych na terenie gminy Wodzisław w ramach współpracy z Polskim Czerwonym Krzyżem (Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Wodzisław [6 WŚ]), Analiza stanu

gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Wodzisław za rok 2021). Bioodpady mogą być również zagospodarowywane w kompostownikach przydomowych na terenie zabudowy jednorodzinnej, wymagania dotyczące kompostowania znajdują się w § 4 Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Wodzisław [6 WŚ].

Na przestrzeni lat 2018-2019 ilość produkowanych odpadów w gminie Wodzisław wzrosła, w 2020 r. spadła, zaś w 2021 r. ponownie wzrosła. W latach 2018-2021 spadła ilość innych odpadów nieulegających biodegradacji (20 02 03) wzrosła natomiast ilość produkowanych odpadów zmieszanych (20 03 01).

Tabela 28. Informacja o podstawowych frakcjach odpadów komunalnych odebranych z terenu gminy Wodzisław w latach 2018-2021.

Kod odpadów	Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów [Mg]			
		2018	2019	2020	2021
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	251,34	650,79	413,32	655,505
15 01 01 20 01 01	Opakowania z papieru i tektury + papier i tektura	5,8	4,6	16,385	12,8
15 01 02 20 01 39	Opakowania z tworzyw sztucznych + tworzywa sztuczne	68,9	97,3	110,565	36,35
15 01 04 17 04 01-05	Opakowania z metali + metale	320,076	2,796	1,45	4,855
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	54,6	40,6	26,02	141,41
15 01 07	Opakowania ze szkła	63,8	72,3	96,015	121,31
16 01 03	Zużyte opony	5,2	1,2	17,13	12,52
17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	0,2	-	3,06	8,29
20 01 23*	Urządzenia zawierające freony	1,515	2,874	1,379	4,13
20 01 32	Leki inne niż 20 01 31*	-	0,1	0,16	0,05
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż 20 01 21* i 20 01 23* zawierające niebezpieczne składniki	3,116	2,123	2,086	5,787
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż 20 01 21*, 20 01 23* i 20 01 35*	2,609	3,191	7,763	11,233
20 01 99	Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny	43,5	22,9	1,58	-
20 02 01 20 01 08	Odpady ulegające biodegradacji (w tym kuchenne)	0,7	16,92	-	-
20 02 03	Inne odpady nieulegające biodegradacji	586	473,39	7,57	-
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	16,32	62,415	48,09	64,17
Odebrane odpady komunalne ogółem		1 423,676	1 453,499	752,573	1 078,41

Legenda: *- odpady niebezpieczne.

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Wodzisław za rok 2018, 2019, 2020 i 2021.

Osiągnięte poziomy recyklingu

Tabela 29. Charakterystyka stanu gospodarowania odpadami na terenie gminy Wodzisław.

Rok	Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła [%]		Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych [%]		Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania [%]		Odpady zmieszane w stosunku do ogólnej ilości odebranych odpadów [%]	Nakłady finansowe na gospodarowanie odpadami komunalnymi [zł]
	Poziom osiągnięty	Poziom wymagany	Poziom osiągnięty	Poziom wymagany	Poziom osiągnięty	Poziom wymagany		
2018	30,85	30	98,68	50	0	40	17,65	406 960
2019	31,8	40	100	60	6,14	40	44,77	877 749,96
2020	50,87	50	100	70	0	35	54,92	1 116 000
2021	20,59	20	100	70	0,02	35	60,78	1 174 773

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Wodzisław za rok 2018, 2019, 2020 i 2021.

Na przestrzeni lat 2018-2021 wzrosła ilość produkowanych odpadów zmieszanych i ich udział w ogólnym strumieniu odbieranych odpadów. W roku 2021 stanowiły one ponad 60% strumienia odebranych odpadów. W latach 2018-2021, poza rokiem 2019, gmina Wodzisław osiągała wymagane

poziomy recyklingu papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła. Osiągała również poziom recyklingu odpadów budowlanych i rozbiórkowych oraz poziom ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji przekazanych do składowania. Koszty systemu gospodarowania odpadami na terenie gminy rosną, w roku 2021 wyniosły one o ponad 188% więcej niż w roku 2018.

Obowiązek osiągnięcia wyznaczonych poziomów recyklingu odpadów komunalnych oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania wynika z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Sposoby obliczania podanych poziomów opisuje art. 3b ust. 1a oraz 1b ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, a także według art. 3b ust. 3 ww. ustawy rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie sposobu obliczania poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych [22] oraz według art. 3c ust. 2 ww. ustawy, rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie poziomów ograniczania składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji [23]. Według ustawy o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw [24] od 2021 r. obowiązują nowe wymagane wartości poziomów recyklingu papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła: w roku 2021 – 20%, 2022 – 25%, 2023 – 35%, 2024 – 45%, 2025 – 55%, następnie wzrost o 1% co roku do 65% w 2035 r. i w kolejnych latach. Według ustawy o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw [25] pojawił się obowiązek nieprzekraczania poziomu składowania, będącego stosunkiem masy odpadów komunalnych przekazanych do składowania do masy wytworzonych odpadów. Według art. 3b, ust. 2a ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach poziom składowania w latach 2025-2029 nie powinien przekroczyć 30%, w latach 2030-2034 – 20%, zaś od 2035 r. – 10%.

Odpały niebezpieczne

Na terenie gminy Wodzisław według danych Urzędu Miejskiego w wykorzystaniu pozostaje ok. 337 Mg wyrobów azbestowych. Są one usuwane we współpracy z WFOŚiGW w Kielcach. W latach 2018-2020 147 wniosków uzyskało dofinansowanie na kwotę 69 227,44 zł, co pozwoliło usunąć 344 137 kg wyrobów azbestowych. W roku 2021 wyroby azbestowe nie były usuwane, z powodu braku dofinansowania.

5.8.2 Analiza SWOT

Tabela 30. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów”.

Obszar interwencji „Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> → spadek ilości produkowanych odpadów, → PSZOK funkcjonujący na terenie gminy, → możliwość kompostowania odpadów biodegradowalnych przez mieszkańców, → osiągnięcie wymaganych poziomów recyklingu (poza 2019 r.) i ograniczenia masy odpadów kierowanych do składowania. 	<ul style="list-style-type: none"> → wykrycie nielegalnego składowiska odpadów na terenie gminy, → wzrost ilości produkowanych odpadów w 2021 r., → wzrost ilości produkowanych odpadów zmieszanych, → wzrost udziału odpadów zmieszanych w ogólnej ilości odbieranych odpadów, → odpady zmieszane stanowiące ponad połowę ogólnej ilości odbieranych odpadów, → nieosiągnięcie wymaganego poziomu recyklingu papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła w 2019 r., → wysokie i rosnące koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami, → wyroby azbestowe pozostające w wykorzystaniu na terenie gminy.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> → rozwój nowoczesnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, → prowadzenie prawidłowej segregacji odpadów, → rozwój segregacji odpadów ułatwiający ich recykling, → spadek ilości wytwarzanych odpadów komunalnych, → wyeliminowanie powstawania odpadów zmieszanych oraz dążenie do gospodarki odpadami o obiegu zamkniętym, → wzrost świadomości mieszkańców w zakresie hierarchii gospodarowania odpadami oraz metod ograniczania ich ilości, → kampanie społeczne i inicjatywy obywatelskie ograniczające ilość powstających odpadów. 	<ul style="list-style-type: none"> → powstawanie nielegalnych składowisk odpadów, → dalszy wzrost ilości powstających odpadów, → nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu gospodarowania odpadami, w tym niewłaściwa ich segregacja i recykling, → dalszy wzrost kosztów gospodarowania odpadami i wysokości opłat dla mieszkańców, → nieświadomość mieszkańców w zakresie konieczności ograniczania ilości powstających odpadów, hierarchii postępowania z odpadami i ich szkodliwości dla środowiska, → niewłaściwe zagospodarowywanie odpadów przez mieszkańców (np.: spalanie, porzucanie na nielegalnych składowiskach odpadów).

5.9 Zasoby przyrodnicze

5.9.1 Ocena stanu

Lasy

Lasy porastają 13,1% całkowitej powierzchni gminy Wodzisław. 74,3% z nich są to lasy należące do Skarbu Państwa, w zdecydowanej większości (99,9%) pozostające pod zarządem Lasów Państwowych, 24% to lasy prywatne, 0,7% – lasy gminne, zaś pozostały 1% – inne lasy publiczne. Według Banku danych o lasach lasy na terenie gminy składają się z w części zachodniej głównie z buku, grabu, jodły, dębu i sosny, w części północnej i wschodniej z sosny, robinii akacjowej, dębu i brzozy, zaś w części południowej z dębu, grabu i buku. Ponadto na terenie gminy w lasach występują: świerk, modrzew, lipa, wiąz, jesion, olsza, osika, klon, jawor i topola. W podszycie natomiast dominują: kruszyna, leszczyna, bez czarny, jarzębina i czeremcha.

Na terenie gminy nie są zlokalizowane punkty z sieci powierzchni obserwacyjnych monitoringu lasów. Według publikacji Stan zdrowotny lasów w Polsce w latach 2018-2020 lasy terenu gminy wykazywały uszkodzenie drzewostanów na poziomie od 20 do 25%, oznacza to procent drzew charakteryzujących się klasą defoliacji (utrata liści) od II do IV. II klasa to poziom defoliacji przekraczający 25%, natomiast klasa IV to drzewo martwe. Poziom uszkodzenia drzew powyżej 10% i poniżej 25% określono jako poziom ostrzegawczy (Stan zdrowotny lasów w Polsce w 2018, 2019 i 2020 roku na podstawie badań monitoringowych). Według Raportu o stanie lasów w Polsce 2020 największym wyzwaniem dla lasów pozostaje zanieczyszczenie powietrza oraz kumulacja zanieczyszczeń w środowisku zwiększająca predyspozycje chorobowe lasów. Bardzo poważnym niebezpieczeństwem dla lasów są również pożary zwłaszcza w okresach suszy.

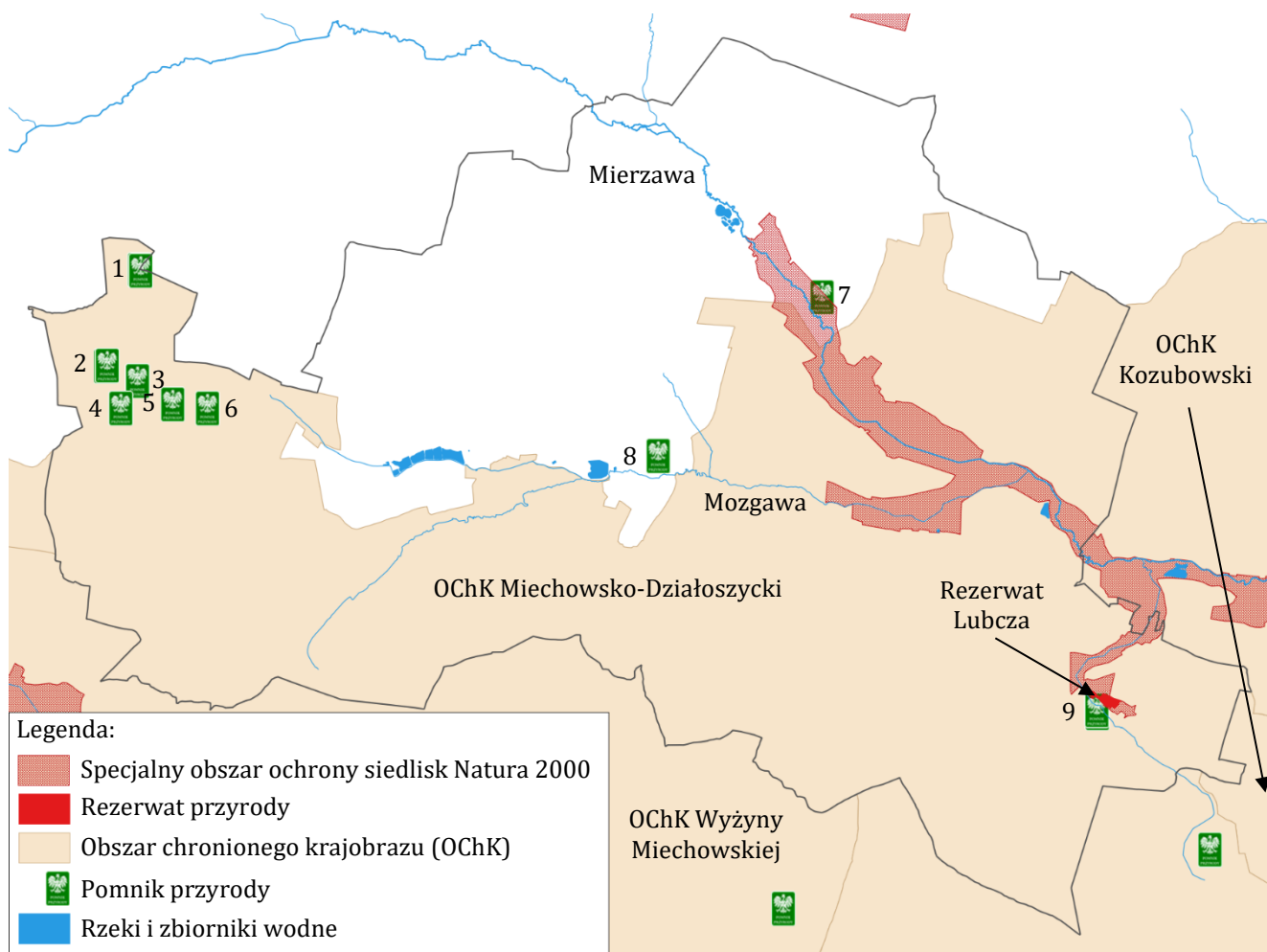
Formy ochrony przyrody

Ustanawianie i cele istnienia form ochrony przyrody opisują przepisy ustawy o ochronie przyrody [26]. Zgodnie z art. 112 ww. ustawy różnorodność biologiczna i krajobrazowa podlega PMŚ. Tereny chronione stanowią niespełna 69% ogólnej powierzchni gminy Wodzisław. Stanowią je następujące formy ochrony przyrody:

Tabela 31. Powierzchnia terenów chronionych w gminie Wodzisław.

Obszary chronione gminy Wodzisław	Powierzchnia [ha]
Ogółem	ok. 12 152
Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000	ok. 768
Rezerwat przyrody	6,96
Obszar chronionego krajobrazu	12 018

Źródło: dane GUS i geoportal.

Rysunek 14. Formy ochrony przyrody na terenie gminy Wodzisław.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoportal, geoserwis.gdos.gov.pl.

- **Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 Dolina Mierzawy PLH260020 [27, IX]**

Obszar Natura 2000 obejmuje około 18 km fragment doliny dolnej Mierzawy oraz ujściowe fragmenty dolin Mozgawy i Węchadłówki. Mierzawa na odcinku objętym ochroną jest rzeką naturalnie meandrującą, poza niepełną 4 km uregulowanym fragmentem pomiędzy Piskorzowicami i Niegosławicami, natomiast Mozgawa i Węchadłówka są w większości uregulowane. Na terenie ostoi odnotowano występowanie 6 siedlisk wymienionych w załączniku I oraz gatunki z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej [VIII]. Największą powierzchnię zajmują ekstensywnie użytkowane łąki świeże, występują również torfowiska nakredowe, natomiast spośród rzadkich gatunków roślin i zwierząt wymienić można m.in.: lipiennik Loesela (starczyk), tłustosz pospolity (roślina owadożerna), gnidosz błotny (półpasożytnicza roślina trująca), trzepla zielna (ważka), minóg strumieniowy (bezzuchwowiec) i głowacz białopłetwy (ryba) (natura2000.tbop.org.pl). Dla obszaru nie ustanowiono planu zadań ochronnych.

- **Rezerwat przyrody Lubcza [7 WŚ]**

Jest to rezerwat leśny położony na północny wschód od miejscowości Lubcza. Znajduje się na północnym, pociętym wąwozami, stoku doliny Węchadłówki, Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie stanowiska miłka wiosennego (roślina lecznicza). Dla rezerwatu ustanowiono plan ochrony na okres 20 lat [8 WŚ].

- **Miechowsko-Działoszycki obszar chronionego krajobrazu [9 WŚ]**

Obejmuje zachodnią część Garbu Wodzisławskiego wraz z fragmentami Płaskowyzu Jędrzejowskiego i Proszowickiego. Jest to teren o urozmaiconym krajobrazie, bogactwie florystycznym

i długiej historii osadnictwa. Zbudowane z wapiennych osadów kredy wzniesienia i przecinające je doliny rzeczne oraz wąwozy i parowy pokrywają rozległe tereny użytkowane rolniczo oraz porastają zbiorowiska leśne, np.: grądy i świetliste dąbrowy, a także murawy stepowe. Spośród cennych gatunków roślin wymienić można, np.: lilię złotogłów, wawrzynek wilczełyko, kokoryczkę okólkową, różę francuską, dwa gatunki dziewięsiłów, miłka wiosennego i wisienkę stepową. Licznie występują stanowiska archeologiczne, np.: kurhany małopolskie, grodziska i dwory obronne oraz zabytki architektury: dwory, pałace i parki, fragmenty drewnianej zabudowy wiejskiej oraz architektura sakralna (crfop.gdos.gov.pl).

• Pomniki przyrody [28]

Na terenie gminy znajduje się 13 pomników przyrody obejmujących 12 drzew pomnikowych i jedno źródło. Wśród drzew pomnikowych są 4 buki, 2 jodły, 2 klony, 2 lipy, wiąz i dąb szypułkowy. 8 pomników w postaci drzew znajduje się w obrębie ewidencyjnym Sielec, trzy w Lubczy i jeden w obrębie Przyłęk. Źródło znajduje się natomiast w obrębie ewidencyjnym Laskowa.

Tabela 32. Pomniki przyrody na terenie gminy Wodzisław.

Lp.	Gatunek	Opis	Położenie	Obręb ewidencyjny	Nazwa obrębu
1	Buk pospolity	Wysokość: 30 m, obwód: 490 cm, pierśnica: 156 cm, wiek: ok. 135 lat	Leśnictwo Słupia, oddział 185a	0034	Sielec
	Buk pospolity	Wysokość: 29 m, obwód: 374 cm, pierśnica: 119 cm, wiek: ok. 135 lat			
2	Klon pospolity	Wysokość: 29 m, obwód: 330 cm, pierśnica: 105 cm, wiek: ok. 105 lat	Leśnictwo Słupia, oddział 200c		
	Wiąz pospolity	Wysokość: 32 m, obwód: 346 cm, pierśnica: 110 cm, wiek: ok. 105 lat			
3	Buk pospolity	Wysokość: 36 m, obwód: 330 cm, pierśnica: 105 cm, wiek: ok. 151 lat	Działka nr 247, Sielec		
4	Buk pospolity	Wysokość: 31 m, obwód: 386 cm, pierśnica: 123 cm, wiek: ok. 130 lat	Leśnictwo Słupia, oddział 207d		
5	Jodła pospolita	Wysokość: 44 m, obwód: 314 cm, pierśnica: 100 cm, wiek: ok. 150 lat	Leśnictwo Słupia, oddział 206f		
6	Jodła pospolita	Wysokość: 45 m, obwód: 361 cm, pierśnica: 115 cm, wiek: ok. 150 lat	Leśnictwo Słupia, oddział 205c		
7	Lipa drobnolistna (Przyłękowska Dama)	Wysokość: 30 m, obwód: 380 cm, pierśnica: 121 cm, wiek: ok. 200 lat	Teren Stowarzyszenia Obrony Zwierząt		
8	Źródło	Woda wypływa w dwóch niszach w marglach, z mniejszej z dużą intensywnością, odpływa wąskim korytem.	Naprzeciw Laskowa 56, 100 m na południe od drogi	0014	Laskowa
9	Klon pospolity Lipa drobnolistna Dąb szypułkowy	Klon: obwód: 474 cm, pierśnica: 151 cm Lipa: obwód: 298 cm, pierśnica: 95 cm Dąb: obwód: 346 cm, pierśnica: 110 cm	Park dworski na wschód od pałacu w Lubczy	0015	Lubcza

Źródło: crfop.gdos.gov.pl

Korytarze ekologiczne

Przez teren gminy nie przebiegają korytarze ekologiczne. Ma to związek z przewagą terenów rolniczych, niewielką powierzchnią lasów oraz znacznym przekształceniem koryt i dolin rzecznych.

Infrastruktura turystyczna

Przez teren gminy nie przebiegają szlaki turystyczne. W lesie w zachodniej części gminy w pobliżu miejscowości Sielec znajduje się natomiast ścieżka przyrodniczo-historyczna imienia prof. Karoliny Lanckorońskiej. Prowadzi do niektórych z drzew będących pomnikami przyrody o numerach 1-6 (rysunek 14, tabela 32). Na ścieżce znajduje się 19 tablic informacyjnych na temat gospodarki leśnej, miejscowej fauny i flory, ochrony przyrody i historii tych lasów, a także kapliczka św. Franciszka z Asyżu (jedrzejow.radam.lasy.gov.pl).

Atrakcje turystyczne na terenie gminy obejmują wymienione w rozdziale 4.5 zabytki oraz inne, które umieszczone są w Gminnej Ewidencji Zabytków dostępnej na stronie: www.biuletyn.net/nt-bin/_private/wodzislaw/2540.pdf, a także malowniczy krajobraz oraz częściowo nieuregulowane rzeki. Pomiędzy

Niegostawicami i Pińczowem odbywają się spływy kajakowe Mierzawą, jednakże ze względu na bardzo liczne przeszkody, głównie w postaci zwałonych pni, jest to rzeka trudna i wymagająca, odpowiednia dla wytrawnych kajakarzy (www.swiathegemon.pl/szlaki-kajakowe-na-ponidziu/). Oferta noclegowa na terenie gminy jest bardzo nieliczna, jednym z takich miejsc jest kurort wypoczynkowy w Świątnikach. Niekorzystnym czynnikiem dla potencjalnego rozwoju turystyki na terenie gminy jest brak kompleksów leśnych, nieliczne drzewa przydrożne i inne zadrzewienia.

Zieleń urządzona

Na terenie gminy Wodzisław, według danych GUS, zieleń urządzona, którą stanowi zieleń osiedlowa zajmuje powierzchnię 0,15 ha.

Choroby zwierzęce

Teren gminy należy do II strefy objętej ograniczeniami związanej z afrykańskim pomorem świń (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie (...) afrykańskiego pomoru świń [29] wyznaczonego na podstawie art. 61, ust. 1 ustawy o ochronie zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt [30]). Na terenie gminy nie stwierdzono występowania ognisk choroby, ani w przypadku inwentarza gospodarskiego, ani u dzików (bip.wetgiw.gov.pl/asf/mapa). W 2021 r. w gminie Jędrzejów na terenie powiatu jędrzejowskiego wykryto ognisko ptasiej grypy, obszar gminy Wodzisław nie został zaliczony do obszaru wysokiego ryzyka [X]. W 2018 r. na terenie powiatu kieleckiego wykryto ognisko zgnilca amerykańskiego pszczoł, do obszaru zapowietrzonego włączono część powiatu jędrzejowskiego, która jednakże nie objęła terenu gminy Wodzisław [10 WŚ].

5.9.2 Analiza SWOT

Tabela 33. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zasoby przyrodnicze”.

Obszar interwencji „Zasoby przyrodnicze”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> → część terenu gminy objęta ochroną prawną, → obecność obszaru Natura 2000 i rezerwatu, → występowanie chronionych gatunków roślin i zwierząt, → nieuregulowanie części Mierzawy, → brak dużych zakładów przemysłowych emitujących zanieczyszczenia do środowiska, → brak ognisk chorób odzwierzęcych na terenie gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> → niewielka powierzchnia lasów, → lasy prywatne stanowiące 24% powierzchni lasów, → przekształcenie naturalnego krajobrazu ze względu na działalność rolniczą, → uregulowanie większości mniejszych cieków i części Mierzawy, → brak korytarzy ekologicznych przebiegających przez teren gminy, → brak wyznaczonych szlaków turystycznych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> → utrzymanie i ochrona form ochrony przyrody, → utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych, → racjonalna gospodarka leśna, → ochrona i odtwarzanie zadrzewień i zabagnień śródpolnych na terenach rolniczych oraz zadrzewień wzdłuż dróg, → renaturyzacja dolin i koryt rzecznych, → rozwój OZE, → zrównoważona ekoturystyka, → wzrost świadomości mieszkańców odnośnie ochrony przyrody oraz zachowania na terenach chronionych. 	<ul style="list-style-type: none"> → dalsze przekształcanie naturalnego krajobrazu, → dalsza regulacja rzek i przegradzanie ich budowlami poprzecznymi, → likwidacja oczek wodnych lub otaczającej je roślinności, terenów podmokłych i zadrzewień śródpolnych, → zanieczyszczenie środowiska pochodzące z sektora rolniczego, transportowego i mieszkaniowego, → wzrost negatywnego wpływu turystyki na środowisko, → wzrost gospodarczego wykorzystania lasów, → postępujące zmiany klimatu, → zagrożenie suszą i pożarami oraz stepowaniem i pustynnieniem.

5.10 Zagrożenia poważnymi awariami

5.10.1 Ocena stanu

Zgodnie z art. 271b ustawy *poś* [1], GIOŚ jest organem właściwym do realizacji zadań Ministra Środowiska w sprawach: przeciwdziałania poważnym awariom, transgranicznym skutkom awarii przemysłowych oraz awaryjnym zanieczyszczeniom wód granicznych. Zaś zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 4 oraz art. 29 pkt 3 ustawy *o inspekcji ochrony środowiska* [6] do zadań Inspekcji Ochrony Środowiska należy również nadzór nad usuwaniem skutków awarii. *Ustawa poś* (w szczególności tytuł IV tej ustawy) implementuje przepisy Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/18/UE z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie kontroli zagrożeń poważnymi awariami związanymi z substancjami niebezpiecznymi, zmieniającej, a następnie uchylającej dyrektywę Rady 96/82/WE (Dz. Urz. UE 2012 L 197) oraz Konwencji sporządzonej w Helsinkach dnia 17 marca 1992 r. w sprawie transgranicznych skutków awarii przemysłowych (Dz. U. 2004 nr 129, poz. 1352). Ww. akty prawne regulują kwestie zapobiegania poważnym awariom, które mogą być następstwem określonych działań przemysłowych oraz ograniczania ich skutków dla zdrowia ludzi i środowiska. GIOŚ zgodnie z art. 31 ust. 2 ustawy *o inspekcji ochrony środowiska* prowadzi rejestr poważnych awarii.

Zakłady ryzyka i inne obiekty mogące stwarzać zagrożenie poważną awarią [31]

Na terenie gminy nie są ulokowane zakłady o zwiększonym lub dużym ryzyku poważnej awarii przemysłowej. Spośród innych obiektów mogących stwarzać zagrożenie poważną awarią na terenie gminy można wymienić drogi transportowe. Sieć drogowa powoduje zagrożenie zdarzeniami, w czasie których może dochodzić do wycieku przewożonych substancji niebezpiecznych.

Poważne awarie i zdarzenia o znamionach poważnej awarii [32]

W ostatnich latach na terenie gminy nie odnotowano zdarzeń będących poważnymi awariami, ani zdarzeń o znamionach poważnej awarii.

Ochotnicze straże pożarne

Na terenie gminy znajduje się 18 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych: Brzeście, Klemencice, Kręchoły, Laskowa, Lubcza, Mieronice, Mierzawa, Nawarzyce, Niegosławice, Pękośław, Piotrkowice, Pokrzywnica, Przewody, Przyłęk, Stara Olszówka, Strzeszkowice, Wodzisław, Wola Lubecka.

5.10.2 Analiza SWOT

Tabela 34. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zagrożenia poważnymi awariami”.

Obszar interwencji „Zagrożenia poważnymi awariami”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> → brak zakładów zagrożonych poważną awarią przemysłową, → brak zdarzeń o znamionach poważnej awarii, → 18 jednostek OSP. 	<ul style="list-style-type: none"> → drogi, po których możliwy jest transport substancji niebezpiecznych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> → doposażenie i szkolenie służb ratowniczych, → określenie metod postępowania w razie wystąpienia zdarzeń kwalifikowanych jako poważne awarie, lub katastrofy naturalne, → remonty i modernizacja dróg wpływające na zmniejszenie zagrożenia zdarzeniami drogowymi, → wzrost świadomości mieszkańców co do bezpiecznego zachowania na drogach oraz postępowania w razie ekstremalnych zjawisk pogodowych. 	<ul style="list-style-type: none"> → wystąpienie poważnej awarii lub zdarzeń o znamionach poważnej awarii, → długotrwałe susze i wzrost zagrożenia pożarowego, → wystąpienie trudnych do opanowania pożarów mogących powodować znaczne straty dla środowiska i ludzi, → możliwość zanieczyszczenia środowiska poprzez wyciek substancji niebezpiecznych w ciągu szlaków komunikacyjnych, np.: podczas zdarzeń drogowych.

6. Prognoza stanu środowiska na terenie gminy Wodzisław w kolejnych latach

Gmina Wodzisław ma niewielki wpływ na przekroczenie norm ozonu na swoim terenie, zaś wdrażanie Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego i stosowanie zapisów uchwały antysmogowej mogą ograniczyć zjawisko niskiej emisji oraz zmniejszyć zagrożenie występowaniem dni ze smogiem w sezonie grzewczym. Nie przewiduje się pogorszenia jakości powietrza na terenie gminy, choć może ono wystąpić wraz ze wzrostem cen paliwa dobrej jakości, kosztów wymiany źródła ciepła i montażu instalacji OZE, czyli pogłębieniem ubóstwa energetycznego.

Ze względu na zmiany klimatu przewiduje się wzrost zagrożenia zjawiskami ekstremalnymi na terenie gminy, szczególnie ze strony suszy oraz pustynnienia i erozji gleb. Wdrożenie działań adaptacyjnych, które zostały omówione w rozdziale 7, może ograniczyć skutki przewidywanych zmian klimatu.

Dalszy wzrost liczby i prędkości aut poruszających się po drogach może wpłynąć na wzrost zagrożenia hałasem komunikacyjnym. W przypadku przekroczenia norm hałasu można podwyższyć istniejące ekrany akustyczne, wprowadzać pasy zieleni pomiędzy pasem drogowym i zabudowaniami (szczególnie zasadzone drzewami i krzewami), stosować ograniczenia prędkości i prowadzić remonty dróg, a także promować elektromobilność.

Nie przewiduje się wzrostu zagrożenia ponadnormatywnym natężeniem pól elektromagnetycznych.

Ze względu na przepuszczalny nadkład poziomów wodonośnych są one podatne na zanieczyszczenie z powierzchni terenu. Rozbudowa kanalizacji i przydomowych oczyszczalni ścieków może zmniejszyć to zagrożenie, zaś wraz z wymianą źródeł ciepła i wdrażaniem działań adaptacyjnych do zmian klimatu może wpłynąć na poprawę stanu wód powierzchniowych.

Rozbudowa sieci kanalizacyjnej, eliminacja zbiorników bezodpływowych oraz wyposażenie wszystkich nieruchomości w system gospodarowania ściekami może zmniejszyć presję ze strony nieczystości komunalnych na środowisko.

Wydobycie złóż ma negatywny wpływ na środowisko i wody podziemne. Na terenie gminy Wodzisław są one podane na zanieczyszczenie, dlatego też eksploatacja złóż wymaga szczególnie wnikliwej kontroli.

Gleby terenu gminy podlegają presji ze strony rolnictwa konwencjonalnego, która może wzrastać wraz ze skutkami zmian klimatu i zwiększeniem stosowania środków ochrony roślin i nawozów sztucznych. Zmniejszeniu presji na gleby sprzyja rozwój rolnictwa ekologicznego, zalesianie najłabszych gleb i adaptacja do zmian klimatu.

Wzrost ilości produkowanych odpadów wpływa na wzrost kosztów gospodarowania odpadami, ale również wzrost zagrożenia niewłaściwym ich unieszkodliwianiem, np.: powstawaniem nielegalnych składowisk odpadów. Należy więc dążyć do ograniczenia ilości powstających odpadów i wzrostu recyklingu.

Obszary naturalne terenu gminy mogą podlegać presji turystycznej, mieszkaniowej i rolniczej są również zagrożone zmianami klimatu. W celu ochrony obszarów naturalnych należy zapewnić integralność lasów i korytarzy ekologicznych oraz wprowadzać działania adaptacyjne do zmian klimatu.

Teren gminy ze względu na drogi krajowe i wojewódzkie może być zagrożony wystąpieniem poważnej awarii, choć jest to ryzyko niewielkie. W celu ograniczenia niebezpieczeństwa tego typu należy dbać o odpowiednie wyposażenie i wyszkolenie ochotniczych straży pożarnych.

7. Adaptacja do zmian klimatu

Prognozowane zmiany klimatu obejmują wzrost średniej rocznej temperatury powietrza i siły oraz częstotliwości ekstremalnych zjawisk pogodowych (np.: trąby powietrzne, wichury), zmniejszenie grubości i czasu utrzymywania się pokrywy śnieżnej, częstsze susze oraz opady nawałne szczególnie latem (klimada2.ios.gov.pl).

Działania powinny obejmować zarówno zapobieganie zmianom klimatu, jak i adaptację do nich. Na terenie gminy Wodzisław należy dążyć do wyeliminowania kotłów bezklasowych ze źródeł ogrzewania, zmniejszenia liczby kotłów na paliwa stałe oraz zwiększenia wykorzystania odnawialnych źródeł energii co pozwoli zmniejszyć emisję gazów cieplarnianych. Należy również propagować wśród mieszkańców elektromobilność.

Ze względu na przewidywane susze i wzrost zagrożenia stepowaniem i pustynnieniem zaleca się zwiększenie retencji. Na terenie gminy większość rzek jest uregulowana, należy więc rozważyć ich renturyzację, może ona obejmować odtwarzanie dawnego koryta, odnawianie starorzeczy, likwidację umocnień brzegowych, reintrodukcję rodzimej fauny i flory oraz przebudowę budowli poprzecznych, które należy usunąć lub zmodernizować w sposób umożliwiający migrację organizmów, ale równocześnie spowalniający odpływ wody ze zlewni, stosując np.: bystrza lub rampy, ewentualnie korzystając z usług bobrów na terenach gdzie ich działalność nie będzie wywoływać szkód dla mieszkańców. Należy również rozważyć likwidację istniejących rowów melioracyjnych, jeśli nie mają znaczenia przeciwpowodziowego (Renaturyzacja wód, podręcznik dobrych praktyk renaturyzacji wód powierzchniowych). Korzystne dla zwiększenia retencji jest ponadto odtwarzanie terenów bagiennych i torfowisk (Mała retencja na obszarach wiejskich).

Innym sposobem magazynowania wody jest zalesianie terenów rolniczych o najłagodniejszych glebach i zwiększanie powierzchni lasów ochronnych (naukaoklimacie.pl). Lasy na terenie gminy zajmują powierzchnię 13,1%, zaś ponad 16% gruntów użytkowanych rolniczo zajmują gleby słabe i najłagodniejsze, które mogą podlegać zalesianiu.

Na terenach zurbanizowanych zaleca się natomiast rozbudowę błękitno-zielonej infrastruktury obejmującej, np.: zakładanie ogrodów deszczowych, placów wodnych, niecek bioretencyjnych, rowów infiltracyjnych i kwietnych łąk oraz stosowanie nawierzchni przepuszczalnej (Błękitno-zielona infrastruktura dla łagodzenia zmian klimatu w miastach, katalog techniczny). Elementy takie można wprowadzać w miejsce placów miejskich o powierzchni nieprzepuszczalnej, na terenie gminy Wodzisław jest to np.: Rynek miejski obsadzony nielicznymi, małymi drzewami.

Do celów retencyjnych służą również zbiorniki retencyjne. W celu nadania im bardziej naturalnego charakteru i zasiedlenia je przez zwierzęta, powinny mieć zróżnicowaną głębokość (np.: strefa płytkiej wody dla płazów, niedostępna wyspa dla ptaków), odpowiednią powierzchnię i być odsadzone roślinnością co pozwoli unikać nadmiernego nagrzewania się wody. Nie zaleca się natomiast budowy zalewów na rzekach, powodują one nieodwracalne zmiany w środowisku, pogorszenie jakości wody i utrudniają lub uniemożliwiają migrację organizmów (Zare i Kalantari 2018, Traczewska 2012). Gmina Wodzisław w kolejnych latach planuje rewitalizację Zbiornika Brzezie będącego zbiornikiem bocznym w stosunku do rzeki Mozgawa.

Powyższe działania poza zwiększeniem retencji zmniejszą również zagrożenie podtopieniami podczas opadów nawałnych.

8. Podsumowanie dotychczasowych działań w zakresie ochrony środowiska

Tabela 35. Zmiana wartości wskaźników monitorowania ujętych w POŚ.

Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartość wskaźnika				Zmiana wartości wskaźnika
		2018	2019	2020	2021	
Liczba instalacji fotowoltaicznych	szt.	b.d.	162	177	178	178
Długość czynnej sieci wodociągowej	km	150,0	153,06	153,7	155	5
Liczba przyłączy wodociągowych	szt.	2 158	2 188	2 194	2 208	50
Zużycie wody na 1 mieszkańca w gospodarstwie domowym	m ³	34	34	35	35	1
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	16,69	16,69	16,69	16,69	0
Liczba przyłączy kanalizacyjnych	szt.	342	350	370	380	38
Ścieki oczyszczone w ciągu roku	dam ³	75 512	79 183	81 907	85 185	5 673
Liczba zbiorników bezodpływowych	szt.	1 030	906	770	b.d.	260
Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.	0	60	230	b.d.	230
Ilość odebranych odpadów	Mg	1 423,7	1 453,5	752,6	1 078,4	345,3
Stosunek odebranych zmieszanych odpadów w stosunku do ogółu	%	17,65	44,77	54,92	60,78	43,13
Poziom recyklingu papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła	%	30,85	31,8	50,87	20,59	10,26
Ilość pozostałych wyrobów azbestowych	Mg	681,14	605,65	449,25	337	344,14
Lesistość	%	13,0	13,0	13,0	13,1	0,1

9. Powiązania obszarów interwencji z zagadnieniami horyzontalnymi

Powiązania obszarów interwencji z zagadnieniami horyzontalnymi. Rozpatrując obszary interwencji, wzięto pod uwagę zagadnienia horyzontalne. Poniższa tabela przedstawia, które obszary interwencji mają powiązanie z wybranymi zagadnieniami horyzontalnymi.

Tabela 36. Powiązania obszarów interwencji z zagadnieniami horyzontalnymi.

Obszary przyszłej interwencji	Powiązania z zagadnieniami (kwestiami) horyzontalnymi			
	adaptacja do zmian klimatu	nadzwyczajne zagrożenie środowiska	działania edukacyjne	monitoring środowiska
Ochrona klimatu i jakości powietrza	+	+	+	+
Zagrożenia hałasem	o	o	+	+
Pola elektromagnetyczne	—	—	+	+
Gospodarowanie wodami	+	o	+	+
Gospodarka wodno-ściekowa	o	o	+	+
Zasoby geologiczne	—	—	—	+
Gleby	+	—	+	+
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	o	o	+	+
Zasoby przyrodnicze	+	+	+	+
Zagrożenia poważnymi awariami	o	+	o	o

Symbol	Wyjaśnienie
+	wpływ bezpośredni – obszary przyszłej interwencji powiązane są w sposób bezpośredni z kwestiami horyzontalnymi
o	wpływ pośredni - obszary przyszłej interwencji powiązane są w sposób pośredni z kwestiami horyzontalnymi
—	wpływ bez związku – brak powiązania między obszarami interwencji, a kwestiami

10. Cele, kierunki interwencji i zadania wraz z harmonogramem rzeczowo - finansowym

Tabela 37. Harmonogram realizacji zadań własnych wyznaczonych w Programie ochrony środowiska dla gminy Wodzisław na kolejne lata.

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowy koszt [zł]	Termin realizacji	Źródło finansowania
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery	Prowadzenie gminnego punktu informacyjno-konsultacyjnego programu „Czyste powietrze”	gmina Wodzisław	35 000/rok	2022-2030	NFOŚiGW
2.				Kontrola przestrzegania Uchwały antysmogowej i zakazu spalania odpadów oraz wypalania traw ¹		ok. 30 000/ rok	2022-2026	Budżet gminy
3.				Utrzymanie transportu zbiorowego		2 000/rok	Zadanie ciągłe	Budżet gminy
4.			Rozbudowa odnawialnych źródeł energii i poprawa efektywności energetycznej	Przebudowa instalacji grzewczych i budowa instalacji fotowoltaicznej na szkole w Lubczy i Niegosławicach		423 000	2022-2023	Budżet gminy, RFIL, PŁ, środki unijne
5.				Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie gminy		2 940 000	2022-2023	
6.				Modernizacja oświetlenia ulicznego w gminie Wodzisław		1 516 431	2022	
7.			Edukacja odnośnie jakości powietrza	Edukacja mieszkańców w zakresie dbałości o jakość powietrza i inne działania z zakresu ochrony powietrza ¹		ok. 30 000/ rok	2022-2026	Budżet gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki krajowe lub unijne
8.	Zagrożenie hałasem	Zmniejszenie uciążliwości hałasu i jego natężenia	Ograniczenie uciążliwości hałasu komunikacyjnego	Rozwój i poprawa stanu gminnej infrastruktury drogowej wraz z nasadzeniami zieleni i budową ciągów pieszo-rowerowych również przy współpracy z innymi zarządcami dróg	gmina Wodzisław, zarządcy dróg	ok. 2 800 000	2022-2024	Budżet gminy, zarządcy dróg, RFIL, PŁ, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
9.	Gospodarowanie wodami	Poprawa jakości wód powierzchniowych oraz ochrona przed powodzią i niedoborem wody	Minimalizacja ryzyka powodziowego i ochrona przed niedoborem wody	Rewitalizacja zbiornika wodnego Brzezcie w Wodzisławiu	gmina Wodzisław	2 500 000	2022-2024	Budżet gminy, PGWWP, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne (PROW)
10.	Gospodarka wodno-ściekowa	Zapewnienie dostępu do czystej wody oraz wyeliminowanie dopływu nieoczyszczonych ścieków do środowiska	Zapewnienie dostępu do wody odpowiedniej jakości	Rozbudowa sieci wodociągowej na terenie gminy Wodzisław	gmina Wodzisław	2 426 000	2022-2024	Budżet gminy, RFIL, PŁ, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne (PROW)
11.			Ograniczenie negatywnego wpływu ścieków na środowisko	Budowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Wodzisław	gmina Wodzisław	1 050 000	2022-2024	
12.			Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych i wywozu ścieków przez mieszkańców ²	gmina Wodzisław	W ramach działalności bieżącej	Zadanie ciągłe	Budżet gminy	

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowy koszt [zł]	Termin realizacji	Źródło finansowania
13.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Ograniczenie ilości powstających odpadów, rozwój recyklingu i dążenie do gospodarki odpadami o obiegu zamkniętym	Gospodarowanie odpadami ograniczające ich negatywny wpływ na środowisko	Prowadzenie gospodarki odpadami (odbiór i zagospodarowanie odpadów) ²	gmina Wodzisław, właściciele	ok. 1 100 000 w 2022 r.	Zadanie ciągłe	Budżet gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
14.				Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy ³	gmina Wodzisław, właściciele	Zależy od liczby wniosków	2022-2032	
15.			Edukacja odnośnie gospodarki odpadami	gmina Wodzisław	Zależy od formy*	2022-2025	Budżet gminy, środki unijne	
16.	Zasoby przyrodnicze	Poprawa i ochrona bioróżnorodności, stanu przyrody, lasów i korytarzy ekologicznych, zapewnienie spójności ekosystemów oraz ograniczenie antropopresji	Ochrona form ochrony przyrody i innych obszarów naturalnych	Pielęgnacja pomników przyrody ⁴	gmina Wodzisław	ok. 50 100/rok	Zadanie ciągłe	Budżet gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW
17.				Utrzymanie zieleni gminnej				
18.	Zagrożenie poważnymi awariami	Przeciwdziałanie wystąpieniu i minimalizacja skutków poważnych awarii	Poprawa bezpieczeństwa ludności i środowiska	Zapewnienie działalności Ochotniczych Straży Pożarnych (OSP) (budowa remizy w Mierzawie)	gmina Wodzisław	20 000/rok	2022-2025	Budżet gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne

Legenda: ¹ - wynika z Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego [1 WŚ] (strona 101 i 103), ² - wynika z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach [19] (art. 3 ust. 3, art. 3 ust. 2), ³ - wynika z Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu 2009-2032 [13 MP], ⁴ - wynika z ustawy o ochronie przyrody [26] (art. 44 ust. 2).

Źródło: Uchwała w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Wodzisław na 2022 r. [11 WŚ], Uchwała w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Wodzisław na lata 2022-2032 [XI], Ustawa o samorządzie gminnym [33].

* formy edukacji ekologicznej obejmują, m.in.: ulotki, broszury, plakaty, spotkania informacyjne i warsztaty.

Tabela 38. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla gminy Wodzisław.

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Źródło finansowania
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery i poprawa efektywności energetycznej	Wymiana nieekologicznych instalacji grzewczych w budynkach prywatnych wraz z ich termomodernizacją (np.: „Czyste powietrze”)	Właściciel	Właściciel, WFOŚiGW, NFOŚiGW
2.				Rozwój elektromobilności (np.: „Mój elektryk”)	Właściciel	Właściciel, NFOŚiGW
3.			Rozbudowa OZE	Budowa farm fotowoltaicznych i wiatrowych na terenie gminy	Inwestor	Inwestor
4.				Montaż mikroinstalacji fotowoltaicznych na budynkach prywatnych (np.: „Mój prąd”, „Czyste powietrze”)	Właściciel	Właściciel, NFOŚiGW
5.			Działalność kontrolna i programowa	Ocena stanu jakości powietrza	GIOŚ	WFOŚiGW, NFOŚiGW
6.				Opracowywanie programów ochrony powietrza	Sejmik województwa	Środki własne jednostki, WFOŚiGW, NFOŚiGW

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Źródło finansowania
7.	Zagrożenie hałasem	Zmniejszenie uciążliwości hałasu i jego natężenia	Ograniczenie uciążliwości hałasu komunikacyjnego	Modernizacja dróg wojewódzkich i krajowych wraz z nasadzeniami zieleni i budową ciągów pieszo-rowerowych wzdłuż dróg wojewódzkich	ŚZDW, GDDKiA	MZDW, GDDKiA, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
8.			Działalność kontrolna i programowa	Kontrole źródeł hałasu oraz ograniczenie ich uciążliwości	Właściciel, WIOŚ	Właściciel, WFOŚiGW, NFOŚiGW
9.				Ocena stanu akustycznego środowiska	GIOŚ	WFOŚiGW, NFOŚiGW
10.				Opracowywanie Programów ochrony przed hałasem	Sejmik województwa	Środki własne jednostki, WFOŚiGW, NFOŚiGW
11.	Pola elektromagnetyczne	Utrzymanie niskich poziomów PEM	Działalność kontrolna	Kontrola instalacji emitujących pole elektromagnetyczne	Właściciel, WIOŚ	Właściciel, WFOŚiGW, NFOŚiGW
12.			Ocena i badanie poziomu PEM w środowisku	GIOŚ	WFOŚiGW, NFOŚiGW	
13.	Gospodarowanie wodami	Poprawa jakości wód powierzchniowych oraz ochrona przed powodzią i niedoborem wody	Poprawa stanu wód powierzchniowych	Osiągnięcie celów wyznaczonych dla wód powierzchniowych, odbudowa zdegradowanych ekosystemów, w tym renaturyzacja cieków	PGWWP	WSOŚiGW, NFOŚiGW, PGWWP
14.			Minimalizacja ryzyka powodziowego	Utrzymanie i rozwój infrastruktury przeciwpowodziowej		
15.			Ochrona przed niedoborem wody	Rozwój retencji	PGWWP	WSOŚiGW, NFOŚiGW, PGWWP, środki unijne
16.				Rozwój małej retencji („Moja woda”)	Właściciel	Właściciel, NFOŚiGW, środki unijne (PROW)
17.			Działalność kontrolna	Badanie i ocena stanu wód powierzchniowych	PSHM, GIOŚ	WSOŚiGW, NFOŚiGW, PGWWP
18.				Badanie i ocena stanu wód podziemnych	PSH, GIOŚ	WSOŚiGW, NFOŚiGW, PGWWP
19.	Gospodarka wodno-ściekowa	Zapewnienie dostępu do czystej wody oraz wyeliminowanie dopływu nieoczyszczonych ścieków do środowiska	Zapewnienie dostępu do wody odpowiedniej jakości	Racjonalne gospodarowanie wodą pitną	Właściciel	Właściciel
20.			Ograniczenie negatywnego wpływu ścieków na środowisko	Wymiana zbiorników bezodpływowych na posiadające atest, przydomowe oczyszczalnie ścieków lub wykonywanie przyłączy do sieci kanalizacyjnej	Właściciel	Właściciel, RFIL
21.			Regularny wywóz nieczystości płynnych	Właściciel	Właściciel	
22.	Zasoby geologiczne	Racjonalne gospodarowanie złożami i eliminacja negatywnego wpływu ich wydobycia na środowisko	Działalność kontrolna	Prowadzenie kontroli wydobycia złóż i likwidacja nielegalnego wydobycia	OUG	Środki własne jednostki
23.			Kontrola i udzielanie koncesji na wydobycie złóż	Starosta, Marszałek Województwa	WFOŚiGW, NFOŚiGW	
24.	Gleby	Ochrona gleb przed zanieczyszczeniem	Ograniczenie presji rolniczej	Promocja i rozwój rolnictwa ekologicznego	ŚODR, ARiMR	ARiMR, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne (PROW)
25.			Działalność kontrolna	Monitoring gleb	OSChRK, IUNG, GIOŚ	WFOŚiGW, NFOŚiGW

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Źródło finansowania
26.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Ograniczenie ilości powstających odpadów, rozwój recyklingu i dążenie do gospodarki odpadami o obiegu zamkniętym	Działalność kontrolna	Prowadzenie kontroli przestrzegania prawa w zakresie gospodarowania odpadami	WIOŚ	WFOŚiGW, NFOŚiGW
27.	Zasoby przyrodnicze	Poprawa i ochrona bioróżnorodności, stanu przyrody, lasów i korytarzy ekologicznych, zapewnienie spójności ekosystemów oraz ograniczenie antropopresji	Ochrona form ochrony przyrody i innych obszarów naturalnych	Sprawowanie kontroli nad obszarami chronionego krajobrazu, Natura 2000, rezerwatami i innymi terenami cennymi przyrodniczo oraz opracowywanie planów ochrony lub planów zadań ochronnych	Marszałek województwa, RDOŚ, GDOŚ	WFOŚiGW, NFOŚiGW
28.			Ochrona gatunkowa	Monitoring stanu ochrony środowiska i gatunków, w tym ptaków na poziomie siedlisk i regionów	GIOŚ	Środki własne jednostki, NFOŚiGW, WFOŚiGW
29.			Ochrona lasów i spójności terenów leśnych	Ochrona, pielęgnacja i utrzymanie terenów leśnych	Właściciele, Starosta, Lasy Państwowe	Właściciel, Starosta, Lasy Państwowe, WFOŚiGW, NFOŚiGW
30.			Rozwój zrównoważonej ekoturystyki	Zachowanie dziedzictwa kulturowego (zabytkowych kościołów i synagogi w Wodzisławiu)	Parafia	Budżet parafii
31.	Zagrożenie poważnymi awariami	Przeciwdziałanie wystąpieniu i minimalizacja skutków poważnych awarii	Poprawa bezpieczeństwa ludności i środowiska	Zapewnieni bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych	Przewoźnik	Przewoźnik
32.			Działalność kontrolna	Badanie przyczyn powstawania poważnych awarii	GIOŚ	Środki własne jednostki, WFOŚiGW, NFOŚiGW

Legenda: ARiMR – Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, GDDKiA – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, GIOŚ – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, IUNG – Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa, NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, OSChRK – Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Kielcach, OUG – Okręgowy Urząd Górniczy, OZE – odnawialne źródła energii, PEM – pola elektromagnetyczne, PŁ – Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, PGWWP – Państwowe Gospodarstwo Wody Polskie, PROW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, PSH – Państwowa Służba Hydrogeologiczna, PSHM – Polska Służba Hydrologiczno-Meteorologiczna, RDOŚ – Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska, RFIL – Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych, ŚODR – Świętokrzyski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, ŚZDW – Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Kielcach, WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska.

11. Cele, kierunki interwencji, zadania i wskaźniki monitorowania Programu ochrony Środowiska

Tabela 39. Wskaźniki monitorowania Programu ochrony środowiska w powiązaniu z wyznaczonymi zadaniami.

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadanie	Wskaźnik				Ryzyko
					Nazwa [źródło danych]	Jednostka	Wartość bazowa	Wartość docelowa	
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery	Prowadzenie gminnego punktu informacyjno-konsultacyjnego programu „Czyste powietrze”	Liczba wymienionych źródeł ciepła [UG]	szt.	b.d.	>0	Brak środków finansowych na realizację zadań inwestycyjnych, brak zainteresowania społeczeństwa
2.				Wymiana nieekologicznych instalacji grzewczych w budynkach prywatnych wraz z ich termomodernizacją (np.: „Czyste powietrze”)					
3.				Kontrola przestrzegania Uchwały antysmogowej i zakazu spalania odpadów oraz wypalania traw					
4.				Utrzymanie transportu zbiorowego					
5.			Rozbudowa odnawialnych źródeł energii i poprawa efektywności energetycznej	Przebudowa instalacji grzewczych i budowa instalacji fotowoltaicznej na szkole w Lubczy i Niegosławicach	Liczba instalacji OZE (kolektory słoneczne, mikroinstalacje fotowoltaiczne, pompy ciepła) [UG, geoportal]	szt.	ok. 178	>178	
6.				Montaż mikroinstalacji fotowoltaicznych na budynkach prywatnych (np.: „Mój prąd”, „Czyste powietrze”)					
7.				Budowa farm fotowoltaicznych i wiatrowych na terenie gminy					
8.				Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie gminy					
9.				Modernizacja oświetlenia ulicznego w gminie Wodzisław					
10.			Edukacja odnośnie jakości powietrza	Edukacja mieszkańców w zakresie dbałości o jakość powietrza i inne działania z zakresu ochrony powietrza	Liczba działań edukacyjnych [UG]	szt.	b.d.	min. 1/rok	
11.			Działalność kontrolna i programowa	Ocena stanu jakości powietrza	Liczba przekroczeń norm jakości powietrza w gminie [GIOŚ]	szt.	2	0	
12.				Rozwój elektromobilności (np.: Mój elektryk”)					
13.				Opracowywanie programów ochrony powietrza					

14.	Zagrożenie hałasem	Zmniejszenie emisji hałasu i jego uciążliwości	Ograniczenie uciążliwości hałasu komunikacyjnego	Rozwój i poprawa stanu gminnej infrastruktury drogowej wraz z nasadzeniami zieleni i budową ciągów pieszo-rowerowych również przy współpracy z innymi zarządcami dróg (w tym wojewódzkich i krajowych)	Prowadzenie modernizacji dróg [UG]	-	tak	tak
15.			Działalność kontrolna i programowa	Kontrola źródeł hałasu oraz ograniczenie ich uciążliwości Ocena stanu akustycznego środowiska Opracowywanie Programów ochrony przed hałasem	Kontrola przynależności szlaków komunikacyjnych na terenie gminy do szlaków głównych i kontrola hałasu wzdłuż głównych dróg [GDDKiA, Program ochrony powietrza przed hałasem]	-	tak	tak
16.	Pola elektro-magnetyczne	Utrzymanie niskich poziomów pól elektromagnetycznych	Działalność kontrolna	Kontrola instalacji emitujących pole elektromagnetyczne Ocena i badanie poziomów PEM w środowisku	Występowanie przekroczeń dopuszczalnego poziomu PEM [GIOŚ]	-	nie	nie
17.	Gospodarowanie wodami	Poprawa jakości wód powierzchniowych oraz ochrona przed powodzią i niedoborem wody	Poprawa stanu wód powierzchniowych i działalność kontrolna	Osiągnięcie celów wyznaczonych dla wód powierzchniowych, odbudowa zdegradowanych ekosystemów, w tym renaturyzacja cieków	Stan ogólny wód powierzchniowych [GIOŚ]	-	zły	dobry
18.				Badanie i ocena stanu wód powierzchniowych i podziemnych	Stan ogólny wód podziemnych [GIOŚ]	-	dobry	dobry
19.			Minimalizacja ryzyka powodziowego i ochrona przed niedoborem wody	Utrzymanie i rozwój infrastruktury przeciwpowodziowej	Występowanie powodzi i podtopień na terenie gminy [UG]	-	nie	nie
20.				Rozwój retencji i małej retencji („Moja woda”)				
21.				Rewitalizacja zbiornika wodnego Brzezie w Wodzisławiu	Przeprowadzenie rewitalizacji zbiornika Brzezie [UG]	-	nie	tak
22.	Gospodarka wodno-ściekowa	Zapewnienie dostępu do czystej wody oraz gospodarowanie ściekami ograniczające ich negatywny wpływ na środowisko	Zapewnienie dostępu do wody odpowiedniej jakości	Rozbudowa sieci wodociągowej na terenie gminy Wodzisław	Pojawianie się problemów z jakością wody pitnej [PWIS Jędrzejów]	-	tak	nie
23.					Długość sieci wodociągowej [UG]	km	155	>155
					Liczba przyłączy wodociągowych [GUS]	szt.	2 208	>2 208
					Zwodociągowanie [GUS]	%	78	>78
24.			Racjonalne gospodarowanie wodą pitną	Zużycie wody na 1 mieszkańca [GUS]	m ³	35	<35	
25.			Ograniczenie negatywnego wpływu ścieków na środowisko	Budowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Wodzisław	Długość sieci kanalizacyjnej [UG]	km	16,69	>16,69
26.					Liczba przyłączy kanalizacyjnych [UG]	szt.	380	>380
27.					Skanalizowanie [GUS]	%	12	>12
28.	Liczba osób korzystających z oczyszczalni ścieków [GUS]	os.			1 520	>1 520		

Brak środków finansowych na realizację zadań inwestycyjnych, brak zainteresowania społeczeństwa

29.	Gospodarka wodno-ściekowa	Zapewnienie dostępu do czystej wody oraz gospodarowanie ściekami ograniczające ich negatywny wpływ na środowisko	Ograniczenie negatywnego wpływu ścieków na środowisko	Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych i wywozu ścieków przez mieszkańców	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków [GUS]	szt.	230	>230	Brak środków finansowych na realizację zadań inwestycyjnych, brak zainteresowania społeczeństwa
30.				Wymiana zbiorników bezodpływowych na posiadające atest, przydomowe oczyszczalnie ścieków lub wykonywanie przyłączy do sieci kanalizacyjnej	Liczba zbiorników bezodpływowych [GUS]	szt.	770	<770	
31.	Zasoby geologiczne	Racjonalne gospodarowanie złożami i eliminacja negatywnego wpływu ich wydobycia na środowisko	Działalność kontrolna	Prowadzenie kontroli wydobywania złóż i likwidacja nielegalnego wydobywania	Wykorzystywanie wyrobisk do składowania odpadów [UG]	-	tak	nie	
				Kontrola i udzielanie koncesji na wydobywanie złóż	Występowanie nielegalnej eksploatacji złóż na terenie gminy [PIG-PIB]	-	nie	nie	
32.	Gleby	Ochrona gleb przed zanieczyszczeniem	Ograniczenie presji rolniczej	Promocja rolnictwa ekologicznego	Występowanie gleb silnie zanieczyszczonych WWA, metalami ciężkimi i pestycydami [IUNG]	-	nie	nie	
			Działalność kontrolna	Monitoring gleb					
33.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Ograniczenie ilości powstających odpadów i dążenie do gospodarki odpadami o obiegu zamkniętym	Gospodarowanie odpadami ograniczające ich negatywny wpływ na środowisko oraz zwiększanie świadomości społecznej odnośnie gospodarki odpadami	Prowadzenie gospodarki odpadami (odbiór i zagospodarowanie odpadów)	Występowanie nielegalnych składowisk odpadów na terenie gminy [UG]	-	tak	nie	
34.				Prowadzenie kontroli przestrzegania prawa w zakresie gospodarowania odpadami	Koszty gospodarowania odpadami [UG]	zł	1 174 773	<1 174 773	
35.				Edukacja w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz ich prawidłowej segregacji	Ilość odebranych odpadów zmieszanych w stosunku do ogółu odpadów [UG]	%	60,78	<60,78	
36.				Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy	Poziom recyklingu papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła [UG]	%	20,59	>20,59	
37.					Ilość wykorzystywanych wyrobów azbestowych [UG]	Mg	337	<337	
38.	Zasoby przyrodnicze	Poprawa bioróżnorodności i ochrona środowiska naturalnego, a także zmniejszenie presji na środowisko	Ochrona form ochrony przyrody i innych obszarów naturalnych oraz gatunkowa	Sprawowanie kontroli nad obszarami chronionego krajobrazu, Natura 2000 i innymi obszarami cennymi przyrodniczo	Powierzchnia terenów podlegających ochronie prawnej w stosunku do ogólnej powierzchni gminy [GDOŚ, GUS]	%	69	≥69	
				Monitoring stanu ochrony środowiska i gatunków, w tym ptaków na poziomie siedlisk i regionów	Liczba ustanowionych planów ochrony lub planów zadań ochronnych [GDOŚ]	szt.	1	2	
Pielęgnacja pomników przyrody i utrzymanie zieleni gminnej				Liczba pomników przyrody [UG, RDOŚ]	szt.	13	≥13		
39.									
40.				Rozwój zrównoważonej ekoturystyki	Zachowanie dziedzictwa kulturowego (zabytkowych kościołów i synagogi w Wodzisławiu)	Prowadzenie prac w celu zachowania dziedzictwa kulturowego [UG]	-	b.d.	tak
41.		Ochrona lasów i spójności terenów leśnych	Ochrona i pielęgnacja terenów leśnych	Lesistość na terenie gminy [GUS]	%	13,1	≥13,1		

42.	Zagrożenie poważnymi awariami	Przeciwdziałanie wystąpieniu i minimalizacja skutków poważnych awarii	Poprawa bezpieczeństwa ludności i środowiska oraz działalność kontrolna	Zapewnienie działalności Ochotniczych Straży Pożarnych (OSP) (budowa remizy w Mierzawie)	Działalność OSP na terenie gminy [UG]	-	tak	tak	Brak środków finansowych na realizację zadań
				Zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych					
				Badanie przyczyn powstawania poważnych awarii					

Legenda: GDDKiA – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, GDOŚ – Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, GIOŚ – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, GUS – Główny Urząd Statystyczny, IUNG – Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa, OSP – Ochotnicza Straż Pożarna, PIB-PIB – Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy, RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, UG – Urząd Miasta i Gminy Wodzisław, WWA – Wielopierścieniowe Węglowodory Aromatyczne.

12. System realizacji programu ochrony środowiska

12.1 Zarządzanie Programem Ochrony Środowiska

Realizacja wyznaczonych celów i kierunków interwencji wymaga ustalenia systemu zarządzania programem ochrony środowiska. Podstawą jest wdrożenie odpowiednich działań o charakterze organizacyjnym. W odniesieniu do analizowanego dokumentu główną jednostką, na której spoczywać będzie realizacja wyznaczonych zadań będzie gmina Wodzisław.

Zarządzanie Programem wiąże się z:

- zaplanowaniem wdrażania zadań,
- koordynacją przebiegu i oceną stopnia ich realizacji,
- bieżącym monitorowaniem skutków ich wdrażania i związaną z tym aktualizacją kierunków interwencji,
- monitorowaniem osiągniętego poziomu zdefiniowanych celów POŚ,
- sprawozdawczością na temat wykonania Programu.

Wymienione poniżej instrumenty zarządzania POŚ pozwalają prowadzić działania z zakresu ochrony środowiska przyczyniając się do osiągnięcia celów nie tylko lokalnych, ale i szczebla wojewódzkiego oraz krajowego. Są to instrumenty umożliwiające wprowadzenie przepisów, egzekwowanie ich oraz pozyskiwanie funduszy na działania ograniczające bądź kompensujące degradację środowiska związaną z działalnością człowieka.

12.1.1 Instrumenty prawne

Podstawowymi aktami normatywnymi są ustawy, które określają narzędzia prawne wykorzystywane dla realizacji zadań w dziedzinie ochrony środowiska, jak również nakładają na organy administracji samorządowej obowiązki w tym zakresie.

Według art. 363 *ustawy poś* burmistrz w drodze decyzji może nakazać osobie fizycznej, której działalność negatywnie oddziałuje na środowisko, wykonanie w określonym czasie czynności zmierzających do ograniczenia negatywnego oddziaływania oraz przywrócenia środowiska do stanu właściwego. Jeżeli osoba fizyczna nie dostosuje się do wymagań tej decyzji, burmistrz, według art. 368 *ww. ustawy*, może w drodze kolejnej decyzji wstrzymać użytkowanie instalacji lub urządzenia, które powoduje negatywne oddziaływanie. Decyzję wstrzymującą może również wydać w stosunku do instalacji, która narusza wymagania dotyczące instalacji, z której emisja nie wymaga pozwolenia. Według art. 379 *ww. ustawy* burmistrz sprawuje również kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska w odpowiadającym swojemu urzędowi zakresie. Jeśli w wyniku kontroli stwierdzi naruszenie przepisów lub uzasadnione podejrzenie, że takie naruszenie mogło nastąpić, występuje do WIOŚ o podjęcie odpowiednich działań przekazując urzędowi dokumentację sprawy. Burmistrz, według art. 379.4. *ww. ustawy* może występować ponadto w roli oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenia przeciw przepisom o ochronie środowiska. *Ustawa poś* daje uprawnienia decyzyjne w zakresie ochrony środowiska również Radzie Miejskiej. Według art. 157 *ww. ustawy* Rada Miejska może w drodze uchwały ustanawiać ograniczenia co do czasu funkcjonowania instalacji lub korzystania z urządzeń, których hałas może negatywnie oddziaływać na środowisko, przy czym ograniczenia nie dotyczą instalacji w miejscach kultu religijnego.

Według *ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska* w przypadku bezpośredniego zagrożenia środowiska burmistrz może skierować do WIOŚ zawierający uzasadnienie wniosek o podjęcie należących do jego kompetencji działań zmierzających do usunięcia tego zagrożenia, jeżeli takie działania leżą poza kompetencjami wójta.

Również *ustawa ooś* daje burmistrzom pewne kompetencje. Według art. 75 *ust. 4* burmistrz jest organem właściwym do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięć innych

niż opisane w art. 75 ust. 1, 1a, 2 i 3. Natomiast według art. 82 ust. 1 pkt. 2c może również odpowiadać za monitorowanie oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Innymi aktami nakładającymi na jednostki samorządu terytorialnego pewne obowiązki są pozostałe akty prawne, m.in.: rozporządzenia, zarządzenia oraz akty prawa miejscowego.

12.1.2 Instrumenty finansowe

Realizacja wyznaczonych celów, kierunków interwencji i zadań szczegółowych nakreślonych w POŚ wymaga w większości zabezpieczenia znacznych środków finansowych. Do instrumentów finansowych mogących być źródłem realizacji przedsięwzięć proekologicznych zalicza się:

- opłaty za korzystanie ze środowiska,
- opłaty produktowe i depozytowe,
- administracyjne kary pieniężne,
- budżet gminy, powiatu i województwa,
- kredyty bankowe (Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK), Bank Ochrony Środowiska (BOŚ)),
- dotacje i pożyczki celowe,
- fundusze unijne (Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego, Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich),
- programy krajowe skierowane do osób indywidualnych (Mój prąd, Czyste powietrze, Moja woda, Mój elektryk, ARiMR), ale również gmin (Stop smog, Wsparcie gmin popegeerowskich (2021) w ramach Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych),
- programy regionalne (powiatowe, związków gminnych i wojewódzkie),
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

12.1.3 Instrumenty społeczne

Istotnym instrumentem jest również możliwość udziału społeczeństwa w podejmowaniu decyzji i opracowywaniu dokumentów środowiskowych. Gwarancja udziału społeczeństwa w ochronie środowiska zawarta została w art. 5 ustawy oos [2]. W myśl ustawy każdy ma prawo uczestniczenia, na warunkach określonych ustawą oraz składania uwag i wniosków w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa. Dokładne przepisy określa Dział III ustawy: Udział społeczeństwa w ochronie środowiska.

Do instrumentów społecznych pozwalających na zarządzanie POŚ i realizację jego zadań i celów oraz ewentualną zmianę jego postanowień należą:

- **edukacja ekologiczna społeczeństwa** (materiały papierowe (ulotki, broszury, plakaty), konkursy, spotkania informacyjne, warsztaty, szkolenia itp.),
- **współpraca i budowanie partnerstwa** pomiędzy samorządem a społeczeństwem oraz pomiędzy powiatowymi i gminnymi służbami ochrony środowiska, instytucjami naukowymi, organizacjami proekologicznymi i społecznymi,
- **nacisk społeczny**, czyli petycje, demonstracje i protesty, akcje zbierania podpisów.

12.1.4 Instrumenty strukturalne i infrastrukturalne

Polityka ochrony środowiska to zespół działań mających na celu zarządzanie środowiskiem zgodnie z zasadami jego ochrony oraz zrównoważonym rozwojem. Do jej realizacji służą dokumenty sektorowe, programowe, strategiczne i planistyczne, na szczeblu gminnym są to, np. Strategie Rozwoju, Plany Rozwoju Lokalnego, Plany Odnowy Miejscowości, Programy Gospodarki Niskoemisyjnej, Programy Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest, Programy Rewitalizacji, Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, a także Program Ochrony Środowiska. Dokumenty te powinny się wzajemnie uzupełniać i potwierdzać, wspólnie zaś tworzyć spójny i sprawny system realizacji zadań, których celem jest rozwój gminy. Jednym z instrumentów organizacyjnych realizacji Programu Ochrony

Środowiska jest więc działaniem zgodne z zapisami wymienionych dokumentów, kolejnym zaś racjonalne i logiczne rozplanowanie kolejnych inwestycji.

Zadania planowane do realizacji w ramach poszczególnych celów i kierunków interwencji, zostały określone z uwzględnieniem koniecznej dla ich realizacji infrastruktury. Obecne zasoby infrastrukturalne gminy oraz realne możliwości ich potencjalnej rozbudowy, pozwalają potwierdzić możliwość realizacji planowanych zadań.

Powyższe instrumenty mają zapewnić lokalny rozwój następujący bez degradacji zasobów przyrody i jej ekosystemów oraz uwzględniać warunki przyrodnicze panujące na terenie gminy. Prawidłowy ekorozwój gminy wymaga zastąpienia filozofii maksymalnego zysku, filozofią wspólnego interesu. Dlatego tak ważne jest współdziałanie samorządu i mieszkańców (edukacja ekologiczna, udział społeczny itp.). Program Ochrony Środowiska dla gminy Wodzisław przedstawia cele i kierunki zmierzające do poprawy stanu środowiska w zgodzie z dalszym rozwojem społecznym i gospodarczym mieszkańców gminy.

12.2 Monitorowanie Programu Ochrony Środowiska

Realizacja celów zawartych w POŚ dla gminy Wodzisław oraz wdrożone działania powinny podlegać monitoringowi. Wynika on z konieczności oceny wpływu podejmowanych działań na środowisko. Celem monitoringu jest ponadto określenie postępu realizacji zdefiniowanych zadań i ewentualne zwiększenie efektywności zaplanowanej polityki środowiskowej. Jest również narzędziem wspomagającym prawne, finansowe i społeczne instrumenty zarządzania środowiskiem.

Monitoring polega na zbieraniu i analizowaniu dostępnych danych o środowisku oraz zachodzących w nim zmian, w sposób zapewniający określenie efektów wszystkich działań na rzecz ochrony środowiska. Jego sprawne prowadzenie wymaga także okresowej wymiany informacji pomiędzy jednostkami organizacyjnymi, w zakresie stopnia zaawansowania realizacji poszczególnych zadań.

Monitorowanie wdrażania postanowień POŚ polegać będzie głównie na działaniach organizacyjno-kontrolnych, do których należą:

- 1) ocena stopnia wykonania zadań (w tym ocena efektywności wykonywania zadań)
- 2) ocena skutków środowiskowych wdrażanych działań
- 3) ocena wpływu podjętych działań na rozwiązanie lub minimalizację zidentyfikowanych problemów w zakresie stanu środowiska
- 4) ocena rozbieżności pomiędzy założonymi celami, kierunkami i zadaniami, a ich wykonaniem (ocena przyczynowo-skutkowa)

W celu prawidłowego nadzoru nad realizacją opracowanego POŚ wyznaczono wskaźniki monitorowania, które będą pomocne w przedstawianiu stopnia realizacji planowanych zadań. Dla każdego z wyznaczonych wskaźników określono wartość bazową i docelową, która będzie podstawą do oceny postępu realizacji celów i zadań POŚ dla gminy Wodzisław oraz narzędziem niezbędnym do opracowania Raportów oraz przyszłych aktualizacji POŚ. Przy ustalaniu wskaźników monitorowania wzięto pod uwagę istniejące uwarunkowania środowiskowe wynikające ze stanu środowiska na terenie gminy oraz wyznaczone cele i kierunki interwencji, a także dostępność danych ilościowych i jakościowych. Wskaźniki monitorowania w powiązaniu z wyznaczonymi zadaniami znajdują się w tabeli 38. Jako główne narzędzie służące analizie skutków realizacji zadań wyznaczonych w POŚ dla gminy Wodzisław należy wskazać system Państwowego Monitoringu Środowiska.

12.3 Sprawozdawczość

Zgodnie z art. 18 *ustawy poś [1]* z wykonania Programów Ochrony Środowiska organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy. Po przedstawieniu raportów są one przekazywane przez organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy odpowiednio do ministra właściwego do spraw środowiska, organu wykonawczego województwa i organu wykonawczego powiatu.

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska bazuje, m.in. na:

- wynikach badań prowadzonych w ramach PMŚ,
- informacjach i materiałach GUS,
- sprawozdaniu z wykonania budżetu,
- danych gminy na temat stopnia realizacji zadań prośrodowiskowych,
- danych z pozostałych podmiotów, które zostały zaangażowane w realizację zadań własnych i monitorowanych POŚ.

12.4 System instytucji zaangażowanych w realizację programu ochrony środowiska

Główną jednostką odpowiedzialną za realizację zadań wyznaczonych w POŚ będzie gmina Wodzisław. Na gminie spoczywa prawidłowa koordynacja, zarządzanie i monitorowanie realizacji zapisów i zadań wyznaczonych w POŚ oraz ocena realizacji postawionych celów.

W realizacji poszczególnych zadań uczestniczyć będą:

- podmioty odpowiedzialne za organizację i zarządzanie: władze gminy i rada gminy;
- podmioty realizujące zadania: gmina, inne jednostki działające na danym terenie (np.: PGWWP), mieszkańcy;
- podmioty kontrolujące i monitorujące przebieg realizacji i efekty POŚ: gmina, powiat, WIOŚ, GIOŚ, PGWWP, RDLP, podmioty gospodarcze, jednostki naukowo-badawcze itp.);
- podmioty informacyjne (lokalne media, jednostki oświaty, organizacje pozarządowe).

12.5 Wykaz interesariuszy

Podczas tworzenia niniejszego dokumentu pozyskano dane od:

- Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad (GDDKiA);
- Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie (BDL);
- Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie (GDOŚ);
- Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie (GIOŚ);
- Generalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Warszawie (GDLP);
- Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Warszawie (IMGW);
- Instytutu Upraw Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach (IUNG);
- Narodowego Instytutu Dziedzictwa (NID);
- Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie (PGWWP);
- Państwowego Instytutu Geologicznego w Warszawie (PIG-PIB);
- Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Jędrzejowie (PPIS);
- Państwowej Służby Hydrogeologicznej (PSH);
- Polskich Sieci Elektroenergetycznych (PSE);
- Urzędu Miasta i Gminy Wodzisław.

W ramach opracowanego dokumentu wyznaczono zadania własne oraz monitorowane, za których współrealizację odpowiedzialni będą:

- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR);
- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (GIOŚ);
- Gmina Wodzisław;
- Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG);
- Lasy Państwowe;
- Marszałek Województwa Świętokrzyskiego;
- Świętokrzyski Ośrodek Doradztwa Rolniczego (ŚODR);
- Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich (ŚZDW);
- Minister Środowiska;
- Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Kielcach (OSChRK);

- Okręgowy Urząd Górniczy (OUG);
- Państwowa Służba Hydrogeologiczna (PSH);
- Państwowa Służba Hydrogeologiczno-Meteorologiczna (PSHM);
- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (PGWWP);
- Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska (RDOŚ);
- Sejmik Województwa Świętokrzyskiego;
- Starosta Powiatu Jędrzejowskiego;
- Właściciele gruntów i mieszkańcy;
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (WIOŚ);

10. Spis tabel

Tabela 1. Struktura użytkowania terenu gminy Wodzisław.....	20
Tabela 2. Rodzaje działalności gospodarczej na terenie gminy Wodzisław w 2021 roku.....	22
Tabela 3. Liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy Wodzisław na przestrzeni ostatnich 11 lat.	22
Tabela 4. Klasyfikacja stref w ramach oceny jakości powietrza w strefie świętokrzyskiej za rok 2021.....	26
Tabela 5. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Ochrona klimatu i jakości powietrza”.....	28
Tabela 6. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez źródła hałasu z wyłączeniem hałasu powodowanego przez statki powietrzne i linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami mającymi zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki ochrony przed hałasem.	29
Tabela 7. Ruch roczny na drogach w gminie Wodzisław.....	30
Tabela 8. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zagrożenie hałasem”.....	31
Tabela 9. Wyniki pomiarów PEM.....	32
Tabela 10. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Pole elektromagnetyczne”.....	32
Tabela 11. Ogólna charakterystyka JCWPd nr 100.....	33
Tabela 12. Klasa jakości wód podziemnych w punktach monitoringowych w pobliżu gminy Wodzisław.	34
Tabela 13. Charakterystyka GZWP nr 409 Niecka Miechowska (SE).	35
Tabela 14. Charakterystyka JCWP na obszarze gminy Wodzisław.....	36
Tabela 15. Ocena stanu monitorowanych JCWP na obszarze gminy Wodzisław.	37
Tabela 16. Czynniki wpływające na ocenę stanu poszczególnych klas wód powierzchniowych terenu gminy.	38
Tabela 17. Dane na temat suszy rolniczej na terenie gminy Wodzisław według SMSR IUNG.	38
Tabela 18. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarowanie wodami”.	40
Tabela 19. Charakterystyka ujęć wody pitnej gminy Wodzisław.....	41
Tabela 20. Charakterystyka zaopatrzenia w wodę na terenie gminy Wodzisław w latach 2018–2021.....	42
Tabela 21. Charakterystyka gospodarki ściekowej na terenie gminy Wodzisław w latach 2018 – 2021....	42
Tabela 22. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarka wodno - ściekowa”.....	43
Tabela 23. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zasoby geologiczne”.....	44
Tabela 24. Gleby w podziale na klasy bonitacyjne na terenie gminy Wodzisław.....	45
Tabela 25. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gleby”.	45
Tabela 26. Instalacje komunalne na terenie województwa świętokrzyskiego.....	46
Tabela 27. Instalacje planowane do budowy/rozbudowy/modernizacji w województwie świętokrzyskim.	47
Tabela 28. Informacja o podstawowych frakcjach odpadów komunalnych odebranych z terenu gminy Wodzisław w latach 2018-2021.....	48
Tabela 29. Charakterystyka stanu gospodarowania odpadami na terenie gminy Wodzisław.....	48
Tabela 30. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów”.....	49
Tabela 31. Powierzchnia terenów chronionych na obszarze gminy Wodzisław.....	50
Tabela 32. Pomniki przyrody na terenie gminy Wodzisław.	52
Tabela 33. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zasoby przyrodnicze”.....	53
Tabela 34. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zagrożenia poważnymi awariami”.....	54
Tabela 35. Zmiana wartości wskaźników monitorowania ujętych w POŚ.	57
Tabela 36. Powiązania obszarów interwencji z zagadnieniami horyzontalnymi.....	58
Tabela 37. Harmonogram realizacji zadań własnych wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla gminy Wodzisław na kolejne lata.	59
Tabela 38. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla gminy Wodzisław.....	60

Tabela 39. Wskaźniki monitorowania Programu ochrony środowiska w powiązaniu z wyznaczonymi zadaniami.....	63
---	----

11. Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie gminy Wodzisław na tle powiatu i województwa.	18
Rysunek 2. Położenie gminy Wodzisław na tle sąsiednich gmin.	19
Rysunek 3. Położenie gminy Wodzisław pod względem regionalizacji fizyczno-geograficznej Polski.....	20
Rysunek 4. Liczba ludności i struktura wieku w gminie Wodzisław w latach 2010 – 2020.....	21
Rysunek 5. Położenie gminy Wodzisław na tle dzielnic rolniczo-klimatycznych.	24
Rysunek 6. Położenie gminy Wodzisław względem stref dla celów oceny jakości powietrza oraz najbliższe gminie stacje pomiarowe.	25
Rysunek 7. Infrastruktura drogowa na terenie gminy Wodzisław.....	30
Rysunek 8. Położenie gminy Wodzisław na tle JCWPd wraz z lokalizacją punktów monitoringu wód podziemnych.	33
Rysunek 9. Zasięg występowania GZWP względem gminy Wodzisław.	35
Rysunek 10. Cieki, zbiorniki wodne, mokradła i jazy na terenie gminy Wodzisław.	36
Rysunek 11. Zasięg występowania JCWP względem gminy Wodzisław.	37
Rysunek 12. Obszary powodzi historycznych i predysponowane do występowania ruchów masowych na terenie gminy Wodzisław.....	39
Rysunek 13. Położenie ujęć wód i oczyszczalni ścieków dla gminy Wodzisław.....	41
Rysunek 14. Formy ochrony przyrody na terenie gminy Wodzisław.	51

12. Wykorzystywane akty prawne

DZIENNIK USTAW:

- [1] Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2021 r., poz. 1973)
- [2] Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2021 r., poz. 1057)
- [3] Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2021 r., poz. 247 z późn. zm.)
- [4] Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy - Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2014 r., poz. 1101)
- [5] Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. z 2016 r., poz. 1911)
- [6] Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz.U. z 2021 r., poz. 1615)
- [7] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. z 2021 r., poz. 845)
- [8] Ustawa z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2021 r., poz. 1070)
- [9] Ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz.U. z 2021 r., poz. 724)
- [10] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. z 2014 r., poz. 112)
- [11] Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r., poz. 2448)
- [12] Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2021 r., poz. 2233)

- [13] Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 7 listopada 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobów oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz.U. z 2019 r., poz. 2148)
- [14] Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych. a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. z 2021 r., poz. 1475)
- [15] Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. z 2020 r., poz. 2028 z późn. zm.)
- [16] Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2017 r., poz. 2294)
- [17] Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 września 2012 r. w sprawie gleboznawczej klasyfikacji gruntów (Dz.U. z 2012 r., poz. 1246)
- [18] Ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz.U. z 2021 r., poz. 76)
- [19] Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z 2021 r., poz. 888 z późn. zm.)
- [20] Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. z 2021 r., poz. 779 z późn. zm.)
- [21] Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 r., poz. 1579 z późn. zm.)
- [22] Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 3 sierpnia 2021 r. w sprawie sposobu obliczania poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych (Dz.U. z 2021 r., poz. 1530)
- [23] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie poziomów ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (Dz.U. z 2017 r., poz. 2412)
- [24] Ustawa z dnia 17 grudnia 2020 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2020 r., poz. 2361)
- [25] Ustawa z dnia 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021 r., poz. 2151)
- [26] Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2021 r., poz. 1098 z późn. zm.)
- [27] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz.U. z 2014 r., poz. 1713)
- [28] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 grudnia 2017 r. w sprawie kryteriów uznawania tworów przyrody żywej i nieożywionej za pomniki przyrody (Dz.U. z 2017 r., poz. 2300)
- [29] Rozporządzenie Ministra Rolnictwo i Rozwoju Wsi z dnia 10 sierpnia 2021 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń (Dz.U. z 2021 r., poz. 1485)
- [30] Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz.U. z 2020 r., poz. 1421)
- [31] Rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz.U. z 2016 r., poz. 138)
- [32] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 grudnia 2002 r. w sprawie poważnych awarii objętych obowiązkiem zgłoszenia do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2021 r., poz. 1555)
- [33] Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2022 r., poz. 559)

MONITOR POLSKI:

- [1 MP] Uchwała nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (M.P. z 2017 r., poz. 260)
- [2 MP] Obwieszczenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 marca 2021 r. w sprawie polityki energetycznej państwa do 2040 r. (M.P. z 2021 r., poz. 264)
- [3 MP] Uchwała nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r. w sprawie przyjęcia „Polityki ekologicznej państwa 2030 – strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej” (M.P. z 2019 r., poz. 794)
- [4 MP] Uchwała nr 7 Rady Ministrów z dnia 15 stycznia 2013 r. w sprawie Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020” (M.P. z 2013 r., poz. 73)
- [5 MP] Uchwała nr 105 Rady Ministrów z dnia 24 września 2019 r. w sprawie przyjęcia „Strategii zrównoważonego rozwoju transportu do 2030 roku” (M.P. z 2019 r., poz. 1054)
- [6 MP] Uchwała nr 123 Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r. w sprawie przyjęcia „Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030” (M.P. z 2019 r., poz. 1150)
- [7 MP] Uchwała nr 102 Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 r. w sprawie przyjęcia „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030” (M.P. z 2019 r., poz. 1060)
- [8 MP] Uchwała nr 34 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2019 r. w sprawie przyjęcia Krajowego programu ograniczania zanieczyszczenia powietrza (M.P. z 2019 r., poz. 572)
- [9 MP] Uchwała nr 92 Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przyjęcia „Założeń do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030” (M.P. z 2019 r., poz. 941)
- [10 MP] Aktualizacja Krajowego Programu oczyszczania ścieków komunalnych (Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 11 grudnia 2017 r. w sprawie ogłoszenia aktualizacji krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych (M.P. z 2017 r., poz. 1183))
- [11 MP] Uchwała nr 88 Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2016 r. w sprawie Krajowego planu gospodarki odpadami 2022 (M.P. z 2016 r., poz. 784)
- [12 MP] Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej (Uchwała nr 213 Rady Ministrów z dnia 6 listopada 2015 r. w sprawie zatwierdzenia „Programu ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2015-2020 (M.P. z 2015 r., poz. 1207))
- [13 MP] Komunikat Ministra Gospodarki z dnia 29 lipca 2009 r. o podjęciu przez Radę Ministrów uchwały w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” (M.P. z 2009 r. nr 50, poz. 735)

DZIENNIK URZĘDOWY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO:

- [1 WŚ] Uchwała nr XXII/291/20 Sejmiku Woj. Święt. z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie określenia „Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych” (Dz.Urz. Woj. Święt. z 2020 r., poz. 2615)
- [2 WŚ] Uchwała nr XLVII/833/14 Sejmiku Woj. Święt. z dnia 22 września 2014 r. w sprawie uchwalenia zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego zwanej dalej Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego (Dz.Urz. Woj. Święt. z 2014 r., poz. 2870)
- [3 WŚ] Uchwała nr XXII/292/20 Sejmiku Woj. Święt. z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (Dz.Urz. Woj. Święt. z 2020 r., poz. 2616)
- [4 WŚ] Uchwała nr IV/63/19 Sejmiku Woj. Święt. z dnia 28 stycznia 2019 r. w sprawie określenia „Aktualizacji Programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, położonych w pobliżu dróg krajowych z terenu województwa świętokrzyskiego, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływania akustyczne” (Dz.Urz. Woj. Święt. z 2019 r., poz. 653)

- [5 WŚ] Uchwała nr XLII/603/18 Sejmiku Woj. Świąt. z dnia 19 marca 2018 r. w sprawie określenia „Aktualizacji Programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, położonych w pobliżu dróg wojewódzkich z terenu województwa świętokrzyskiego, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne” (Dz.Urz. Woj. Świąt. z 2018 r., poz. 1149)
- [6 WŚ] Uchwała nr XX/152/2020 Rady Gminy Wodzisław z dnia 29 maja 2020 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Wodzisław (Dz.Urz. Woj. Świąt. z 2020 r., poz. 2185)
- [7 WŚ] Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 20 września 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody Lubcza (Dz.Urz. Woj. Świąt. z 2017 r., poz. 2855)
- [8 WŚ] Rozporządzenie Nr 57/2002 Wojewody Świętokrzyskiego z 18 listopada 2002 r. w sprawie ustanowienia planów ochrony dla rezerwatów przyrody: Dalejów, Kamień Michniowski, Barania Góra, Świnia Góra, Bukowa Góra, Góra Sieradowska, Małe Gołoborze, Szczytniak, Oleszno, Gaj, Lisiny Bedzechowskie, Modrzewie, Ulów, Ługi, Skały w Krynkach, Rosochacz, Ciechostowice, Cisów, Radomice, Zielonka, Grabowiec, Góra Jeleniowska, Zamczysko, Polana Polichno, Lubcza, Wroni Dół, Kamienne Kręgi, Perzowa Góra, Skałki Piekło pod Niekłaniem, Góra Żakowa (Dz.Urz. Woj. Świąt. z 2002 r., nr 165, poz. 2058)
- [9 WŚ] Uchwała nr XXXV/622/13 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 września 2013 r. dotycząca wyznaczenia Miechowsko-Działoszyckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz.Urz. Woj. Świąt. z 2013 r., poz. 3314)
- [10 WŚ] Rozporządzenie nr 2/2018 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 23 maja 2018 r., w sprawie zwalczania zgnilca amerykańskiego pszczoł na terenie powiatu kieleckiego i jędrzejowskiego (Dz.Urz. Woj. Świąt. z 2018 r., poz. 2024)
- [11 WŚ] Uchwała nr XXXVIII/373/2022 Rady Miejskiej w Wodzisławiu z dnia 28 stycznia 2022 r. w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Wodzisław na 2022 r. (Dz.Urz. Woj. Świąt. z 2022 r., poz. 490)

INNE:

- [I] Uchwała nr XX/290/16 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 5 lutego 2016 r. w sprawie przyjęcia „Programu ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2015-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025”
- [II] Uchwała nr XXXIX/285/2018 Rady Powiatu w Jędrzejowie z dnia 18 października 2018 roku w sprawie przyjęcia „Programu ochrony środowiska dla powiatu jędrzejowskiego na lata 2018-2022, z uwzględnieniem perspektywy do 2028 r.”
- [III] Uchwała nr XXX/406/21 Sejmiku Woj. Śwt. z dnia 29 marca 2021 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+
- [IV] Uchwała nr XXIV/165/2016 Rady Gminy Wodzisław z dnia 28 grudnia 2016 r. w sprawie przyjęcia „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Wodzisław na lata 2016-2020”
- [V] Uchwała Nr XXVI/235/05 Rady Gminy w Wodzisławiu z dnia 26 kwietnia 2005 r. w sprawie zatwierdzenia projektu planu aglomeracji „WODZISŁAW”
- [VI] Uchwała nr XXV/356/16 Sejmiku Woj. Śwt. z dnia 27 lipca 2016 r. w sprawie uchwalenia aktualizacji „Planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego”
- [VII] Zarządzenie nr 123/19 Marszałka Województwa Świętokrzyskiego z dnia 6 września 2019 r. w sprawie prowadzenia w Biuletynie Informacji Publicznej Województwa Świętokrzyskiego listy funkcjonujących instalacji spełniających wymagania dla instalacji komunalnych, które zostały oddane do użytkowania i posiadają wymagane decyzje pozwalające na przetwarzanie odpadów, o których mowa w art. 35 ust. 6 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 701 ze zm.) oraz instalacji komunalnych planowanych do budowy, rozbudowy lub modernizacji.
- [VIII] Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.Urz. Unii Europejskiej z 1992 r., poz. 43)

- [IX] Decyzja Wykonawcza Komisji Unii Europejskiej z dnia 21 stycznia 2021 r. w sprawie przyjęcia czternastego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dz.Urz. Unii Europejskiej z 2021 r., poz. 161)
- [X] Rozporządzenie nr 1/2021 Powiatowego Lekarza Weterynarii w Jędrzejowie z dnia 28 kwietnia 2021 r. w sprawie zarządzenia środków związanych z wystąpieniem wysoce zjadliwej grypy ptaków podtypu H5N1 na terenie gminy Jędrzejów
- [XI] Uchwała nr XXXVIII/372/2022 Rady Miejskiej w Wodzisławiu z dnia 28 stycznia 2022 r. w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Wodzisław na lata 2022-2032

13. Bibliografia:

- 1) Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, Ministerstwo Środowiska, 2015
- 2) Strategia produktywności 2030, Ministerstwo Rozwoju i Technologii, 2020 (PROJEKT)
- 3) Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, Ministerstwo Środowiska, 2012
- 4) Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030, Ministerstwo Aktywów Państwowych, 2019
- 5) Krajowy program ochrony powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030), Ministerstwo Środowiska, 2015
- 6) Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej, Ministerstwo Gospodarki, 2015
- 7) Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju, Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, 2016
- 8) VI Aktualizacja Krajowego Programu oczyszczania ścieków komunalnych – AKPOŚK 2020, Ministerstwo Infrastruktury i PGWPP, 2021
- 9) Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów, GDOŚ, 2014
- 10) Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków- stan na 31 marca 2022 r., woj. świętokrzyskie
- 11) Regiony klimatyczne Polski w świetle częstości występowania różnych typów pogody, A. Woś 1993
- 12) Warunki naturalne rolnictwa
- 13) Biuletyn monitoringu klimatu Polski rok 2018, IMGW
- 14) Biuletyn monitoringu klimatu Polski rok 2019, IMGW
- 15) Biuletyn monitoringu klimatu Polski rok 2020, IMGW
- 16) Biuletyn monitoringu klimatu Polski rok 2021, IMGW
- 17) Strategiczny Program Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2020-2025
- 18) Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim za rok 2021
- 19) Raport o stanie Gminy Wodzisław za 2019 rok
- 20) Raport o stanie Gminy Wodzisław za 2020 rok
- 21) Raport o stanie Miasta i Gminy Wodzisław za 2021 rok
- 22) Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa świętokrzyskiego w roku 2020
- 23) Średni dobowy ruch roczny pojazdów silnikowych na sieci dróg krajowych i wojewódzkich w 2015 roku (mapa)
- 24) Generalny Pomiar Ruchu 2020/21 średni dobowy ruch roczny pojazdów silnikowych na drogach krajowych i wojewódzkich (mapa)
- 25) Hałas komunikacyjny: źródła i metody przeciwdziałania
- 26) Wyniki pomiarów monitoringu pól elektromagnetycznych za rok 2020
- 27) Wyniki pomiarów monitoringu pól elektromagnetycznych za rok 2021
- 28) Karta informacyjna JCWPd 100
- 29) Charakterystyka geologiczna i hydrogeologiczna zweryfikowanych JCWPd, PIG-PIB 2009
- 30) Klasy jakości wód podziemnych w punktach monitoringu diagnostycznego wg danych z 2019 roku

- 31) Wyniki badań wskaźników fizykochemicznych nieorganicznych w punktach monitoringu diagnostycznego wg danych z 2019 r.
- 32) Raport z oceny stanu jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach – stan na rok 2019
- 33) Informator PSH: Główne zbiorniki wód podziemnych w Polsce, PIG-PIB 2017
- 34) Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu – tabela
- 35) Klasyfikacja wskaźników jakości jednolitych części rzek i zbiorników zaporowych w roku 2020 – tabela.
- 36) Plan rozwoju lokalnego Gminy Wodzisław na lata 2004-2013
- 37) Strategia Rozwoju Gminy Wodzisław na lata 2015-2025
- 38) Raport o stanie Gminy Wodzisław za 2018 rok
- 39) Ocena stanu sanitarnego powiatu jędrzejowskiego, rok 2019
- 40) Ocena stanu sanitarnego powiatu jędrzejowskiego, rok 2020
- 41) Ocena stanu sanitarnego powiatu jędrzejowskiego, rok 2021
- 42) Bilans złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2020 r., PIG-PIB, 2021
- 43) Bilans złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2017 r., PIG-PIB, 2017
- 44) Raport z III etapu realizacji zamówienia "Monitoring chemizmu gleb ornyc w Polsce w latach 2015-2017, IUNG, Puławy 2017
- 45) Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Wodzisław za rok 2018
- 46) Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Wodzisław za rok 2019
- 47) Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Wodzisław za rok 2020
- 48) Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Wodzisław za rok 2021
- 49) Harmonogram odbioru odpadów komunalnych z terenu gminy Wodzisław na 2021 i 2022 r.
- 50) Stan zdrowotny lasów w Polsce w 2018 roku na podstawie badań monitoringowych
- 51) Stan zdrowotny lasów w Polsce w 2019 roku na podstawie badań monitoringowych
- 52) Stan zdrowotny lasów w Polsce w 2020 roku na podstawie badań monitoringowych
- 53) Raport o stanie lasów w Polsce 2019
- 54) Renaturyzacja wód, podręcznik dobrych praktyk renaturyzacji wód powierzchniowych, 2020
- 55) Błękitno-zielona infrastruktura dla łagodzenia zmian klimatu w miastach, katalog techniczny, Ecological Institute i Fundacja Sendzimira, 2019
- 56) Mała retencja na obszarach wiejskich, Fundacja Ekologiczna Zielona Akcja, 2013
- 57) Problemy ekologiczne zbiorników retencyjnych w aspekcie ich wielofunkcyjności, T. M. Traczewska, 2012
- 58) Greenhouse Gas Emissions from Reservoir Water Surfaces: A New Global Synthesis, B. R. Deemer, J. A. Harrison, S. Li, J. J. Beaulieu, T. Delsontro, N. Barros, J. F. Bezzera-Neto, S. M. Powers, M. A. Dos Santos, J. A. Vonk, 2016

Wykorzystane strony internetowe znajdują się w tekście dokumentu.

Wykorzystane portale mapowe:

Geoportal Infrastruktury Informacji Przestrzennej geoportal.gov.pl

Interaktywna mapa linii kolejowych PKP PLK mapa.plk-sa.pl

Portal Geologia PIG-PIB geologia.pgi.gov.pl

Hydroportal Informatycznego Systemu Osłony Kraju mapy.isok.gov.pl

Geoserwis Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska geoserwis.gdos.gov.pl

Mapa korytarzy ekologicznych w Polsce mapa.korytarze.pl

Bank Danych o Lasach bdl.lasy.gov.pl

Mapa zasięgów obszarów objętych ASF bip.wetgiw.gov.pl/asf/mapa